

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Έτος Ιδρύσεως 1964 Τρίτη Περίοδος Ιανουάριος- Φεβρουάριος 1994 Αριθμός Τεύχους 64-65

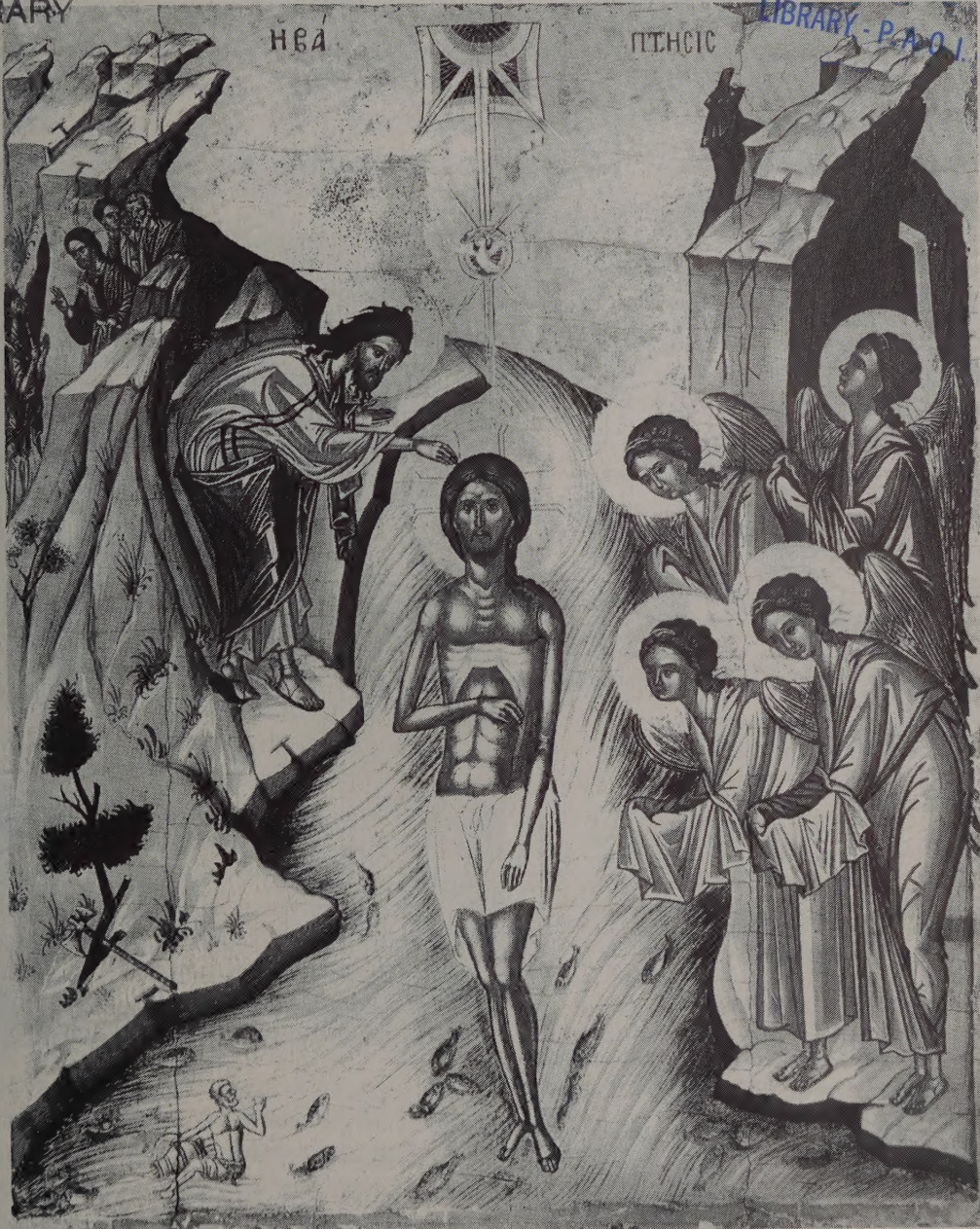
PROCESSED

JUL 18 2006

GTU LIBRARY

RECEIVED
DEC 8 1994

LIBRARY - P.A.O.I.

Η ΒΑΠΤΙΣΙΣ

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

Έτος Ιδρύσεως 1964
Τρίτη Περίοδος
Αριθμός Τεύχους 64-65
Ιανουάριος - Φεβρουάριος
Ετήσια Συνδρομή £10

Διευθύνεται από Συντακτική Επιτροπή

5 CRAVEN HILL, LONDON W2
TEL:071-723 4787
FAX:071-224 9301

ORTHODOX HERALD

OFFICIAL PUBLICATION OF THE ARCHDIOCESE
OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

5 CRAVEN HILL, LONDON W2
TEL:071-723 4787
FAX:071-224 9301

First Published 1964
January - February 1994

Third Period
No:64-65

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

3. Μήνυμα του Παναγιωτάτου Οικ. Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου επί τη εορτή των Τριών Ιεραρχών και των Ελληνικών Γραμμάτων.
4. Χάρη Μεττή, Η εορτή των Τριών Ιεραρχών και των Ελληνικών Γραμμάτων.
4. Οι Εγκύκλιοι του Σεβ. Αρχιεπισκόπου κ. Γρηγορίου.
5. Χαιρετισμός Υπουργού Παιδείας Ελλάδος.
6. Μήνυμα της Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου.
6. Οι ομιλίες, σε περίληψη, του Καθηγητή κ. Ιωάννη Φουντούλη.
9. Πρόγραμμα Πανηγυρικού Εορτασμού.
9. Γενικό Πρόγραμμα Εορταστικών Εκδηλώσεων.
10. Χάρη Μεττή, Πατριαρχικά Οφφίκια σε ομογενείς της Μ. Βρετανίας.
11. Θεοφιλ. Επισκόπου Τελμησσού κ. Χριστοφόρου, Σημείον ανυλεγόμενον.
13. Αρχιμ. κ. Άνθιμου Ελευθεριάδη, Περί ελπίδος.
14. Διακ. Αποστόλου Δ. Δανιηλίδου, Λόγος επί τη μνήμη του Αγ. ενδόξου πρωτομάρτυρος και Αρχidiaκόνου Στεφάνου.
15. Οικον. Αναστασίου Σαλαπάτα, Η αγορά της Εκκλησίας του Αγ. Παντελεήμονος και η οικονομική εκστρατεία της ομώνυμης Κοινότητας.
19. Νίκης Καραγιώργη, Η Γιορτή της Μπτέρας.
21. Σεβ. Αρχιεπισκόπου κ. Γρηγορίου, Κριτική του βιβλίου "Περί Προσευχής".
22. Βιβλία που λάβαμε.
23. A short address by H.E. Archbishop Gregorios to the annual meeting of the English-speaking clergy of the Archdiocese of Thyateira and Great Britain.
25. Archbishop Gregorios, Sermon for the week of prayer for Christian unity.
27. Christos B. Christakis, Macrina and Gorgonia, Two Mothers of the Orthodox Church.
30. Θεοδόσης Παναγή Κατσούρης.
31. Ημερολόγιον Αρχιεπισκόπου.

Ο Πρέσβυς Δρ Κωνσταντίνος Λεβέντης και η ερίτιμος σύζυγός του Ενμέ, μεγάλοι ευεργέτες της Ομογένειας Ηνωμένου Βασιλείου, με την αναμνηστική εικόνα που τους προσέφερε η Ελληνική Ορθόδοξος Κοινότητα Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου της πόλεως Mansfield, μια από τις πολλές Κοινότητες που το ζεύγος Λεβέντη έχουν ενισχύσει γενναιόδωρα.

ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΣΘΕ
Ν' ΑΝΑΝΕΩΣΕΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΣΑΣ ΣΤΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΚΗΡΥΚΑ

ΕΟΡΤΗ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΜΗΝΥΜΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

Ιερώτατε Αρχιεπίσκοπε Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας, υπέρτιμε και έξαρχε Δυτικής Ευρώπης, εν Αγίω Πνεύματι αγαπητέ αδελφέ και συλλειτουργέ της ημών Μετριοτήτος κύριε Γρηγόριε, χάρις εΐη τη υμετέρα Ιερότητι και ειρήνη παρά Θεού.

Εορτή χαρμόσυνος δια την καθ' ημάς Αγιωτάτην Ορθόδοξον Εκκλησίαν εν τω συνόλω αυτής και ιδιαιτέρως δια το Ιερόν τούτο Κέντρον της Ορθοδοξίας, την μήτραν και τροφόν των ελληνικών γραμμάτων, τυγχάνει η μνήμη των τριών μεγάλων ιεραρχών Βασιλείου του Μεγάλου, Γρηγορίου του Θεολόγου και Ιωάννου του Χρυσοστόμου, καθ' ην παραλλήλως προς την προς τους Αγίους τούτους τιμήν εορτάζονται και τα ελληνικά γράμματα και τιμώνται οι ανά τους αιώνας σκαπανείς της παιδείας του ευσεβούς ημών Γένους.

Είναι γνωστή και πανθομολογουμένη η προσφορά των ειρημένων τριών φωστήρων της τρισηλίου Θεότητος προς την Εκκλησίαν και την γραμματολογία αυτής κατά τους πρώτους χρόνους, κατά τους οποίους διετυπούτο το ορθόδοξον δόγμα και ετίθεντο τα θεμέλια της ελληνοχριστιανικής αγωγής και παιδείας ανά τους αιώνας, από μιας δε συγκεκριμένης ιστορικής στιγμής καθιερώθη όπως η επέτειος μνήμη των θεοφόρων τούτων Πατέρων πανηγυρίζεται ως ημέρα των γραμμάτων εν γένει.

Η παιδεία ανέκαθεν απετέλεσε τον ακρογωνιαίον λίθον πάσης δραστηριότητος εν πάση μεν κοινωνία γενικώς, ιδιαιτέρως όμως παρά τω ημετέρω Γένει, το οποίον, χάρις εις το προικισθέν αυτώ υπό του Θεού τάλαντον και τον χαρακτήρα, την δημιουργικότητα, την παραγωγικότητα και τας προσπάθειάς αυτού εν πάση πνευματική ενασχολήσει, κατώρθωσε να κατακυρωθή ως κορωνίς μεταξύ των διαφόρων λαών εν τη καλλιέργεια του πνεύματος. Τα αθάνατα εν προκειμένω μνημεία από των φιλοσόφων της αρχαιότητος, ιδιαιτέρως των Πατέρων της Εκκλησίας, των συζηζάντων το εθνικόν μετά του χριστιανικού στοιχείου, και συντελεσάντων εις την ολοκλήρωσιν της χριστιανικής ηθικής διδασκαλίας, και μέχρι της σήμερον δια της καλλιέργειας της θεολογίας, της φιλοσοφίας και των λοιπών τομέων της επιστήμης, τυγχάνουν τρανόν μαρτύριον της προελεύσεως και της παραδόσεως του πνεύματος τούτου και της διαδόσεως της παιδείας ταύτης πάση τη Οικουμένη. Εν τω τομεί τούτω μεγίστη τυγχάνει η προσφορά της Μητρος Εκκλησίας δια της μεταδόσεως, δια των Διδασκάλων αυτής τούτων, του ακραιφνούς οικουμενικού πνεύματος και μάλιστα μέχρι του σημείου η προσφορά των εορταζομένων οικουμενικών Διδασκάλων να ταυτίζεται μετά της ιδέας και της προσφοράς του Οικουμενικού Πατριαρχείου ανά τους αιώνας, εν τη ευρύτητι του πνεύματος, προς την Ορθοδοξίαν, τον Χριστιανισμόν, και τον κόσμον, ανεξαρτήτως καταγωγής και προελεύσεως.

Ούτως αξιολογούντες και αποτιμώντες την εορτήν των γραμμάτων, προαγόμεθα δια τώνδε των ευχετικών Πατριαρχικών ημών Γραμμάτων ίνα συγχαρώμεν τη υμετέρα αγαπητή ιερότητι και απάση τη επαρχία, μάλιστα δε τοις φιλοτίμοις εκπαιδευτικοίς και τοις φιλομαθέσι μαθηταίς και μαθητρίαις της Μεγάλης Βρετανίας, συγχρόνως δε και τοις φοιτώσιν εις τα αυτόθι Πανεπιστήμια ομογενέσι νέοις, και άμα ευχηθώμεν πάσαν επιτυχίαν και πρόοδον εν ταις σπουδαίς αυτών παρά του Πατρός των Φώτων και των οικτιρμών, ταις πρεσβείαις των τριών μυστών προστατών των γραμμάτων και φωστήρων της οικουμένης.

Προσεπενυχόμενοι επιτυχείς τους εορτασμούς και άμα πάσαν δόσιν αγαθήν και παν δώρημα τέλειον άνωθεν, επικαλούμεθα επί την υμετέραν ιερότητα και επί πάντας την χάριν και τον φωτισμόν του Παρακλήτου Πνεύματος.

1994 Ιανουαρίου κα'

Ο Κωνσταντινουπόλεως αγαπητός εν Χριστώ αδελφός Βαρθολομαίος

Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

(23 Ιανουαρίου - 2 Φεβρουαρίου 1994)

του Χάρη Μεττή

Όπως κάθε χρόνο, έτσι κι εφέτος η Ιερά Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μ. Βρετανίας οργάνωσε δεκαήμερους Εορτασμούς για να τιμήσει τη μνήμη των Τριών Μεγάλων Οικουμενικών Διδασκάλων και Ιεραρχών της Ορθόδοξης Εκκλησίας Βασιλείου του Μεγάλου, Γρηγορίου του Θεολόγου και Ιωάννου του Χρυσοστόμου.

Οι Εορτασμοί αυτοί άρχισαν την Κυριακή, 23 Ιανουαρίου, και τελείωσαν την Τετάρτη, 2 Φεβρουαρίου.

Τις Κυριακές, 23 και 30 Ιανουαρίου, τελέσθηκαν Δοξολογίες σε όλους του Ναούς της Αρχιεπισκοπής με ομιλίες είτε από τον Αρχιεπίσκοπο και τους Επισκόπους, είτε από άλλους επίλεκτους ομιλητές που παραχωρεί η Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή, η Ελληνική Εκπαιδευτική Αποστολή, και το Κ.Ε.Σ.

Ιδιαίτερη σημασία είχε η Πανηγυρική Εκδήλωση που έγινε στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου με ομιλητή τον έγκριτο καθηγητή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ιωάννη Φουντούλη, το Σάββατο 29 Ιανουαρίου 1994 και ώρα 7 μ.μ. Θέμα της ομιλίας του ήταν "ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ, ΕΟΡΤΗ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΟ". Πριν από την ομιλία τελέσθη Μέγας Εσπερινός προεξάρχοντος του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου κ. Γρηγορίου.

Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος προεξήρχε επίσης της πανηγυρικής Θείας Λειτουργίας και Δοξολογίας στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας Λονδίνου, την Κυριακή, 30 Ιανουαρίου 1994.

Ο κ. Φουντούλης μίλησε επίσης στις 30 Ιανουαρίου στον εορτάζοντα Ιερό Ναό των ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ Leeds και το βράδυ της ίδιας ημέρας στον Ιερό Ναό Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Manchester. Μίλησε επίσης στον Καθεδρικό Ναό του Αποστόλου Ανδρέου Δ. Λονδίνου τη Δευτέρα, 31 Ιανουαρίου 1994. Οι ομιλίες αυτές του κ. Φουντούλη δημοσιεύονται σε περίληψη πιο κάτω. Επίσης δημοσιεύονται οι εγκύκλιοι που απέστειλε ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος προς την Ομογένεια για τους εορτασμούς αυτούς.

Οι Εγκύκλιοι του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου κ. Γρηγορίου

Προς τους Ευλαβεστάτους Ιερείς και Διακόνους, τους Αξιοτίμους Προέδρους και τα μέλη των Επιτροπών των Εκκλησιών, των Ελληνικών Σχολείων και των Βοηθητικών Αδελφοτήτων των Κοινοτήτων της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και των λοιπών Σωματείων και Συλλόγων της Ομογένειας Μεγάλης Βρετανίας.

Αγαπητοί,

Πλησιάζει η Εορτή των Τριών Ιεραρχών και Οικουμενικών Διδασκάλων Βασιλείου του Μεγάλου, Γρηγορίου του Θεολόγου και Ιωάννου του Χρυσοστόμου, η μνήμη και η ζωή των οποίων συνδέθηκε άρρηκτα με τα Ελληνικά και Χριστιανικά Γράμματα.

Γιαυτό θα εορτάσουμε και φέτος πανηγυρικά και με διάφορες εκδηλώσεις -όπως και κατά τα προηγούμενα χρόνια - το ιστορικό και εκκλησιαστικό τούτο γεγονός. Εσώκλειστα θα βρείτε το Πρόγραμμα των εορταστικών εκδηλώσεων για την ενημέρωσή σας. Αναμένουμε ότι όλοι θα διοργανώσετε στην Κοινότητα και το Σχολείο σας ανάλογες συγκεντρώσεις με διάφορες εκδηλώσεις και ομιλίες, με τη συμμετοχή μικρών και μεγάλων. Ιδιαίτερα θα πρέπει όλοι να προσέξουμε το ζήτημα της Θείας Λατρείας. Να τονιστεί η σπουδαιότητα και η αξία της χριστιανικής οικογένειας και της ορθόδοξης Παιδείας και διδασκαλίας μας. Απαραίτητα οι εκδηλώσεις μας για τα Ελληνικά Γράμματα να συνοδεύονται με προσευχές, ψαλμωδίες, Εσπερινούς και θείες Λειτουργίες. Να συστήσετε στους Γονείς και Δασκάλους να φέρουν τα παιδιά να εκκλησιαστούν και να κοινωνήσουν. Ετσι ο Λαός ανανεώνει την πίστη του στον Τριαδικό Θεό, τον οποίο με αποστολικό ζήλο ελάτρευσαν και υπηρέτησαν οι Τρεις Ιεράρχες.

Υπενθυμίζουμε στους Κληρικούς ότι πρέπει να προεξάρχουν των εορταστικών εκδηλώσεων και μαζί με τους λαϊκούς Άρχοντες, άνδρες και γυναίκες, να συμμετάσχουν στις εκδηλώσεις αυτές και ιδιαίτερα στην ομιλία του Ελλογμωτάτου Καθηγητού κ. Ιωάννη Φουντούλη, η οποία θα πραγματοποιηθεί στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας το Σάββατο, 29 Ιανουαρίου 1994 βράδυ, σύμφωνα με το εσώκλειστο Πρόγραμμα.

Υπενθυμίζουμε επίσης στους Αξιοτίμους Προέδρους και τα μέλη των Επιτροπών των Εκκλησιών τον καθιερωμένο δίσκο που περιφέρεται στους Ναούς μας για την ενίσχυση του ταμείου της Παιδείας (Κ.Ε.Σ.) της Αρχιεπισκοπής μας.

Λαμβάνω την ευκαιρία να σας ευχαριστήσω θερμά για τη συνεργασία και τους κόπους σας για την προστασία της χριστιανικής και ελληνικής Παιδείας και παραδόσεως στον τόπο της Παροικίας μας. Ο Χριστός, με τις ιερές μεσιτείες των Τριών Ιεραρχών και της Παναγίας Θεοτόκου να σας φωτίζει για να συνεχίσετε με ζήλο το έργο σας, και να χαρίζει υγεία σε όλους και ευλογημένη τη νέα χρονιά 1994. Προσεύχομαι για την κατά Θεό προκοπή σας και διατελώ μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

Ιανουάριος 1994

Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

Προς τους Γονείς των Μαθητών,
τους Διευθυντές και τους Δασκάλους
των Ελληνικών Παροικιακών Σχολείων.

Αγαπητοί,

Όπως κάθε χρόνο, έτσι κι εφέτος, η Ιερά Αρχιεπισκοπή Θυατείρων οργανώνει, σε συνεργασία με τις λοιπές Ομογενειακές Οργανώσεις, δεκαήμερες Εορταστικές Εκδηλώσεις για τους ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ και τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ. Οι Εκδηλώσεις αυτές θα πραγματοποιηθούν από την Κυριακή, 23 Ιανουαρίου, μέχρι την Τετάρτη, 2 Φεβρουαρίου 1994, με Δοξολογίες και κατάλληλες Ομιλίες στους Ιερούς Ναούς και σε άλλους χώρους της Ομογένειας, σύμφωνα με το επισυναπτόμενο Πρόγραμμα.

Ιδιαίτερα τονίζουμε τον Πανηγυρικό Εορτασμό που θα γίνει το Σάββατο, 29 Ιανουαρίου 1994, στις 7 μ.μ., στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου, με ομιλητή τον έγκριτο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ιωάννη Φουντούλη, με θέμα "ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ - ΕΟΡΤΗ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΟ" (της ομιλίας θα προηγηθεί Μέγας Εσπερινός, προεξάρχοντος του Αρχιεπισκόπου, ώρα 6 μ.μ.). Επίσης Δοξολογία και κατάλληλη ομιλία θα γίνει στους Ιερούς Ναούς μας την Κυριακή, 30 Ιανουαρίου. Την ημέρα αυτή ο Αρχιεπίσκοπος θα προεξάρχει της Θείας Λειτουργίας και Δοξολογίας στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου, ώρα 9 π.μ. - 12.30 μ.μ.

Προτρέπουμε λοιπόν τους Γονείς των μαθητών των Σχολείων μας να φροντίσουν ώστε οικογενειακά να εκπαιδευθούν και να προετοιμαστούν για να κοινωνήσουν στο Ναό της Ενορίας τους την Κυριακή, 30 Ιανουαρίου, κυριώνυμο ημέρα των ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ, οπότε θα τελεσθεί Δοξολογία και θα εκφωνηθεί η κατάλληλη Ομιλία από ομιλητή που θα ορίσει η Ιερά Αρχιεπισκοπή.

Παρακαλούμε επίσης τους Διευθυντές και τους Δασκάλους όπως, σε συνεννόηση με τον Ιερατικό Προϊστάμενο του Ναού της Ενορίας τους, οργανώσουν τον κοινό Εκκλησιασμό των μαθητών τους την Κυριακή, 30 Ιανουαρίου 1994, αφού προηγουμένως θα έχουν αφιερώσει ένα τουλάχιστον μάθημα για να αναλύσουν τη μεγάλη σημασία που έχουν τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ και οι ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ όχι μόνο για τους Έλληνες, αλλά και για ολόκληρη την πολιτισμένη ανθρωπότητα.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία.

Ευχόμαστε σε όλους υγεία και ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ και διατελούμε μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1994

Αξιότιμους Διευθυντές
Ομογενειακών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης
και Ανταποκριτές Ελληνικού Τύπου

Αγαπητοί,

Όπως κάθε χρόνο, έτσι κι εφέτος η Ιερά

Αρχιεπισκοπή Θυατείρων, σε συνεργασία με τις λοιπές Οργανώσεις της Ομογένειας Ηνωμένου Βασιλείου, οργανώνει δεκαήμερους εορτασμούς για να τιμηθεί η μνήμη των Τριών Ιεραρχών και Μεγάλων Οικουμενικών Διδασκάλων, και να τονισθεί η μεγάλη σημασία που έχουν τα Ελληνικά Γράμματα, όχι μόνο για τον Έλληνα, αλλά και την ανθρωπότητα ολόκληρη.

Εφέτος οι εορτασμοί θα πραγματοποιηθούν από της Κυριακής, 23ης Ιανουαρίου, μέχρι της Τετάρτης, 2ας Φεβρουαρίου 1994, σύμφωνα με το επισυναπτόμενο Πρόγραμμα. Ιδιαίτερα τονίζουμε τον Μέγαν Εσπερινό και την πανηγυρική ομιλία που θα γίνουν στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου, το Σάββατο, 29 Ιανουαρίου 1994, στις 6 μ.μ. Ομιλητής θα είναι ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ιωάννης Φουντούλης, με θέμα: "Οι Τρεις Ιεράρχες - Εορτή και Σύμβολο".

Την Κυριακή, 30 Ιανουαρίου 1994, κυριώνυμο ημέρα των Τριών Ιεραρχών, θα τελεστεί πανηγυρική Θεία Λειτουργία και ευχαριστήρια Δοξολογία σε όλους τους Ναούς της Ιεράς Αρχιεπισκοπής. Ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος την ημέρα αυτή θα προεξάρχει της Θείας Λειτουργίας και Δοξολογίας στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου, ώρα 9.30 π.μ. - 1.00 μ.μ.

Απευθύνουμε, λοιπόν, την παρούσα απ' ενός για να σας προσκαλέσουμε στις εκδηλώσεις αυτές, απ' ετέρου όμως για να σας παρακαλέσουμε να τους δώσετε τη δέουσα δημοσιότητα στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης που εκπροσωπείτε, ώστε το μήνυμα και η σημασία των εορτασμών αυτών να φτάσει σε όσο το δυνατό μεγαλύτερο αριθμό συμπατριωτών μας.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

Σας ευχόμαστε υγεία και δύναμη και Καλή Χρονιά και διατελούμε μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

Ιανουάριος 1994

Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

Χαιρετισμός Υπουργού Παιδείας Ελλάδος

Σεβασμιώτατε,

Η συμπαράστασή μου στην προσπάθειά σας για τη διατήρηση και προστασία του Απόδημου Ελληνισμού είναι δεδομένη.

Είμαι βέβαιος ότι ο δεκαήμερος εορτασμός της μνήμης των τριών Ιεραρχών, που είναι ταυτόχρονα και εορτασμός της διαχρονικής σημασίας των ελληνικών γραμμάτων, είναι ορόσημο για μία καινούργια δημιουργική προσπάθεια των Ελλήνων της Ομογένειας. Η γιορτή των τριών Ιεραρχών, γιορτή της Παιδείας και της Ορθοδοξίας, σηματοδοτούσε και σηματοδοτεί πάντα την εξέλιξη της Ιστορίας του Ελληνισμού.

Αθήνα, 29/1/1994

Ο Υπουργός
Δ. Α. Φατούρος

Μήνυμα της Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου

Σήμερα γιορτή των Γραμμάτων και θαγιασμένη μέρα της Παιδείας τιμούμε ουσιαστικά την έξοδο του Χριστιανισμού από τα στενά πλαίσια της Ιουδαίας προς τον ευρύτερο κόσμο, στην ανθηρή μεγάλη ελληνιστική κοινωνία. Η εντολή "πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη" βρήκε στο πρόσωπο του Αποστόλου Παύλου τον κύριο εκφραστή της και στο δεσπόζον ελληνικό πνεύμα στην Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία το μέσο για την εδραίωση, ανάπτυξη και οικουμενική ακτινοβολία του χριστιανισμού.

Οι Έλληνες θεώρησαν πως το νέο πνεύμα ήταν δικό τους, πως αυτοί ήταν οι κύριοι φορείς και ερμηνευτές του, γι' αυτό εργάστηκαν και για τη διάδοσή του.

Τη σύνθεση του ελληνικού και του χριστιανικού πνεύματος πραγματοποίησαν σε μεγάλο βαθμό άνθρωποι με βαθιά ελληνική παιδεία, οι Τρεις Ιεράρχες, ο Μέγας Βασίλειος, ο Θεολόγος Γρηγόριος και ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Η σοφία και η πείρα ιδιαίτερα των δύο πρώτων μαζί με τη μεγάλη δράση του τρίτου χάρισαν στον κόσμο ένα αιώνα πνευματικής ακμής με μεγάλη επίδραση στην εξέλιξη του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Αρχές που θεωρούνται σήμερα παγκόσμιες και αυτονόητες, όπως είναι η ισότητα των δύο φύλων και των λαών, η ειρηνική συνύπαρξη και συνεργασία, η επίλυση των διαφορών με ειρηνικά μέσα και η αποφυγή όσο γίνεται του πολέμου, δεν θα ήταν κατορθωτές, αν δεν υπήρχε η υποδομή που προέκυψε από τη γόνιμη συνάντηση του ελληνικού και χριστιανικού πνεύματος.

Η εποχή μας χρειάζεται την πίστη, το Θεό, όσο ποτέ άλλοτε. Ενώ πετύχαμε θαύματα στην κατάκτηση της ύλης και θησαυρίσαμε επί της γης, εξακολουθούμε να είμαστε ηθικά νάνοι.

Η εποχή μας βαθιά διαποτισμένη από το υλιστικό πνεύμα με έντονη την παρουσία της αδικίας, βίαιη και ανελεύθερη με εμφανή την έλλειψη της αγάπης, αναστατωμένη πνευματικά και μαραμμένη ψυχικά, αναζητεί διέξοδο.

Γι' αυτό σήμερα που τιμούμε τα γράμματα, καλούμαστε να ανακαλύψουμε από την αρχή και να κατακτήσουμε ξανά μέσα σ' ένα καινούργιο κόσμο, το ζωντανό και αναλλοίωτο πνεύμα που μας κληρονόμησαν οι τρεις Μεγάλοι Πατέρες.

Έτσι θα δώσουμε στη ζωή μας περιεχόμενο και θα χτίσουμε ένα κόσμο πιο δίκαιο, πιο ελεύθερο, ειρηνικό και αγαπημένο.

Κλαίρη Αγγελίδου
Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού

Οι ομιλίες, σε περίληψη, του Καθηγητή κ. Ιωάννη Φουντούλη

1. "Οι Τρεις Ιεράρχες: Εορτή και Σύμβολο"
(Καθεδρικός Ναός Αγίας Σοφίας, 29.1.1994)

Η εορτή των ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ (30 Ιανουαρίου) γιορτάζεται ως εορτή των ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ και της Παιδείας. Κατά την εποχή ακόμα της Τουρκοκρατίας είναι γνωστό ότι κατά την ημέρα αυτή γιόρταζαν τα Σχολεία. Βάσει αυτού του

εθιμικού δικαίου το Πανεπιστήμιο Αθηνών με απόφαση της Πανεπιστημιακής Συγκλήτου καθόρισε επίσημο εορτασμό που γιορτάστηκε για πρώτη φορά το 1842 - 43. Αυτό μιμήθηκαν και τα άλλα εκπαιδευτήρια της Ελλάδος και της Διασποράς. Η επιλογή της εορτής αυτής των ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ως εορτή της Ελληνοχριστιανικής Παιδείας και των ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ως προστατών των Ελληνοχριστιανικών Γραμμάτων ήταν απόλυτα επιτυχής, αφού οι τρεις αυτοί Πατέρες αποτελούν πρότυπο μορφωμένων ανθρώπων, με κλασική και χριστιανική παιδεία. Ήσαν συγγραφείς δοκιμώτατοι, ρήτορες και διδάσκαλοι απαράμιλλοι, κοινωνικοί εργάτες, εκκλησιαστικές προσωπικότητες με θεολογική και θύραθεν σοφία και αγιότητα βίου.

Η εορτή αυτή - κοινή και για τους τρεις - κατά τη συναξαριστική παράδοση καθιερώθηκε από τον σοφό ακαδημαϊκό διδάσκαλο και κατόπιν Μητροπολίτη Ευχαΐτων τον Πόντου, Ιωάννη τον Μαυρόποδα. Το συναξάριο διηγείται ότι στις αρχές του ενδεκάτου αιώνα υπήρχε στην Κωνσταντινούπολη έριδα μεταξύ των λογίων και των ευσεβών. Είχαν χωρισθεί σε μερίδες, "Βασιλείτες", "Γρηγορείτες", και "Ιωαννίτες", ανάλογα με τις προτιμήσεις τους, και αντιδικούσαν για το ποιός από τους τρεις Πατέρες, τον Βασίλειο τον Μέγαν, τον Γρηγόριο το Θεολόγο και τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο ήταν ο πιό σπουδαίος. Τότε παρενέβη ο Ιωάννης ο Μαυρόπουδης και συνέστησε κοινή εορτή και των τριών μαζί στις 30 Ιανουαρίου, με σκοπό να εξάρει την ισότητα τους. Αυτό, με τον τρόπο αυτό, το επέτυχε και κατέπαυσε η έριδα.

Τα δεδομένα αυτά του συναξαρίου επαληθεύονται από την ιστορική έρευνα. Ο Ιωάννης ο Μαυρόπουδης συνέστησε όχι μόνο την εορτή, αλλά και ό,τι άλλο ήταν απαραίτητο για τον εορτασμό αυτό κατά την τάξη της Εκκλησίας, δηλαδή ακολουθία και εικόνα. Στην ακολουθία, που έγραψε ο ίδιος (είναι γνωστό ότι ήταν δόκιμος υμνογράφος), εγκωμιάζει τους ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ κυρίως ως σοφούς και διδασκάλους, που συνδυάζουν σοφία και αγιότητα, παιδεία και ήθος. Και στην εικόνα, που κατά τις οδηγίες του ζωγραφήθηκε, όπως φαίνεται από ένα ιαμβικό επίγραμμα που συνέθεσε γι' αυτήν, εικονίζονται οι ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ όρθιοι να κρατούν στα χέρια τους Ευαγγέλια και να διδάσκουν. Η ακολουθία αυτή ψάλλεται μέχρι σήμερα και οι εικόνες τους ακολουθούν τα πρότυπα της εικόνας εκείνης.

Έτσι είναι φανερό πως η γιορτή των ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ αποσκοπούσε, ήδη από τη σύστασή της, όχι μόνο στην προβολή της ενότητας και της ισότητας των ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ, αλλά προπαντός μιάς εορτής των Γραμμάτων και της Παιδείας.

Οι ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ κατά τον Μαυρόποδα ήταν, όπως πράγματι είναι, οι ιδανικοί διδάσκαλοι, οι υπέρτατοι κατά Θεόν και κατά κόσμον σοφοί, οι ενσαρκωτές του Ελληνοχριστιανικού ιδεώδους της αγωγής. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ και η εορτή τους μεταβάλλεται σ' ένα σύμβολο και ένα εποπτικό ομολούν υπόδειγμα, προς το οποίο (κατά τον διδάσκαλο Ιωάννη τον Μαυρόποδα και κατά την Εκκλησία που υιοθέτησε και κάθε χρόνο στις 30 Ιανουαρίου προβάλλει το σύμβολο αυτό) πρέπει να αποβλέπει κάθε εκπαιδευτικό

Ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ιωάννης Κωνσταντίνου κατά τη διάρκεια της ομιλίας του στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου.

ύστημα. Τον καταρτισμό δηλαδή σοφών, ευσεβών και αναγνώντων ανθρώπων, που να συνδυάζουν κλασική - ροσμική ("θύραθεν") παιδεία, ευσέβεια, κοινωνική εφοφορά και αγιότητα ζωής.

Στην προβολή αυτού του μορφωτικού ιδεώδους ποσκοπεί και ο κατ' έτος εορτασμός της μνήμης των ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ, ως ενσαρκωτών του τελείου δεώδους της Ελληνοχριστιανικής Παιδείας και εροστατών των ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ. Το σύμβολο των ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ προβάλλεται για λήψη από τους διδασκάλους και τους μαθητές.

2. Οι Τρεις Ιεράρχες: Προστάτες των Γραμμάτων και πρότυπο Παιδείας (Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου, Cardiff, 30.1.1994)

Σε εποχή ασταθείας και ανακατατάξεων, που συζητείται και αναζητείται πρότυπο Παιδείας και νέα συστήματα αγωγής, η Εκκλησία προβάλλει όπως εδώ και αιώνες τους ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ ως ενσαρκωτές του δεώδους αυτού και τους θεωρεί προστάτες των ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ και της Παιδείας. Με τον κατ' έτος εορτασμό της μνήμης τους καλεί προς λήψη των ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ δασκάλους και μαθητές, με την βεβαιότητα ότι έτσι επιτυγχάνεται το τέλει ελληνοχριστιανικό ιδεώδες. Γιατί:

1. Οι ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ ήταν καλοί μαθητές. Μαθήτευσαν στις καλλίτερες σχολές της εποχής τους και διέπρεψαν στις σπουδές τους. Κατέκτησαν όλη την κοσμική σοφία. Ήταν φιλόσοφοι, θεολόγοι, ποιητές, ρήτορες, άριστοι χειριστές του ελληνικού λόγου, γνώστες ακόμα και των φυσικών επιστημών.

2. Έγιναν καλοί και ακάματοι διδάσκαλοι. Δεν εγράφησαν τη σοφία τους εγωϊστικά για τον εαυτό τους, αλλά δίδαξαν τον λαό του Θεού με ομιλίες, με διδασκαλίες, με επιστολές, με πραγματείες, με πολλές και ποικίλες συγγραφές.

3. Συνδύασαν την αγιότητα του βίου. Η σοφία τους δεν ήταν "πανουργία", αλλά έμπρακτη έκφραση της εν Χριστώ ζωής τους και η βιοτή τους "επίβαση" της θεωρίας. Δεν δίδασκαν μόνο με τα λόγια, αλλά και με τα έργα τους, με τον άγιο βίο τους.

4. Κατόρθωσαν να συζεύξουν την ελληνική κλασική παιδεία και σοφία με την χριστιανική

θεολογία και πίστη. Δεν τους έκανε υπερήφανους και καταφρονητές η γνώση και η κοσμική σοφία αλλά τη χρησιμοποίησαν με ταπείνωση αληθινά σοφού. Έβαλαν έτσι τις βάσεις της Ορθόδοξου Θεολογίας της συναδελφώσεως πίστεως και γνώσεως, Χριστιανισμού και Ελληνικής φιλοσοφίας.

5. Δεν έμειναν στο χώρο της θεωρίας μόνον και της γνώσεως, ή έστω της ατομικής τους μόνο τελειώσεως, ή ακόμη μόνο στην καλλιέργεια του προφορικού και του γραπτού διδασκαλικού λόγου. Εργάστηκαν και πρακτικά για τη διαποίμανση του λαού, την ανακούφιση των πασχόντων και την κοινωνική δικαιοσύνη. Αναδείχθηκαν δραστήριοι κοινωνικοί εργάτες.

6. Επι πλέον, ήταν και γενναίοι και ηρωικοί άνθρωποι. Ο Βασίλειος αντιμετώπισε με απαράμιλλο θάρρος τις απειλές των Αρχόντων. Ο Γρηγόριος με γενναϊότητα αντεπεξήλθε κατά των Αρειανών και με υποδειγματική ανωτερότητα παραιτήθηκε από το Ύψιστο αξίωμα του Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Και ο Χρυσόστομος με καρτερία υπέμεινε τους διωγμούς και τις εξορίες.

Για όλα αυτά η Εκκλησία προβάλλει και τους ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ ως υπόδειγμα και πρότυπα παιδείας και ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων, που καταρτίζονται με την ορθή ελληνοχριστιανική αγωγή. Προβάλλει όχι έναν ή δύο, αλλά Τρεις, για να δείξει πως η τελειότητα βρίσκεται στην ενότητα, στην αλληλοσυμπλήρωση, στην συλλογικότητα, στην συνεργασία, στην Εκκλησία.

3. Οι Τρεις Ιεράρχες και Θεία Λατρεία (Ι. Ν. Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, Μάντσεστερ, 30.1.1994)

Οι ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ είναι οι κατ' εξοχήν Μεγάλοι Πατέρες και Διδάσκαλοι της Εκκλησίας. Δίδαξαν με τον προφορικό λόγο όσο ζούσαν και διδάσκουν μέχρι σήμερα με το γραπτό τους λόγο, με τα πολυπληθή και σοφά τους συγγράμματα. Δεν έχει εκτιμηθεί όσο έπρεπε ένας τρίτος τρόπος διδασκαλίας τους, που είχε μονιμότερα και ευρύτερα αποτελέσματα. Η Εκκλησία ανέκαθεν διδάσκει όχι μόνο με κηρύγματα και συγγραφές, αλλά και με τη λατρεία της, που δεν απευθύνεται ως προσευχή, δοξολογία και δέηση, μόνο προς το Θεό, αλλά και προς το λαό της. Είναι ένα είδος σχολείου και μέσον αγωγής και παιδείας στην πίστη και στην κατά Χριστόν ζωή. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ έδωσαν και σ' αυτόν τον τομέα το μεγάλο παρόν τους. Έζησαν σε μία εποχή, τον τέταρτο αιώνα, σε εποχή ακμής και δημιουργίας, που χαρακτηρίζεται όχι μόνο από έντονη θεολογική δραστηριότητα, αλλά και από τη θεαματική ανάπτυξη των λειτουργικών μορφών. Αυτές, με τη συμβολή κυρίως των ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ, έφθασαν στο απόγειό τους.

Ο Μέγας Βασίλειος έγραψε ένα απαράμιλλο κείμενο λειτουργίας, την φερόμενη με το όνομά του "Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου", που τελείται σήμερα στην Ορθόδοξη Εκκλησία δέκα φορές τον χρόνο. Είναι εκτενής, θεολογικότερη, αριστούργημα λόγου και εκφράσεως, το ωραιότερο κατά κοινή ομολογία κείμενο λειτουργίας. Η γνησιότητά της, ότι

δηλαδή είναι γνήσιο έργο του μεγάλου αυτού Πατρός, μαρτυρείται σχεδόν από τον θάνατό του, καθώς και από όλα τα χειρόγραφα που την περιέχουν. Επί πλέον εξονυχιστική έρευνα και ανάλυση του κειμένου αυτού από ειδικούς επιστήμονες και σύγκρισή της προς τα άλλα γνήσια έργα του Μεγάλου Βασιλείου κατέδειξε ταυτότητα ιδεών, γλώσσας, ύφους, θεολογίας και λεξιλογίου. Είναι αναμφισβήτητο έργο δικό του. Σ' αυτόν ομοίως αποδίδονται πολλές ευχές των ακολουθιών του νυχθημέρου, δοκιμότητα και θαυμάσια κείμενα, η ευχή του αγιασμού του ύδατος, του αγίου βαπτίσματος, εξορκισμοί, ευχές της γονυκλισίας της Πεντηκοστής και άλλα.

Ο Γρηγόριος ήταν και ποιητής. Σώζονται πολλοί και θαυμάσιοι ύμνοι του, αλλά δεν χρησιμοποιήθηκαν στη θεία λατρεία, γιατί είναι γραμμένοι σε αρχαία προσωδιακά μέτρα και σε δύσκολη αρχαϊκή γλώσσα. Σ' αυτόν αποδίδεται μιά λειτουργία που ήταν σε χρήση στην Εκκλησία της Αιγύπτου μέχρι τον ΙΔ' αιώνα και σήμερα χρησιμοποιείται από τους Κόπτες. Πρόκειται για ένα ωραίο κείμενο, εν μέρει έμμετρο.

Ο Χρυσόστομος μας παρέδωσε τη γνωστή Βυζαντινή λειτουργία που φέρει το όνομά του. Η σύγχρονη έρευνα έδειξε ότι είναι η λειτουργία της Εκκλησίας της Αντιοχείας, επεξεργασμένη προσωπικά από τον ίδιο το Χρυσόστομο. Είναι ένα σύντομο δωρικό κείμενο, θαυμαστό κυρίως για την απλότητα, σαφήνεια και συνοπτικότητά του, γι' αυτό και επεκράτησε να τελείται καθημερινά - εκτός από τις δέκα ημέρες που τελείται η λειτουργία του Βασιλείου. Από μαρτυρίες που σώζονται και από τις ομιλίες του γνωρίζουμε και άλλες πτυχές της λειτουργικής του δραστηριότητας, κυρίως στην Κωνσταντινούπολη, καθώς και τις προσπάθειές του για την αναδιοργάνωση της Θείας λατρείας και εξύψωση της λειτουργικής ζωής των Χριστιανών. Επίσης αποδίδονται σ' αυτόν εξορκισμοί και 24 μικρές και ευκολοαπονημόνευτες, και για κάθε μιά από τις 24 ώρες του ημερονυκτίου.

Όλα τα έργα αυτά, που η παράδοση αποδίδει στον καθένα από τους ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ, δεν είναι εύκολο να αποδειχθεί ότι είναι γνήσια έργα δικά τους. Εκτός από τις λειτουργίες του Μεγάλου Βασιλείου και του Χρυσοστόμου, που μνημονεύσαμε ανωτέρω, τα άλλα δεν έχουν τύχει ειδικής μελέτης για τον σκοπό αυτό. Είναι όμως, έτσι ή αλλιώς, χαρταεριστικό ότι η εκκλησιαστική παράδοση συνέδεσε με το όνομά τους και απέδιδε σ' αυτούς την συγγραφή βασικής σπουδαιότητας λειτουργικών κειμένων. Ήσαν πράγματι και τους ήθελε η Εκκλησία διδασκάλους όχι μόνο της ορθής πίστεως, αλλά και της λατρείας της. Γι' αυτό και τους εικονίζει στην αψίδα του ιερού βήματος των Ορθοδόξων ναών να ιεουργούν στο διηνεκές και να συνιερουργούν με τους συγχρόνους μας λειτουργούς των μυστηρίων της Εκκλησίας.

Έτσι τα λειτουργικά κείμενα που γράφθηκαν από τους Τρεις Ιεράρχες διδάσκουν και τροφοδοτούν γενεές Χριστιανών, πολύ περισσότερο από οποιαδήποτε άλλα έργα Πατέρων ή Εκκλησιαστικών συγγραφέων. Επί 1600 χρόνια μ' αυτά λειτουργεί και λειτουργείται ο λαός του Θεού, λειτουργεί και προσεύχεται η Εκκλησία σ' όλα τα πλάτη και μήκη της γής.

Η Θεία λατρεία διαιωνίζει την παρουσία των

ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ως διδασκάλων και αυθεντικά και έμπρακτα βεβαιώνει πόσο εκτιμήθηκαν οι Τρεις αυτοί Οικουμενικοί Πατέρες από την συνείδηση της Εκκλησίας ως αυθεντικοί εκφραστές της Πίστεως και της λατρείας της.

4. Οι Ιερείς και η Θεία Λατρεία (Καθεδρικός Ναός Απ. Ανδρέου, 31.1.1994)

Οι Τρεις Ιεράρχες ήταν κληρικοί. Υπηρέτησαν την Εκκλησία του Χριστού ως ποιμένες - επίσκοποι, αλλά και ως ιερείς, λειτουργοί των μυστηρίων της Εκκλησίας. Συνέβαλαν αποφασιστικά στη διαμόρφωση της θείας λατρείας με τη συγγραφή λειτουργιών και άλλων λειτουργικών κειμένων. Οι σημερινοί ιερείς λειτουργούν με τα κείμενα που εκείνοι εν Αγίω Πνεύματι συνέθεσαν και τρόπον τινά συνιερουργούν μαζί τους, όταν κυκλώνουν το θυσιαστήριο του Θεού, οι σημερινοί λειτουργοί ως εκπρόσωποι της στρατευμένης στη γη Εκκλησίας, εκείνοι δε ως συντάκτες των ιερών λειτουργιών, όπως παραστατικά εικονίζονται στις αψίδες των ιερών ναών της Ορθοδοξίας.

Αυτής της παραδεδομένης από τους αγίους Πατέρες θείας λατρείας "όργανα", κατά τον άγιο Συμεών Θεσσαλονίκης, είναι οι ιερείς. Δεν είναι κύριοι της λατρείας της Εκκλησίας. Είναι οι ταπεινοί κατά χάρη Θεού διάκονοί της. Αυτή η ιδιότητά τους επιβάλλει την ανάλογη τοποθέτηση απέναντι σ' αυτή. Οφείλουν απόλυτο σεβασμό στην παραδεδομένη οικουμενική λατρευτική τάξη, της οποίας η ακριβής γνώση είναι απόλυτα απαραίτητη. Αυτοί είναι οι διδασκαλοί της στο λαό του Θεού, οι "μυσταγωγοί" και "κατηχηταί" του. Συγχρόνως και τα κυρίως υπεύθυνα πρόσωπα για την ομαλή, ακριβή και εύτακτη διεξαγωγή της θείας λατρείας.

Ως έχοντες την χάρη του μυστηρίου της ιερωσύνης, εύχονται υπέρ του λαού, αλλά και αντί του λαού, αναπληρώνοντας τα υστερήματα ή και τα αγνοήματά του. Αυτός ο ρόλος του ιερέως του επιβάλλει βαρύτατο ενίοτε φορτίο επί πλέον των άλλων πολλών ποιμαντικών και διδασκαλικών του καθηκόντων. Οι ακολουθίες είναι πολλές και συνήθως μακρές, λόγω του ότι οι προδιαγραφές τους είναι μοναστηριακές. Ο ιερέας στο σημείο αυτό βαστάζει τον σταυρό ολοκλήρου της κοινότητας. Είναι δε αρκετά βαρύς, αλλά συγχρόνως και "χρηστός" και "ελαφρός", κατά τα λόγια και τις επαγγελίες του Κυρίου. Στη διασπορά οι συνθήκες είναι πολλές φορές ιδιάζουσες. Δεν αμνηστεύουν όμως τον ιερέα, που ως συνεχιστής της παραδόσεως της λατρείας και υπεύθυνος για την διεξαγωγή της, αγρυπνεί για όλα και με σοφία χειρίζεται και λύνει τα ιδιάζοντα λειτουργικά προβλήματα. Υπάρχουν πράγματι πολλά και ενίοτε δυσχερή. Μερικά είναι εμφανή: οι μεγάλες αποστάσεις, οι ώρες τελέσεως των ακολουθιών, η ανομοιογένεια της ορθοδόξου παροικίας, η έλλειψη προσωπικού, ψαλτών, νεωκόρων, ακόμη και η μη δυνατότητα συμμετοχής του λαού κατά τις συνάξεις των εορτών, όταν δεν συμπίπτουν σε Κυριακή. Έτσι αναζητούνται και εφευρόμενται λύσεις, που επιβάλλει η ποιμαντική ανάγκη. Μερικές φαίνονται μεν πρωτότυπες αλλά είναι παραδοσιακές, όπως η μετακίνηση της ώρας της

τελέσεως της θείας λειτουργίας προς το μεσημέρι και η μετάθεση των εορτών της εβδομάδος στην πλησιέστερη Κυριακή. Στην έσχατη ανάλυση, το Πνεύμα το άγιο καθοδηγεί την Εκκλησία.

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι και οι εφετινοί εορτασμοί για να τιμηθούν οι Τρεις Ιεράρχες και τα Ελληνικά Γράμματα σημείωσαν μεγάλη επιτυχία. Η δε προσπάθεια του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου κ. Γρηγορίου και των συνεργατών του να μεταδοθεί όσο πιο πλατιά ανάμεσα στην Ομογένεια Ηνωμένου Βασιλείου το κοσμοϊστορικό μήνυμα και η διαχρονική διδασκαλία της Ορθόδοξης Εκκλησίας και Παράδοσης φαίνεται ότι καρποφορεί, αν κρίνει κανείς από την θετική ανταπόκριση του λαού και της προσέλευσής του στους ναούς και τα άλλα εκκλησιαστικά και κοινωνικά μας καθιδρύματα. Το δε μήνυμα αυτό δεν είναι άλλο από τη οργανική σύζευξη Ορθοδοξίας και Ελληνισμού στην προσπάθεια του ανθρώπου να γνωρίσει τις πραγματικές αξίες που γαλουχεί και συντηρεί και διδάσκει η Ορθόδοξη Ελληνική Εκκλησία στην ανθρωπότητα και για την ανθρωπότητα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΥ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ Καθεδρικός Ναός Αγίας Σοφίας 29 Ιανουαρίου 1994

1. Μέγας Εσπερινός.
2. Χαιρετισμός από τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγόριο.
3. Ανάγνωση Μηνυμάτων.
4. Χαιρετισμός από τον Εξοχώτατο Πρέσβυ της Ελλάδος κ. Ηλία Γούναρη.
5. Χαιρετισμός από τον Εξοχώτατο Ύπατο Αρμοστή της Κύπρου κ. Άγγελο Αγγελίδη.
6. Εισαγωγή ομιλητού από τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Μιλητουπόλεως κ. Τιμόθεο.
7. Ομιλία Καθηγητή κ. Ιωάννη Φουντούλη.
8. Ευχαριστίες από τον κ. Ιωάννη Αδ. Χατζηπατέρα.
9. Δεξίωση στην Κρύπτη της Αγίας Σοφίας.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ Καθηγητή κ. Ιωάννη Φουντούλη

Ο Ιωάννης Μιχ. Φουντούλης γεννήθηκε το 1927 στο Μεσαγρό Μυτιλήνης. Σπούδασε Θεολογία στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ιστορία και Φιλολογία της Χριστιανικής Ανατολής και Λειτουργική στο Πανεπιστήμιο της Λουβαίν του Βελγίου και στα Λειτουργικά Ινστιτούτα Λουβαίν και Τρεβήρων (Trier).

Διδάκτωρ Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1963).

Υφηγητής (1965) και τακτικός Καθηγητής της έδρας Ομιλητικής και Λειτουργικής του ιδίου Πανεπιστημίου (1989).

Χρημάτισε Κοσμήτωρ της Θεολογικής Σχολής και Πρόεδρος του Τμήματος Ποιμαντικής.

Από το 1989 είναι Διευθυντής του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Σπουδών.

Έγραψε διάφορες μελέτες σε θέματα της ειδικότητός του.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος

24 Ιανουαρίου, Δευτέρα, 6 μ.μ.: Καθεδρικός Ναός Αγίου Νικολάου Δυτικού Λονδίνου

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Πανηγυρική Θεία Λειτουργία, Καθεδρικός Ναός Αγίας Σοφίας Λονδίνου

Βράδυ: Ναός Αγίου Νικολάου Liverpool

2 Φεβρουαρίου, Τετάρτη: Καθεδρικός Ναός Κοιμήσεως Παναγίας Wood Green

Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Ζηνουπόλεως κ. Αρίσταρχος

23 Ιανουαρίου, Κυριακή: Ναός Αγίας Αικατερίνης, Barnet

27 Ιανουαρίου, Πέμπτη: Ναός Αγίου Δημητρίου, Edmonton

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Καθεδρικός Ναός Τιμίου Σταυρού, Hendon

Βράδυ: Ναός Αγίων Αποστόλων, Herts

Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Κνανέων κ. Χρυσόστομος

23 Ιανουαρίου, Κυριακή: Ναός Αγίου Ιωάννου Βαπτιστού, Haringey

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Καθεδρικός Ναός Αποστόλου Ανδρέου, Kentish Town

2 Φεβρουαρίου, Τετάρτη, 6.30 μ.μ.: Καθεδρικός Ναός Αγίων Πάντων, Camden Town

Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Τελμησσού κ. Χριστοφόρος

28 Ιανουαρίου, Παρασκευή: Ναός Αγίου Αντωνίου, Caledonian

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Καθεδρικός Ναός Γενεσίου Παναγίας, Camberwell

Κυριακή Βράδυ: Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου, Hackney

Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Μιλητουπόλεως κ. Τιμόθεος

26 Ιανουαρίου, Τετάρτη: Ναός Αγίου Παντελεήμονος, Harrow

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Ναός Τριών Ιεραρχών, Leeds

Ομιλητής: Καθηγητής κ. Ιωάννης Φουντούλης

30 Ιανουαρίου, Κυριακή Βράδυ: Μέγας Εσπερινός, Ναός Ευαγγελισμού, Manchester

Ομιλητής: Καθηγητής κ. Ιωάννης Φουντούλης

Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Πατάρων κ. Ειρηναίος

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Καθεδρικός Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου και Αποστ. Ανδρέου, Birmingham

Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Διοκλείας κ. Κάλιστος

23 Ιανουαρίου, Κυριακή: Ναός Αγ. Πέτρου και Παύλου, Bristol

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Καθεδρικός Ναός Αγίας Τριάδος, Oxford

Πρωτοσύγκελλος Αρχιμ. κ. Αθανάσιος Κ. Θεοχάρους

23 Ιανουαρίου, Κυριακή: Ναός Αγίου Λαζάρου, Forest Gate

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Καθεδρικός Ναός Παναγίας, Wood Green

Βράδυ: Ναός Αγ. Νικολάου, Liverpool

Αρχιμ. Γεώργιος Κερβούνης

23 Ιανουαρίου, Κυριακή: Ναός Αγ. Κωνσταντίνου και Ελένης, Croydon

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Καθεδρικός Ναός Αγίας Σοφίας

Αρχιμ. Νικηφόρος Κυκκώτης

23 Ιανουαρίου, Κυριακή: Ναός Αγίου Νεκταρίου, Battersea

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Καθεδρικός Ναός Αγίων Πάντων, Camden Town

Πρωτοπρεσβύτερος Σωτήριος Παναγιωτόπουλος

23 Ιανουαρίου, Κυριακή: Ναός Αποστ. Βαρνάβα, Wood Green

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Καθεδρικός Ναός Αγίου Νικολάου, Shepherds Bush

Οικονόμος Γεώργιος Ζαφειράκης

23 Ιανουαρίου, Κυριακή: Καθεδρικός Ναός Αγίων Πάντων, Camden Town

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Ναός Αγίων Αναργύρων, Gospel Oak

Καθηγητής Κος Ιωάννης Φουντούλης του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

29 Ιανουαρίου, Σάββατο Βράδυ, 7.00 μ.μ.: Καθεδρικός Ναός Αγίας Σοφίας.

Πανηγυρική ομιλία, Θέμα: "Οι Τρεις Ιεράρχες: Εορτή και Σύμβολο"

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Ναός Ευαγγελισμού, Manchester και Ναός Τριών Ιεραρχών, Leeds

31 Ιανουαρίου, Δευτέρα: Καθεδρικός Ναός Αποστ. Ανδρέου, Kentish Town

Κος Ηλίας Φραγκόπουλος, Σύμβουλος Εκπαίδευσης της Ελληνικής

Πρεσβείας

1 Φεβρουαρίου, Τρίτη: Καθεδρικός Ναός Τιμίου Σταυρού, Hendon

Κα Έλλη Παπαφώτη, Προϊσταμένη Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Ναός Αγίου Ιωάννου Βαπτιστού, Haringey

ΟΜΙΛΗΤΕΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΝΑΟΥΣ

30 Ιανουαρίου, Κυριακή: Πανηγυρικές Δοξολογίες. Ομιλίες από δασκάλους των Εκπαιδευτικών Αποστολών Ελλάδος και Κύπρου, και του ΚΕΣ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΟΦΦΙΚΙΑ ΣΕ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ ΤΗΣ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Στη μελέτη μας για τα Οφφίκια και τους Οφφικιάλους του Οικουμενικού Πατριαρχείου (δημοσιεύτηκε στον Ορθόδοξο Κήρυκα, αρ. Τεύχους 24/25, Σεπτ. - Οκτ. 1990, και αναδημοσιεύτηκε στο επίσημο δελτίο της Εκκλησίας της Ελλάδος ΕΚΚΛΗΣΙΑ, τεύχη 1ης Ιουλίου και 1ης Αυγούστου 1991), δώσαμε μια πολύ συνοπτική εικόνα των οφφικίων που είχαν απονεμηθεί από το Οικουμενικό Πατριαρχείο σε εξέχοντες ομογενείς της Μεγάλης Βρετανίας ύστερα από εισήγηση του τότε Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας Αθηναγόρα Κοκκινιάκη κατά τη διάρκεια της αρχιερατείας του (1964-1979). Η απονομή τέτοιων οφφικίων σταμάτησε για αρκετό χρόνο, ανανεώθηκε δε από τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο κ. Γρηγόριο στις αρχές του 1993, με την υποβολή ενός καταλόγου 39 ομογενών προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο, με την παράκληση όπως τιμηθούν διά Πατριαρχικού οφφικίου, σύμφωνα με την τάξη και την παράδοση του Οικουμενικού Θρόνου. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος όχι μόνο ενέκρινε τον υποβληθέντα κατάλογο και απέστειλε τα νενομισμένα Πιττάκια, αλλά κατά ευτυχή συγκυρία ευδόκησε να απονείμει ο ίδιος τα πρώτα 14 από αυτά όταν επισκέφθηκε το Ηνωμένο Βασίλειο το Νοέμβριο του 1993 ως προσκεκλημένος του βασιλικού συζύγου Πρίγκηπα Φιλίππου του Εδιμβούργου. Σε επόμενα τεύχη θα δημοσιεύσουμε τη σχετική αλληλογραφία, όπως και τα ονόματα των νέων οφφικιάλων (μαζί με εκείνων που είχαν τιμηθεί από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηναγόρα επί Πατριάρχου Αθηναγόρα). Επίσης σκοπεύουμε να παράσχουμε μερικά συμπληρωματικά στοιχεία γύρω από το θεσμό των οφφικίων που απονέμει η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία σε προσωπικότητες διακρινόμενες σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, αλλά που έχουν ταυτόχρονα και μια άμεση σχέση με το έργο και τις ευρύτερες επιδιώξεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Κατωτέρω όμως δημοσιεύουμε μερικές αναμνηστικές φωτογραφίες από πρόσφατες χειροθεσίες Οφφικιάλων, ελπίζουμε δε στα επόμενα τεύχη να δημοσιεύσουμε όσο το δυνατό πιο πολλές αρκεί να τις έχουμε έγκαιρα.

Χάρης Μεττής

Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος απονέμει εκ μέρους της Α.Θ. Παναγιότητος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου Οφφίκια στους κ.κ. Χάρη Σοφοκλειδή και Αντώνη Γερολέμον στο Παρεκκλήσιο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής στις 10 Φεβρουαρίου 1994.

Στον Ιερό Ναό Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος χειροθέτησε σε Άρχοντες του Οικουμενικού Πατριαρχείου τους κ.κ. Παύλο Χρήστου και Σταύρο Ματθαίου, την Κυριακή, 20 Φεβρουαρίου 1994.

Την Κυριακή, 26 Δεκεμβρίου 1993, σε ειδική τελετή στην εκκλησία της Παναγίας στο Γουντ Γκρην, ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος απένειμε εκ μέρους της Α.Θ. Παναγιότητος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου τιμητικά οφφίκια του Οικουμενικού Πατριαρχείου σε επίλεκτα μέλη της Ομογένειας Μ. Βρετανίας, σαν επιβράβευση των εξαιρετικών εθελοντικών τους υπηρεσιών προς την παροικία μας, ο καθένας στον τομέα της δράσης του. Στη φωτογραφία διακρίνονται (από αριστερά): Παναγιώτης Μιλιτιάδου, Γλαύκος Βιολάρης, Βάσος Θεοχάρους, (όπισθεν) Άρης Σαββίδης, Κώστας Κραμπούτσας. (Από δεξιά): Μιχάλης Χριστοδουλίδης, Ερμής Κυπριανού, Ανδρέας Πελεντρίτης (όπισθεν), Κύπρος Νικόλας.

ΣΗΜΕΙΟΝ ΑΝΤΙΛΕΓΟΜΕΝΟΝ

του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Τελμησσού κ. Χριστοφόρου

Αντηχούν ακόμη στ' αυτιά μας τα ωραία λόγια, που ο πάλλευκος πρεσβύτες Συμεών είπε, όταν αντίκρυσε τον Κύριόν μας Ιησούν Χριστόν, βρέφος τεσσαρακονήμερον και αναγνώρισε σ' Εκείνον, τον Σωτήρα του Κόσμου. Τη στιγμή εκείνη πραγματοποιήθηκε η μεγάλη του επιθυμία και η προσευχή που έκαμνε για χρόνια πολλά, να μη κλείσει τα μάτια τα σωματικά, πριν να δει τον Χριστόν Κυρίου.

Την ημέρα εκείνη, το ταπεινό και φτωχό ζευγάρι, η Μαρία και ο Ιωσήφ, ανέβηκαν στο ιερό για να παρουσιάσουν τον μικρόν Ιησούν στο Θεό. Και βρέθηκε εκεί ο Συμεών, και πήρε το παιδί στην αγκαλιά του και είπε το "νυν απολύεις τον δούλον σου, Δέσποτα, κατά το ρήμα σου εν ειρήνῃ, ότι είδον οι οφθαλμοί μου το σωτήριόν σου, ό ητοίμασας κατά πρόσωπον πάντων των λαών, φως εις αποκάλυψιν εθνών και δόξαν λαού σου Ισραήλ".

Τα λόγια αυτά έμειναν αθάνατα. Και τα επαναλαμβάνουμε και τα διαβάζουμε μέσα στο ιερό Ευαγγέλιο, όπως τα κατάγραψε ο Ευαγγελιστής Λουκάς. Αλλά αυτά δεν ήταν τα μόνα λόγια την ημέρα εκείνη. Γύρισε προς την Παρθένο Μητέρα, που τον άκουγε έκπληκτη και πρόσθεσε τα εξής σημαντικά και αξιοπρόσεκτα: "Ιδού ούτος κείται εις πτώσιν και ανάστασιν πολλών εν τω Ισραήλ και εις σημείον αντιλεγόμενον· και σου δε αυτής την ψυχήν διελεύσεται ρομφαία, όπως αν αποκαλυφθώσιν εκ πολλών καρδιών διαλογισμοί". Αυτό το μικρό παιδί που κρατάς, θα γίνει σημείον αντιλεγόμενον, που θα σημαδέψει τη ζωή του Ισραήλ και όλης της ανθρωπότητας, γιατί πολλοί θα πιστέψουν σ' αυτόν και θα σωθούν και θα γνωρίσουν αιώνια ανάσταση, ενώ οι άλλοι, που δεν θα τον πιστέψουν και δεν θα τον αναγνωρίσουν, θα πέσουν για πάντα. Θα πέσουν, χωρίς να μπορούν ν' ανορθωθούν και να γευθούν τη σωτηρία και την αιωνία ζωή.

Τα λόγια αυτά του προφήτη Συμεών πραγματοποιήθηκαν στο πέρας των αιώνων. Όπως είπε, έτσι κι έγινε! Πολλοί δέχθηκαν τον Χριστό, τον αγάπησαν, τον ακολούθησαν, τον πίστεψαν, αγωνίστηκαν για Κείνον, τούδωκαν τη ζωή τους και πήραν το μεγάλο αντίδωρο, τη μεγάλη ευλογία, τη συγχώρηση και άφεση των αμαρτιών τους. και γνώρισαν οι φίλοι του Χριστού το φως που τους φώτισε τα επίγεια βήματά τους, μα τους φώτισε και τη ψυχή, στους αιώνες των αιώνων.

Και οι άλλοι; Οι άλλοι που δεν τον πίστεψαν, τι έκαναν; Τον αρνήθηκαν, τον πρόδωσαν, τον κατεδίωξαν, τον συκοφάντησαν, τον υπέβαλαν σε μαρτύρια και τον παρέδωσαν στο σταυρικό θάνατο. Όλοι εκείνοι που ανήκουν στην παράταξη των εχθρών, εξακολουθούν σε κάθε εποχή με χίλιους τρόπους και χίλια μέσα να τον αντιπολιτεύονται και να τον πολεμούν με μανία. Ας θυμηθούμε τα λόγια που άκουσε ο διώκτης Παύλος, Σαούλ τότε, κατά την πορεία του προς την Δαμασκό: "Σαούλ, Σαούλ, τι με διώκεις;

Σκληρόν σοι προς κέντρα λακτίζειν". Σαούλ άγριε, Σαούλ ατίθασσε, Σαούλ μανιασμένη, που κρύβεις την κακία και την εκδίκηση μέσα στη ψυχή σου, γιατί με πολεμάς; Κοντά μου μόνο θα βρεις τη χαρά που αναζητάς και την πραγματοποίηση των υπέροχων σκοπών της ζωής. Και ο μιν Παύλος ο καλοπροαίρετος άκουσε τη φωνή της ουράνιας οπτασίας και τάχθηκε στο στρατόπεδο του Χριστού κι έγινε σκαπανέας και πρωτεργάτης και διαλάλησε "εν υψηλώ κηρύγματι" την πίστη του Χριστού που σώζει.

Δυστυχώς, όμως, υπήρξαν και άλλοι, που παρά τις νουθεσίες, τις παρακλήσεις, τις συμβουλές, τις εκκλήσεις της Εκκλησίας εξακολουθούν να μένουν σκληροί και αμετανόητοι και πείσμονες στη στάση τους κατά του προσώπου του Κυρίου μας Ιησού Χριστού.

Γι' αυτό διάλεξαν την πώση, το κατρακύλημα, τον χωρισμό από τον Χριστό και συνεπώς την αιώνια καταδίκη. Κι' έτσι επαληθεύουν συνεχώς τα προφητικά λόγια του Συμεών: "Ιδού ούτος κείται εις πτώσιν και ανάστασιν πολλών και εις σημείον αντιλεγόμενον ... όπως αν αποκαλυφθώσιν εκ πολλών καρδιών διαλογισμοί."

Αλλά σήμερα* τα λόγια του Συμεών βρίσκουν την πραγματοποίησή τους και στον Άγιο της ημέρας. Ένα μεγάλο πατέρα από τους πιο ξεχωριστούς της Εκκλησίας μας, τον Ιερών Φώτιον.

Αμφιβάλλω αν πολλοί από σας έχετε ακούσει ποτέ κάτι για τον μεγάλο αυτόν εκκλησιαστικόν άνδρα. Όλοι ξέρουμε πολλά και τρέφουμε μεγάλο θαυμασμό γι' άλλους διαπρεπείς πατέρες, σαν τον Βασίλειο τον Μέγα, τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο και τον Γρηγόριο τον Θεολόγο, που υπήρξαν μεγάλοι Ιεράρχες και οικουμενικοί διδάσκαλοι. Γνωρίζουμε ακόμα πολλά για τους δημοφιλείς ιεράρχες, σαν τον Νικόλαο, τον Σπυρίδωνα, τον Αθανάσιο, τον Ιωάννη τον Ελεήμονα και άλλους πολλούς, που ανήκουν στη θαυμαστή Χορεία των Ορθοδόξων Ποιμεναρχών. Όμως, το ευρύ κοινόν ελάχιστα γνωρίζει για τον Φώτιο, με τον οποίο ασχολούνται περισσότερο οι Θεολόγοι και ο κόσμος του πνεύματος. Και όμως ο Φώτιος υπήρξε μια εξαίρετη εκκλησιαστική μορφή. Χωρίς αμφιβολία ήταν ένας από τους πιο μορφωμένους Ιεράρχες της Εκκλησίας. Έζησε τον ένατο αιώνα και ανεδείχθη Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως σε μια εποχή που ενεφάνιζε πολλές ανωμαλίες, τόσο στον εκκλησιαστικό, όσο και στον πολιτικό βίο. Και ο Φώτιος συμπεριφέρθηκε με μεγάλη σοφία, σύνεση και διαλλακτικότητα κι έπραξε το παν για να φέρει την ειρήνη, τη γαλήνη και την ενότητα.

Δυστυχώς, οι προσπάθειές του δεν καρποφόρησαν και παρά τις ειρηνικές του διαθέσεις, αναγκάστηκε να δεχθεί τη διακοπή της εκκλησιαστικής κοινωνίας και ενότητας με το μεγάλο τμήμα της Εκκλησίας που βρίσκεται στη Δύση και του οποίου ηγείται ο Επίσκοπος της Ρώμης, ο Πάπας.

Όταν ο μεγάλος Φώτιος είδε πως η Εκκλησία της

Δύσως δεν εκινείτο μέσα στα ορθόδοξα πλαίσια, όταν είδε πως δεν κρατούσαν πια την πίστη των πατέρων, ότι απομακρύνθηκαν από το πνεύμα των Οικουμενικών Συνόδων, ότι άφηναν την αποστολική παράδοση, τότε κατάλαβε πως δεν είχε άλλη επιλογή παρά να διαχωρίσει τις ευθύνες του. Κι ήταν το βήμα που έκανε φοβερό κι οι αποφάσεις που έλαβε δεν έγιναν χωρίς περίσκεψη. Κατάλαβε ωστόσο πως δεν ήταν δυνατό ν' ανεχθεί ούτε τις δογματικές, ούτε τις εκκλησιαστικές ατασθαλίες, που η Ρώμη προέβαλλε αποκάλυπτα. Έτσι άρχισε η διαίρεση και το μεγάλο Σχίσμα των Εκκλησιών Ανατολής και Δύσης, που ολοκληρώθηκε αργότερα και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Και δυστυχώς οι Εκκλησίες δεν αποτελούν πια το σώμα και τη μια ποιμήνη που ονειρευόταν ο Χριστός.

Πολλά λέχθηκαν και πολλά γράφτηκαν για τη στάση του Φωτίου στα χρόνια εκείνα. Άλλοι τάσσονται με το μέρος του και άλλοι τον καταδικάζουν και τον θεωρούν υπεύθυνο εν πολλοίς για το Σχίσμα των Εκκλησιών. Ποια είναι η αλήθεια; Η Ορθόδοξη Εκκλησία αναγνωρίζει τον Φώτιο σαν Άγιο, τιμά τη μνήμη του και τον θεωρεί προστάτη και υπέρμαχο της πίστης. Δεν υπάρχει Ιεράρχης, ούτε κληρικός, ούτε γνήσιος Χριστιανός, που να επιθυμεί τη διαίρεση και τα σχίσματα. Όταν όμως σε μερικές Χριστιανικές ομάδες επικρατήσουν αιρετικές δοξασίες, όταν θολώσουν τα καθαρά νερά της διδασκαλίας του Χριστού και οι ομάδες αυτές παραμείνουν αμετανόητες και δεν επιστρέφουν στην Ορθοδοξία, πώς είναι δυνατόν να υπάρξει ενότητα; Και ενόσω οι αιρετικοί δεν αποβάλλουν το δηλητήριο της πλάνης τους αλλά το διαιωνίζουν και προσπαθούν με μανία να το

μεταδώσουν ή να το επιβάλουν με μέσα ανάγκαστα για Χριστιανούς, πώς είναι δυνατόν να υπάρξει ενότητα; Σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι καλύτερα να λείπει η ενότητα. Είναι προτιμότερο να διατηρηθούμε Ορθόδοξοι, όσο ακριβό κι αν είναι το τίμημα που πληρώνουμε. Η στάση του Φωτίου, που δεν δέχθηκε συμβιβασμούς στα ζητήματα της πίστης και υπέστη εξορίες και διωγμούς, αλλά έμεινε ανυποχώρητος, καθορίζει και τη δική μας στάση στα χρόνια αυτά, που έγιναν και γίνονται τόσες προσπάθειες για την επανένωση των Εκκλησιών. Σε κάθε λειτουργία, προσευχόμαστε γι' αυτή την ένωση, που είναι ο διάπυρος πόθος όλων μας. Αλλά τότε μόνον μπορεί να πραγματοποιηθεί η ένωση, όταν οι αιρετικοί αναγνωρίσουν την πλάνη τους και επιστρέψουν στην αγία μάνδρα της Ορθοδοξίας. Προς το παρόν, κάτι τέτοιο δεν παρουσιάζεται στον ορίζοντα. Αντίθετα, τόσο οι Ρωμαιοκαθολικοί, όσο και οι Αγγλικανοί, απομακρύνονται ολοένα από την Αποστολική παράδοση.

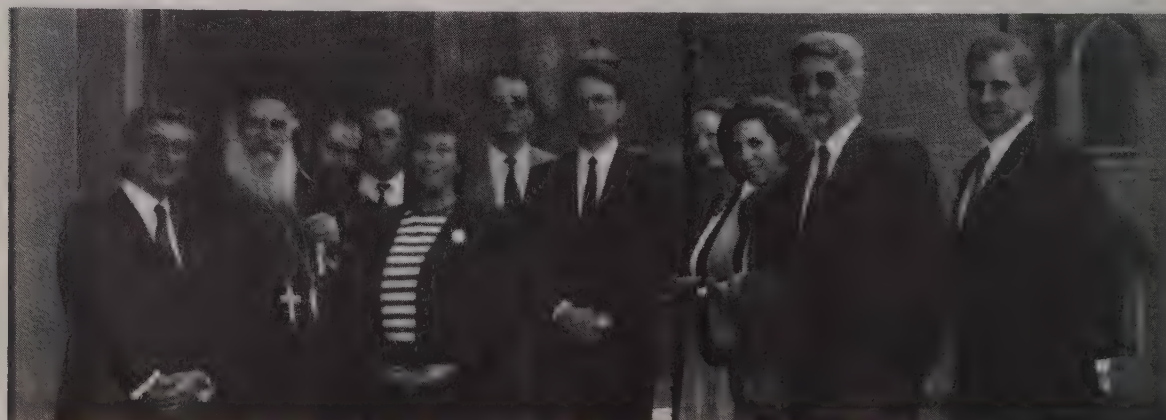
Τα αντιλεγόμενα σημεία που διαρκώς παρουσιάζονται, εμείς τα αντιμετωπίζουμε με γνώμονα την Ιεράν Παράδοση της Εκκλησίας: Εκεί ας στεκόμαστε αμετακίνητοι κι αταλάντευτοι, όσο κι αν φρυάσουν κι αλιχτούν ολόγυρά μας οι κάθε λογής προβατόσχημοι λύκοι.

Οι διαλογισμοί του νου και της καρδιάς μας, ας είναι καθαροί και άδολοι προς τον Χριστόν, από τον οποίο προσδοκούμε να μας σώσει από την άβυσσο της πτώσης και να μας οδηγήσει μαζί του στην Ανάσταση.

** Κήρυγμα της 6ης Φεβρουαρίου, μεθεόρτιο της Υπαπαντής και μνήμη του Μεγάλου και Ιερού Φωτίου.*

Στιγμιότυπο από τη δεξίωση προς τιμήν των δασκάλων των Εκπαιδευτικών Αποστολών Ελλάδος και Κύπρου που δόθηκε στο Οίκημα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής στις 21 Φεβρουαρίου 1994.

Στιγμιότυπο από την επίσκεψη του Σεβασμιωτάτου στην Κοινότητα Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου Mansfield. Στη φωτογραφία διακρίνονται, μεταξύ άλλων, το ζεύγος Λεβέντη και ο Αναπληρωτής Ύπατος Αρμοστής της Κύπρου κ. Τάκης Ιωάννου.

ΠΕΡΙ ΕΛΠΙΔΟΣ

του Αρχιμανδρίτη κ. Άνθιμου Ελευθεριάδη

Για να υπάρξει ανθρωπινή ζωή με τη διάσταση που γνωρίζουμε, σύμφωνα με την ορθόδοξη χριστιανική θεολογία, συνεργάζονται δυο παράγοντες, ο Θεός και ο Άνθρωπος. Και τούτο γιατί η ζωή μας είναι αθάνατη και πεπερασμένη. Αθάνατη ως προς την ψυχή και πεπερασμένη ως προς το σώμα. Ο Θεός δίνει στο νέο άνθρωπο την ψυχή κι' εμείς το σώμα.

Η ψυχοσωματική αυτή οντότητα, ο άνθρωπος, για να ζήσει στην επίγεια και ουράνια κατάσταση, για να κατορθώσει τη βασιλεία του Θεού, ακολουθεί ένα τρόπο ζωής, που διέπεται από νόμους θεϊκούς και ανθρώπινους. Πέραν όμως από την εφαρμογή ή μη του νόμου του Θεού και εκείνου των ανθρώπων, υπάρχει η ελπίδα που νικά κάθε νόμο και κατάσταση, εις τρόπον ώστε ο άνθρωπος να ανανεώνεται και να αναδεικνύεται ύψιος ή όχι της αγάπης του Δημιουργού του. Εσύ που διαβάξεις αυτές τις σκέψεις πρέπει να γνωρίζεις, ότι φιλοδοξία του γράφοντος είναι να ξυπνήσει την πίστη και τα συναισθήματα εκείνα, για τη μέγιστη τούτη πραγματικότητα, ότι "τη γαρ ελπίδι εσώθημεν· ελπίς δε βλεπομένη ουκ έστιν ελπίς· ό γαρ βλέπει τις, τι και ελπίζει", (Ρωμ. 8,24).

Την ελπίδα παριστάνουν πολλοί σαν μια παρθένα, που στηρίζεται σε άγκυρα και κρατεί λαμπάδα κοιτάζοντας προς τον ουρανό, μέσα στη μανιασμένη θάλασσα. Το στήριγμα στην άγκυρα δηλώνει τη σταθερότητα της ελπίδας, που κρατεί ασφαλισμένο το καράβι της ψυχής μας στις τρικυμίες της ζωής. Οι δραχίονες της άγκυρας, που σχηματίζουν ένα είδος σταυρού, δείχνουν ότι η χριστιανική ελπίδα έχει το θεμέλιό της στο απολυτρωτικό έργο του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού. Η λαμπάδα είναι το σύμβολο της χριστιανικής δράσης, γιατί η ελπίδα μας ωθεί να συνεργαζόμαστε με τη χάρη του Ουρανού.

Θα δούμε τη χριστιανική ελπίδα κάτω από δύο βασικά θέματα. Ελπίδα για τον άνθρωπο και ελπίδα για τον κόσμο. Τα δύο αυτά θέματα, άνθρωπος και κόσμος, είναι αυτονόητο πως έχουν μεγάλη συγγένεια μια και ο άνθρωπος είναι ο κόσμος και τ'ανάπαλιν ο κόσμος είναι ο άνθρωπος. Όμως κάποια λεπτή διάκριση είναι αναγκαία, αφού κανένας δε θα μπορέσει να θέσει ένα κύτταρο κάτω από ένα μικροσκόπιο και να κατορθώσει αμέσως να παρατηρήσει ολόκληρο τον κόσμο.

Κάθε πρωί ο άνθρωπος ξυπνά και από του ραδιοφώνου και των άλλων μέσων ενημερώσεως, πληροφορείται για ένα σωρό απίθανα και καμιά φορά απίστευτα πράγματα. Φόβος και χάος και αγριότητα επικρατούν παντού. Ενώ πίνεις τον καφέ σου, διαβάξεις στην εφημερίδα σου για τα εγκλήματα στην Ιταλία, για τον αγώνα των Παλαιστινίων, για τα αεροπειρατείες. Ακόμη για τον πόλεμο στον Λίβανο, για τις φοβερές σφαγές των ορθοδόξων στη Βοσνία, για τις βόμβες του ΙΡΑ και τις δολοφονίες στην Ισπανία. Η οικονομική κρίση καταλαμβάνει τις κυριότερες σελίδες, ιδιαίτερα η αύξηση της τιμής του πετρελαίου, κ.λ.π. Το βράδυ στην τηλεόραση τα βλέπεις σε ζωντανή μετάδοση. Δεν λείπουν και οι ειδήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ούτε οι μεγαλοστομίες και οι δελφικοί

αφορισμοί των προέδρων διαφόρων κρατών, που "προσπαθούν" να τα προασπίσουν όσο το δυνατόν καλύτερα, παραγκωνίζοντας όμως τα πλέον κραυγαλέα, ως είναι η εκμηδένιση της προσωπικότητας και η κατατόμηση της ελευθερίας του ατόμου. Παράδειγμα, το ολέθριο στίγμα της απανθρωπιάς και του κούφιου "ενδιαφέροντος" των μεγάλων για τα δεινά των ελληνοκυπρίων ή εκείνων των βορειοηπειρωτών ή και άλλων μικρών λαών. Το μέλλον διαγράφεται ανασφαλές και αβέβαιο.

Ενώ εκατομμύρια ανθρώπων της Ευρώπης, Αμερικής και αλλαχού αγωνίζονται πώς να απαλλαγούν από το υπερβολικό βάρος τους, ακολουθώντας διάφορες διαιτητικές μεθόδους, είκοσι χιλιάδες συνάνθρωποί μας πεθαίνουν καθημερινά από την πείνα σ' όλο τον κόσμο. Η βόμβα της πείνας και η νέα παγκόσμια ιδεολογική έκρηξη φαίνεται ν' αδελφώνονται σε μια κρίσιμη ενότητα, έτοιμη ν' ανατινάξει τον πολιτισμό μας και να τον αφανίσει. Η τεχνολογική πρόοδος φαίνεται πως έπεισε πολλούς, ότι δεν χρειάζεται ο σύγχρονος άνθρωπος αξίες και πνευματικό υπόβαθρο για να συνεχίσει την επίγεια ζωή του, αλλά και για την κατάκτηση της βασιλείας του Θεού. Επίσης η επίθεση του αντίχριστου, του κατασκευάσματος αυτού του σιωνοταλμουδισμού για παγκόσμια κυριαρχία, προκαλεί τόσο απαισία την Πίστη και την Παράδοσή μας σε σημείο, ώστε ήδη όλοι να έχουμε σημάνει εγερτήριο για άμυνα ή και επίθεση ενάντια στη θρησκευτική δουλεία και αποχαύνωση. Το ξίφος του Δαμοκλή αιωρείται απειλητικό πάνω από το κεφάλι της Οικουμένης. Ένας νέος πόλεμος συζητείται παντού, εάν δεν έχει ήδη αρχίσει. Τι να είναι τούτος; Πυρηνικός, με βόμβες ουδετερονίων, νετρονίων ή με ακτίνες λέιζερ; Οι καιροί είναι δύσκολοι.

Πολιτική διαφθορά σε όλα τα σημεία του κόσμου. Σταυροφορία εναντίον της παιδείας, ώστε η επόμενη γενιά να παραλάβει τη σκυτάλη χωρίς πνευματικά εφόδια. Κηρύγματα εναντίον της Θρησκείας, της Πατρίδας και της Οικογένειας. Δεν τα χρειαζόμεθα, λένουν οι εγκέφαλοι της διαφθοράς. Είναι πεπαλαιωμένες αντιλήψεις. Αντ' αυτών τι εισηγούνται; Λευτεριά, δηλαδή ασυδοσία, ισότητα, δημοκρατία - σαν να μη υπάρχουν -, ελεύθερος έρωτας κ.λπ. Μάλιστα τώρα με την πώση του κομμουνιστικού ιδεώδους δεν ξέρουν τι να ζητήσουν από τους νέους ανθρώπους για να φωνάζουν. Τα ιδιαίτερα προσωπικά προβλήματα φαίνονται μηδαμινά σε σύγκριση με τα προηγούμενα, είναι όμως κι αυτά καυτά. Κάποιος δικός σου είναι άρρωστος πολύ, έχασες την εργασία σου, το παιδί σου έφυγε μακριά, η μάνα σου μόλις πέθανε...

Όλα αυτά τα παγκόσμια και ιδιωτικά προβλήματα, τα εγκλήματα, οι φόβοι και οι τρόμοι, με τα μέσα μαζικής επικοινωνίας καταλήγουν μέσα στο σπίτι μας και είμαστε υποχρεωμένοι να τα αντιμετωπίσουμε. Η ελπίδα βρίσκεται πολύ μακριά, το κακό σπρώχνει προς τα κάτω τον τράχηλο του ανθρώπου και το δάκρυ ασταμάτητο είναι ένας από τους συντρόφους μας.

(Συνεχίζεται)

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙ ΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΠΡΩΤΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Διακόνου Αποστόλου Δ. Δανιηλίδου

Υπογραμματεύς της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου

Ο Άγιος πρότυπον προς μίμησιν εμμονής εις την πίστιν, υπομονής εις τας δυσκολίας της ζωής και υψηλού φρονήματος μέχρι θανάτου.*

Διανύομεν, Σεβασμιώτατε Δέσποτα, Ευλαβείς φιλέοργοι Χριστιανοί, τα τελευταία χρόνια της Β' Χιλιετηρίδος αφ' ότου ο νηπιάσας σαρκί Σωτήρ και Λυτρωτής Χριστός εγεννήθη εις την ταπεινήν φάτιν της Βηθλεέμ.

Το υψίστης σημασίας ιστορικών τούτου γεγονόσ δια το ανθρωπινον γένος αποτελεί σταθμόν και αφετηρίαν συνάμα της παγκοσμίου ιστορίας. Σταθμόν μεν δια την προ Χριστού εποχήν, η οποία αρχίζει από εκεί όπου τερματίζονται οι άγνωστοι χρόνοι της προϊστορίας, και είναι η περίοδος της ακμής των γνωστών πολιτισμών της Μεσοποταμίας, Αιγύπτου, Κλασσικού και Ρωμαϊκού. Αφετηρίαν δε, διότι αρχίζει μιά νέα περίοδος με την παρουσίαν του Χριστού εις το προσκήνιον της Ιστορίας.

Το μακρόν τούτο διάστημα ήρχισε με τους διωγμούς και τα μαρτύρια των χριστιανών από τους Ρωμαίους Αυτοκράτορας και συνεχίζεται έκτοτε έως την σήμερον με πειρασμούς, αντιξοότητας, θρήνους αλλά και θριάμβους.

Ο Άγιος Πρωτομάρτυς και Αρχιδιάκονος Στέφανος, του οποίου ηρχίσαμεν από τον εσπερινόν απόψε να εορτάζωμεν την επέτειον της μνήμης Του αποτελεί την πρώτην καταβολήν εις την λαμπράν ιστορίαν του Χριστιανισμού.

Ήτο ο σεμνός και ενθουσιώδης νέος, ο συνετός άνθρωπος, ο "πλήρης πίστεως και δυνάμεως, ο οποίος εποίει τέρατα και σημεία μεγάλα εν τω λαώ" (Πραξ. 6, 8), δια τούτο και εσυκοφαντήθη και ήχθη ενώπιον του συνεδρίου δια να δικασθή.

Εκεί με δυναμικότητα, παρησίαν γνώμης, αλλά και ακαταμάχητα επιχειρήματα από τας Γραφάς ηπερησπίσθη την πίστιν του εις Χριστόν και ήλεγξε την μικροψυχίαν των κριτών του. Το πρόσωπόν του έλαμπε ως τον ήλιον, πλην ο εωσφόρος ώθησε τους ειδωλολάτρεις να τον καταδικάσουν αδίκως δια προδοσίαν του έθνους και της θρησκείας των πατέρων του. Όταν εξετελείτο η άδικος ποινή του δια λιθοβολισμού είδε να ανοίγουν οι ουρανοί και τον Ιησού να κάθηται εκ δεξιών του Θεού. Αντιμετώπισε τον θάνατον με θάρρος και ανδρείαν, αποθήσκων δε συνεχώρησε τους φονείς του ειπών "Κύριε μη στήσης αυτοίς την αμαρτίαν ταύτην" (Πραξ. 7, 60).

Όλα αυτά τον κατέστησαν πρότυπον προς μίμησιν από μέρους των χριστιανών, κάθε εποχής και κάθε ηλικίας.

Η ανάλυσις των αρετών του θα αποτελέση περαιτέρω τον πυρρόν δια να φωτίξη και οδηγή όλους Σας αδελφοί, όπως και κάθε χριστιανόν μέσα εις την εορταστικήν ατμόσφαιραν εις αξιολόγησιν του

Μυστηρίου της Θείας Οικονομίας, το οποίον εν τελευταία αναλύσει είναι η άκρα αγάπη του Θεού προς το πλάσμα του, η πατρική θυσία του δια την σωτηρίαν του, η οποία γίνεται με την ένωσίν μας δια της Εκκλησίας με τον Γεννηθέντα Σωτήρα Χριστόν.

Κύρια χαρακτηριστικά της ιστορίας του χριστιανισμού ήσαν οι διωγμοί και αι θλίψεις. Δεν ήτο δυνατόν να γίνη άλλως, διότι ο ίδιος ο Χριστός είπεν "ουκ έστι δούλος μείζων του Κυρίου αυτού· ει εμέ εδίωξαν και υμάς διώξουσιν" (Ιωαν. 15,20).

Ο Απόστολος των Εθνών Παύλος γράφων προς τον μαθητήν του Απόστολον Τιμόθεον του υπενθυμίζει ότι "παρηκολούθησε την διδασκαλίαν, την μακροθυμίαν, την αγάπην, την υπομονήν, τους διωγμούς και τα παθήματά του, τα οποία υπέστη εις την Αντίοχείαν, το Ικόνιον και τα Λύστρα και ότι από όλα τον έσωσε ο Κύριος". Άλλωστε, συνεχίζει "πάντες οι θέλοντες ευσεβώς ζην εν Χριστώ Ιησού διωχθήσονται" (Β' Τιμ. 3, 12).

Έρχονται, όπως βλέπετε αδελφοί, να υπομνήσουν με κάποιον τρόπον τα ως άνω λόγια του Κυρίου, ότι δεν είναι δυνατόν να έχουν οι δούλοι διάφορον μεταχειρίσιν από εκείνην του Κυρίου των.

Αλλά και εκ της ιστορικής πορείας του χριστιανισμού απεδείχθη ότι δεν αποτελούσαν τρόπον τινά, του λέγειν, όσα εις τα ως άνω προσθέτει ο Απόστολος "πονηροί δε άνθρωποι και γόητες προκόψουσιν επί το χείρον, πλανώντες και πλανώμενοι" (Β' Τιμ. 3, 13), όχι για να απελπίση, αλλά δια να δείξη κατά τρόπον ρεαλιστικόν τι ακριβώς συμβαίνει εις τον κόσμον και να προετοιμάση ψυχικώς τον μαθητήν του και κατ' επέκτασιν τους πιστούς κάθε εποχής εις ένα αγώνα σκληρόν, αλλά με βεβαίαν την νίκην εις το τέλος του.

Ποίοι όμως είναι οι δεδιωγμένοι; Μήπως εκείνοι οι οποίοι ενω σφάλλουν, φρονούν ότι θα έπρεπε να συγχωρηθούν, ή εκείνοι οι οποίοι νομίζουν ότι υπερασπίζονται ιδέας και καταστάσεις και πιστεύουν ότι αυτό το οποίον κάμνουν είναι το μόνον ορθόν και δίκαιον και προβάλλουν τον εαυτόν των προασπιστήν της αληθείας; Όχι, όλα αυτά, ασφαλώς περικλείουν ένα μεγάλο μέρος πλάνης, διότι λείπει το μέτρον το οποίον μας το δίδουν οι μακαρισμοί, όπως τα απευδή χείλη του Κυρίου λέγουν "Μακάριοι οι δεδιωγμένοι ένεκεν δικαιοσύνης, ότι αυτών εστί η βασιλεία των ουρανών" (Ματθ. 5, 10). Δεδιωγμένοι θεωρούνται και είναι κατά την επί του Όρους διδασκαλίαν όσοι δεν κάμνουν συμβιβασμόν συνευθείσεως και αγωνίζονται δια την επικράτησιν της αληθείας του Ευαγγελίου.

Όταν μελετώμεν τον βίον των Αγίων βλέπομεν τον τρόπον δράσεως ή αντιδράσεως των προ των διαφόρων περιστατικών και καταστάσεων της ζωής ως μέσων παιδαγωγικών και συντελεστικών του Θείου θελήματος υπέρ των εκλεκτών χριστιανών. Και εκείνοι με την

δύναμιν την οποίαν αντλούν από την χάριν αυτών μένονν σταθεροί εις την πίστιν και με πρότυπα τελείας υποταγής, όπως της Παναγίας, με ταπεινοφροσύνην, αντιμετωπίζουν τους κινδύνους άνευ φόβου, αλλά και με φρόνησιν και εγρήγορσιν, την κακίαν του κόσμου με την αγάπην, την υπομονήν, την καρτερίαν, αλλά και με τους θεμιτούς τρόπους οι οποίοι προσιδιάζουν εις δυνατούς χαρακτήρας. Ούτοι, με απόφασιν και το μαρτύριον ακόμη να υποστούν, όπως οι μάρτυρες και ομολογηταί της πίστεως, προκειμένου να ζήσουν βίον χριστομίμητον, έχουν ενώπιόν των το ανοικτόν βιβλίον της ζωής, των πραγματικών τέκνων του Θεού.

Αδελφοί μου,

Όλοι ημείς οι οποίοι συνεκεντρώθημεν σήμερον μέσα εις την χαράν των Χριστουγέννων, δια να εορτάσωμεν εις το ωραίον και ευγενικόν τούτο προάστειον την μνήμην του Πολιούχου του Αγίου Πρωτομάρτυρος και Αρχιδιακόνου Στεφάνου, την οποίαν εορτάζουν και άλλαι δύο χριστιανικαί Εκκλησιαί εις τους επωνύμους του Αγίου Ναούς των, ως προσευχηθώμεν εις τον πρώτον μεγάλον και Άγιον

Μάρτυρα της Χριστιανοσύνης, όπως διά των προς τον Κύριον προσβειών του μας παρέχει χαράν και εις τας θλίψεις μας καρτερίαν και δύναμιν, και μας κρατεί με ενθουσιασμόν ακατάλυτον πλησίον της αγάπης του Χριστού και της Εκκλησίας του προς αλλήλους και προς πάντας.

Απερχόμενοι δε εντός ολίγου εκ του Ιερού Ναού Του, με καθαρούς λογισμούς και καρδίαν νήφουσαν, ας δώσωμεν μετά του Αποστόλου των Εθνών την διαβεβαίωσιν της εν ευλαβεία και ειλικρινεία πολλή αφοσιώσεώς μας προς τον εν Βηθλεέμ τεχθέντα Κύριον “ος και εντυγχάνει υπέρ ημών”. “Τις ημάς χωρίσει, αδελφοί, από της αγάπης του Χριστού; Θλίψις, ή στενωχωρία, ή διωγμός, ή λιμός, ή γυμνότης, ή κίνδυνος... ούτε ενεστώτα, ούτε μέλλοντα, ούτε ύψωμα, ούτε βάθος, ούτε τις κτίσις ετέρα δυνήσεται ημάς χωρίσαι από της αγάπης του Θεού της εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών” (Ρωμ. 8, 35-39)

Αμήν.

* Εξεφωνήθη τη Κυριακή, 26 Δεκεμβρίου 1993, εν τω Ιερώ Ναώ του Αγίου Στεφάνου της Ιεράς Μητροπόλεως Δέρκων κατά τον εσπερινόν της εορτής του Αγίου, χοροστατούντος του Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνος.

Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

του Οίκον. Αναστασίου Δ. Σαλαπάτα

Η Κοινότητα του Αγ. Παντελεήμονος, Ηαττω και Περιχώρων, στο Βορειοδυτικό Λονδίνο, ανακοινώνει με περηφάνεια και πολλή χαρά την οριστική απόκτηση του Ιερού Ναού του Αγ. Παντελεήμονος, πρώην Αγγλικανικού Ναού του Αγ. Πνεύματος, κι επίσης των γύρω απ' αυτόν βοηθητικών χώρων.

Παραθέτουμε παρακάτω το κύριο άρθρο, υπό τον τίτλο “Αποκτήσαμε την δική μας Εκκλησία”, από το μηνιαίο Κοινοτικό Δελτίο “Μαρτυρία” του μηνός Φεβρουαρίου, στο οποίο ανακοινώθηκε επίσημα η σπουδαία αυτή είδηση.

“Με την βοήθεια του Μεγάλου Θεού, και την συμπαράσταση του Προστάτη μας Αγ. Παντελεήμονος του Ιαματικού, καταφέραμε, την Παρασκευή 21η Ιανουαρίου 1994, να ολοκληρώσουμε νομικά την μεταβίβαση της Εκκλησίας, και των βοηθητικών χώρων γύρω απ' αυτήν, από την τοπική Αγγλικανική Ενορία προς την ενσεβή Κοινότητά μας.

Χαρά μεγάλη διακατέχει όλους μας μετά την λήψη αυτών των ευχά-ριστων νέων. Η Κοινότητά μας απέκτησε -επιτέλους- μετά από πολύχρονο και πολύμοχθο αγώνες εκείνο το οποίο ονειρευόταν από την πρώτη στιγμή της δημιουργίας της, δηλ. την δική της Εκκλησία, αλλά επίσης και τα άλλα -εξίσου αναγκαία- Κοινοτικά κτίρια.

Πολλές ευχαριστίες και θερμά συγχαρητήρια πρέπειν σ' όλους εκείνους που αγωνίστηκαν με καθαρή καρδιά και αφοσίωση για να επιτευχθεί το ζητούμενο.

Οι κυριώτεροι από εκείνους που αγωνίστηκαν με πάθος για την τελική επίτευξη του θεάρεστου στόχου μας ήταν όλοι εκείνοι που συμμετείχαν στις Κοινοτικές Επιτροπές, από την ίδρυση της Κοινότητας το 1975 και

μέχρι σήμερα. Επίτροποι της Εκκλησίας, Κυρίες της Βοηθητικής Αδελφότητας, Μέλη των Σχολικών Επιτροπών, Ιερείς, Νεωκόροι, και άλλοι, εντός και εκτός της Κοινότητας, συνετέλεσαν στην ολοκλήρωση του μεγαλύτερου κοινοτικού μας ονείρου.

Θα πρέπει επίσης να τονίσουμε εδώ και την ξεχωριστή προσφορά προς την Κοινότητά μας δύο εξεχόντων προσώπων, οι οποίοι με τον τρόπο τους μας βοήθησαν και στήριξαν ηθικά, καθ' όλη την διάρκεια των δύσκολων αγώνων μας τα τελευταία χρόνια.

Ο ένας είναι ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος, που ήταν πάντα στο πλευρό της Κοινότητας, ενθαρρύνοντας και στηρίζοντας τους λαϊκούς άρχοντες της, για την καλύτερη δυνατή έκβαση των διαπραγματεύσεων.

Ο άλλος είναι ο Ιερέας (Vicar) της Αγγλικανικής Ενορίας που μας πώλησε την Εκκλησία, π. Richard Brown. Αυτός ο ευλογημένος άνθρωπος, ένθερμος Φιλέλληνας και Φιλορθόδοξος, μας προσέφερε πολλές και καλές υπηρεσίες, από την πρώτη στιγμή που ξεκινήσαμε να χρησιμοποιούμε τον Ιερό Ναό του Αγ. Πνεύματος (ο οποίος σήμερα είναι αφιερωμένος, σύμφωνα με την δική μας παράδοση, στον Άγιο Παντελεήμονα τον Ιαματικό). Ο π. Brown είναι δυστυχώς βαρεια ασθενής αυτό τον καιρό. Εμείς μπορούμε μόνο να ευχόμαστε ειλικρινά και να προσευχόμαστε για την ίαση της ψυχής και του σώματός τους. Δυστυχώς ο π. Richard Brown εξεδήμησεν εις Κύριον.

Όλους τους παραπάνω η Κοινότητά μας τους ευχαριστεί θερμά και προσεύχεται για κάθε ευλογία Κυρίου στα έργα και την προσωπική τους ζωή.

Είναι ανάγκη όμως να τονισθεί, επίσης, πως η Κοινότητά μας έχει τώρα ένα μεγάλο χρέος στην Τράπεζα, αφού έχει δανεισθεί 160.000,00 λίρες για να αγοράσει την Εκκλησία και τα άλλα Κοινοτικά κτίρια. Όσοι, λοιπόν, επιθυμούν να συνδράμουν στην κοινοτική μας προσπάθεια να ξεπληρώσουμε το χρέος αυτό παρακαλούνται να επικοινωνήσουν με τους κ.κ. Επιτρόπους, για να καταθέσουν την συνδρομή τους στην Εκκλησία και να λάβουν την σχετική απόδειξη."

Ετσι, η Κοινότητα του Αγίου Παντελεήμονος έχει ήδη ξεκινήσει μια μεγάλη και πλατειά οικονομική εκστρατεία, με σκοπό την συλλογή των απαιτούμενων χρημάτων για την εξόφληση του κοινοτικού χρέους.

Οι άμεσες ενέργειες που έγιναν ήταν δύο. Η πρώτη ήταν η αποστολή ενημερωτικής επιστολής σε εκατοντάδες παραλήπτες εντός και εκτός της Κοινότητας, των οποίων ζητούνταν η οικονομική βοήθεια και συμπαράσταση.

Ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγόριος μας παραχώρησε, με πολλή αγάπη, δική του επιστολή, στην οποία τονίζεται η θερμότητα του υποστήριξης και συμπαράστασης στην οικονομική εκστρατεία της Κοινότητας. Η επιστολή αυτή χρησιμοποιήθηκε παράλληλα μ' εκείνην της Κοινότητας.

Παρακάτω παραθέτουμε αυτούσια την επιστολή που στάλθηκε προς τους Ενορίτες του Ι.Ν. Αγίου Παντελεήμονος, καθώς επίσης κι εκείνη του Σεβ. Αρχιεπισκόπου.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝΟΡΙΤΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

Αγαπητοί μας,

Σας απευθύνουμε την παρούσα επιστολή κατ' αρχάς για να σας ενημερώσουμε για το σπουδαίο γεγονός της αγοράς της Εκκλησίας του Αγ. Παντελεήμονος και των γύρω απ' αυτήν βοηθητικών χώρων.

Η αγορά ολοκληρώθηκε πρόσφατα και το κόστος ανήλθε στο ποσό των 400.000,00 λιρών. Ένα μεγάλο μέρος του ποσού αυτού, συγκεκριμένα οι 160.000,00 λίρες, προέρχονται από δάνειο που μας παραχώρησε η Τράπεζα της Κύπρου.

Ετσι, έχουμε αυτό τον καιρό ξεκινήσει μια οικονομική εκστρατεία με στόχο τη συλλογή του απαιτούμενου ποσού για την εξόφληση του δανείου. Αυτός είναι ο δεύτερος και σπουδαιότερος λόγος για τον οποίο σας απευθύνουμε την παρούσα επιστολή.

Διάφορα άτομα και εταιρείες, εντός και εκτός της Κοινότητάς μας, έχουν ήδη καταθέσει την προσφορά τους. Αναμένουμε τώρα κι όλους εσάς, τους αγαπητούς κι ευλαβείς Ενορίτες μας, να προσφέρετε ό,τι μπορεί ο καθένας σας, για να εξασφαλίσουμε όλοι μαζί την ύπαρξη και λειτουργία του Εκκλησιαστικού και Πολιτιστικού μας Κέντρου, το οποίο θα ενισχύει σημαντικά τις ελπίδες μας για ανάπτυξη και πρόοδο του Ελληνισμού στο Harrow και τα Περίχωρα αυτού.

Όσοι μπορεί να έχετε προσφέρει ήδη την συνδρομή σας δεχτείτε τις θερμές μας ευχαριστίες. Για εκείνους που δεν είχαν την ευκαιρία μέχρι σήμερα να την

προσφέρουν τους θυμίζουμε το όνομα του τραπεζικού μας λογαριασμού: "St. Panteleimon Greek Church". Για να σας διευκολύνουμε εσωκλείουμε ένα μικρό φάκελλο, με την διεύθυνση της Εκκλησίας μας γραμμένη πάνω σ' αυτόν, και σας παρακαλούμε να συνδράμετε γενναιόδωρα.

Τέλος, όσοι θα διαπιστώσετε κάποιο λάθος στο όνομα ή την διεύθυνσή σας παρακαλείστε να μας ενημερώσετε, δίνοντάς μας ταυτόχρονα και το σωστό όνομα ή διεύθυνση.

Προσευχόμενοι στο Μεγάλο Θεό και στον Προστάτη μας Αγιο Παντελεήμονα υπέρ Υγείας και Σωτηρίας πάντων υμών, διατελούμε,

Μάρτιος 1994

Με θερμότητες ευχές κι ευχαριστίες
Για το Εκκλησιαστικό και Κοινοτικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος Ο Ιερατικός Προϊστάμενος
Γιαννάκης Γιάννα Οικον. Αναστάσιος Δ. Σαλαπάτας

Ι.ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Ευλαβέστατον Ιερατικώς Προϊστάμενον, Αξιότιμο Πρόεδρο και τα Μέλη της Επιτροπής της Εκκλησίας, της Βοηθητικής Αδελφότητας και του Ελληνικού Σχολείου της Κοινότητας Αγίου Παντελεήμονος Harrow και Περιχώρων.

Αγαπητοί μας,

Μετά μεγάλης χαράς και εγκαυχήσεως πληροφορήθηκα την ωραία είδηση της υπογραφής των συμβολαίων για την αγορά της Απόλυτης Κυριότητας - Freehold- του κτιρίου του Ιερού Ναού Αγίου Παντελεήμονος Harrow και των παραπλεύρως αυτού Βοηθητικών κτιρίων και χώρων. Η επιτυχία αυτή είναι μιά πράξη που δείχνει τον μεγάλο ζήλο, την φροντίδα και εργατικότητα σας, αλλά και την αγάπη και αφοσίωσή σας στην Εκκλησία του Χριστού και την Αρχιεπισκοπή μας.

Απευθύνω, λοιπόν, την παρούσα για να σας ευχαριστήσω για το θαυμάσιο έργο που επιτελείτε με την πράξη σας αυτή και να σας συγχαρώ εκ βάθους καρδιάς, για όσα πετύχατε, όσο και για όσα προγραμματίζετε να πράξετε στο άμεσο μέλλον για την αναβάθμιση της Εκκλησιαστικής μας ζωής στην περιοχή σας.

Με την ωραία τούτη ευκαιρία της αγοράς του κτιρίου της Εκκλησίας του Αγίου Παντελεήμονος απευθύνω θερμήν έκκληση προς όλους τους Ομογενείς, τους Ενορίτες και φίλους της Κοινότητας, είτε αυτοί ζούν στην περιοχή του Harrow είτε όχι, να συνδράμουν γενναιόδωρα στον έρανο που διεξάγει η Επιτροπή της Κοινότητας του Harrow για την κάλυψη των τετρακοσίων χιλιάδων λιρών που απαιτούνται για την αγορά του κτιρίου της Εκκλησίας. Με τη γενναιόδωρη προσφορά σας θα μπορέσει η Επιτροπή να συγκεντρώσει ολόκληρο το απαιτούμενο ποσό και δεν θα χρειαστεί να συνάψει δάνειο από την Τράπεζα.

Και πάλιν συγχαίρω όλους σας για την επιτυχία σας αυτή. Εύχομαι ο ενανθρωπήσας Χριστός να ευλογεί τα έργα σας και να σας χαρίζει υγεία και δύναμη για να συνεχίσετε να υπηρετείτε την Εκκλησία, το Ελληνικό Σχολείο, τη Νεολαία και τους

Ηλικιωμένους αδελφούς μας στην Κοινότητάς σας. Διατελώ δε μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

17 Δεκεμβρίου 1993

Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

Η δεύτερη άμεση ενέργεια της Κοινότητας, μέσα στα πλαίσια της οικονομικής της εκστρατείας, ήταν η διοργάνωση μιας μεγάλης κοινωνικής εκδήλωσης, με πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα.

Στην εκδήλωση αυτή έλαβαν μέρος οι εξής :

1. Το Χορευτικό Συγκρότημα του Πολιτιστικού Ομίλου "ΟΜΟΝΟΙΑ" Αραδίππου, το οποίο παρουσίασε παραδοσιακούς Κυπριακούς χορούς, καθώς επίσης και αναπαράσταση του Κυπριακού Γάμου.

2. Το Χορευτικό Συγκρότημα του Συνδέσμου Λουτρακιωτών και Περαχωριτών "Ο Ίβκος" Λουτρακίου, που παρουσίασε Μακεδονικούς και άλλους χορούς από την κυρίως Ελλάδα.

3. Ο εκλεκτός μουσικός και τραγουδιστής Γιώργος Κοινούσης, κι ο γιός του Κωνσταντίνος, οι οποίοι τραγούδησαν χριστιανικά και πατριωτικά τραγούδια. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους οι παρακάτω επίσημοι :

- Ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγόριος,

- Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κιτίου κ.κ. Χρυσόστομος,

- Ο κ. Τάκης Ιωάννου, Αναπληρωτής Υπατος Αρμοστής της Κύπρου στο Λονδίνο, και

- Αντιπροσωπεία της Αγγλικανικής Ενορίας από την οποία αγοράστηκε ο Ι.Ν. του Αγίου Παντελεήμονος.

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Γιαννάκης Γιάννα προσφωνώντας τους προσκεκλημένους, τους καλλιτέχνες και τους συνδαιτημένους μεταξύ άλλων ανέφερε και τα εξής :

"Εκ μέρους της Κοινότητας του Αγίου Παντελεήμονος Harrow και Περιχώρων σας καλωσορίζω όλους στην όμορφη αυτή αποψινή μας εκδήλωση. Είναι μεγάλη η χαρά μας, κι επιθυμώ να το τονίσω αυτό ιδιαίτερα, για την ένθερμη υποστήριξη και συμπαράσταση όλων σας στην υπόθεση της επιτυχίας της αποψινής εκδήλωσης.

Θα ήθελα επίσης να καλωσορίσω ειδικά όλους εκείνους που ταξίδεψαν χιλιάδες μίλια για να

παραβρεθούν στην Χοροεσπερίδα αυτή. Πρώτα απ' όλα να ευχαριστήσουμε για την παρουσία του και να καλωσορίσουμε εδώ απόψε ένα μεγάλο φίλο της Κοινότητάς μας, τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κιτίου κ. Χρυσόστομο, που πάντα μας τιμεί ιδιαίτερα με την αγάπη και την παρουσία του.

Ευχαριστίες, επίσης, οφείλουμε στα δύο Χορευτικά Συγκροτήματα, που ήλθαν το ένα από την Ελλάδα και το άλλο από την Κύπρο, για να μας μεταφέρουν από την πατρίδα εδώ στην ξένη ένα κύμα καθάριας ελληνικής λεβεντιάς κι ένα άνεμο συμπαράστασης κι ελπίδας.

Χαιρετίζουμε ακόμη τον εγκάρδιο φίλο της Ελληνικής Ομογένειας του Λονδίνου και εκλεκτό Έλληνα καλλιτέχνη και τραγουδιστή Γιώργο Κοινούση, και τον ευχαριστούμε για την παρουσία του απόψε εδώ.

Συναχθήκαμε απόψε εδώ, αγαπητοί μου φίλοι, για να γιορτάσουμε όλοι μαζί μια σπουδαία επιτυχία της Κοινότητάς μας. Κι αυτή είναι η αγορά της Εκκλησίας του Αγίου Παντελεήμονος, καθώς επίσης και των βοηθητικών χώρων γύρω απ' αυτόν.

Από την 21η Ιανουαρίου, που ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες της μεταβίβασης της περιουσίας αυτής από την Αγγλικανική Ενορία του Κέντον στην Ελληνική Κοινότητα του Αγίου Παντελεήμονος, όλοι μας μιλούμε με καμάρι και περηφάνεια για τη ΔΙΚΗ ΜΑΣ Εκκλησία, για τη ΔΙΚΗ ΜΑΣ εκκλησιαστική και κοινωτική περιουσία.

Οι πολύχρονοι και πολύμοχθοι αγώνες, με τη βοήθεια του Μεγάλου Θεού μας, καρποφόρησαν, και μας απέδωσαν γλυκούς και εύγευστους καρπούς. Σε μας μένει τώρα να περισυλλέξουμε τους καρπούς αυτούς και να τους ταξινομήσουμε με διάκριση.

Θα ήταν όμως παράληψη εαν δεν τόνιζα στο σημείο αυτό πως ενώ η αγορά της Εκκλησίας μας ολοκληρώθηκε, η Κοινότητά μας δεν έχει ξεπληρώσει ακόμη όλο το απαιτούμενο χρηματικό ποσό. Μας έχει δυστυχώς μείνει ακόμη ένα χρέος 160.000,00 λιρών, που είναι ανάγκη να ξεπληρώσουμε το συντομότερο δυνατό.

Αυτός δε είναι ο δεύτερος λόγος για τον οποίο οργανώσαμε την αποψινή εκδήλωση. Είναι, δηλαδή, η αποψινή βραδιά μέρος των ποικίλων προσπαθειών μας για τη συλλογή του εναπομείναντος χρηματικού ποσού για την εξόφληση της Εκκλησίας μας.

Για τούτο, επιτρέψτε μου να σας παρακαλέσω να

Ο Σεβασμιώτατος τιμά τον αείμνηστο π. Richard Brown, χάρη στον οποίο πραγματοποιήθηκε η απόκτηση από την Κοινότητα Αγίου Παντελεήμονος Harrow του κτιριακού συγκροτήματος του Ναού και των παραλλήλων βοηθητικών χώρων. Η φωτογραφία αυτή ελήφθη λίγο πριν από το θάνατο του Αγγλικανού ιερέα.

Το κτιριακό συγκρότημα του Ναού Αγ. Παντελεήμονος, Harrow.

συμμετάσχετε στην λαχειοφόρο αγορά απόψε όσο πιο γεναιόδωρα μπορείτε. Ακόμη δε παρακαλείσθε να συμμετάσχετε και στο πλούμισμα της νύφης, κατά τη διάρκεια της αναπαράστασης του Κυπριακού Γάμου. Όσα χρήματα συγκεντρωθούν πάνω στο νυφικό θα κατατεθούν στον τραπεζικό λογαριασμό της Κοινότητάς μας.

Πριν τελειώσω θα ήθελα να μου επιτρέψετε να εκφράσω εκ μέρους όλων μας θερμότερες ευχαριστίες για την παρουσία τους απόψε εδώ στον Σεβασμιώτατο Ποιμενάρχη μας, Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας κ. Γρηγόριο, όπως επίσης και στον εκπρόσωπο της Κυπριακής Πολιτείας, Αναπληρωτή Υπατο Αρμολύτη κ. Τάκη Ιωάννου.

Ο Σεβασμιώτατος Άγιος Θυατείρων, σαν γνήσιος πνευματικός μας Πατέρας, είναι κι απόψε αλλά και πάντοτε κοντά στην ευσεβή μας Κοινότητα, παρέχοντάς μας αμέριστη την ηθική συμπαράστασή του και απλόχερα τις πολύτιμες συμβουλές του.

Η Κοινότητά μας, Σεβασμιώτατε, επιθυμεί να σας εκφράσει δι' εμού τα σεβάσματά της και τις θερμές της ευχαριστίες για ό,τι έχετε μέχρι σήμερα κάνει για εμάς. Επιθυμεί δε ακόμη να σας διαβεβαιώσει, πως θα παραμείνει πάντα προσηλωμένη στις παραδόσεις της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας και πιστή ακόλουθος της πολιτιστικής πορείας της Αθάνατης Ελληνικής Φυλής μας".

Την όμορφη αυτή εκδήλωση παρακολούθησαν 500 περίπου άτομα. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης τιμήθηκαν κάποια σημαίνοντα πρόσωπα για την ευγενική προσφορά τους προς την Κοινότητα, καθ' όλη τη διάρκεια των πολύχρονων αγώνων της για την απόκτηση ιδιόκτητων χώρων.

Τα πρόσωπα αυτά ήταν :

- Ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγόριος,
- Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κιτίου κ.κ. Χρυσόστομος,
- Το Χορευτικό Συγκρότημα του Πολιτιστικού Συλλόγου "ΟΜΟΝΟΙΑ" Αραδίππου,
- Η Κα. Μαρία Παρασκευά, Ιεροψάλτρια της Εκκλησίας,
- Ο π. Richard Brown, Ιερ. Προϊστάμενος της Αγγλικανικής Ενορίας, από την οποία αγοράστηκε ο Ιερός Ναός του Αγ. Παντελεήμονος, και
- Ο κ. Fred Windridge, Επίτροπος της Αγγλικανικής Ενορίας.

Αξίζει στο σημείο αυτό να σημειωθεί και να τονισθεί ειδικά η πλούσια υλική προσφορά των Επιτρόπων της Εκκλησίας για την καλύτερη διοργάνωση κι επιτυχία της εκδήλωσης αυτής. Ιδιαίτερα πρέπει να εξαρθεί η προσφορά των κ.κ. Γιαννάκη Γιάννα (Προέδρου), Παντελή Δημοσθένους (Αντιπροέδρου), Ανδρέα Γεωργιάδη (Μέλους), Λούη Κουτσούδη (Μέλους), Μέτρου Χριστοφή (Μέλους) και Χρήστου Τσαγκαρίδη (Μέλους).

Η σεπτή κεφαλή της Αγίας Ορθοδοξίας, ο Παναγιώτατος Οικ. Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, μόλις πληροφορήθηκε τα ευχάριστα νέα της αγοράς της Εκκλησίας του Αγ. Παντελεήμονος, απέστειλε προς τον Σεβ. Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων την παρακάτω συγχαρητήριο επιστολή :

Αριθμ. Πρωτ. 7

Ιερώτατε Αρχιεπίσκοπε Θυατείρων και Μεγάλης Βρεταννίας, υπέρτιμε και έξαρχε Δυτικής Ευρώπης, εν Αγίω Πνεύματι αγαπητέ αδελφέ και συλλειτουργέ της ημών Μετριότητος κύριε Γρηγόριε, χάρις εἴη τη υμετέρᾳ Ιερότητι και ειρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ληφθέν ανεγνώσθη εν ικανοποιήσει πολλή εν συνεδρία της περί ημάς Αγίας και Ιερᾶς Συνόδου το από κβ' Δεκεμβρίου π.έ., αριθμ. Πρωτ. Α. 973, γράμμα της υμετέρας αγαπητής ημίν Ιερότητος, υποβαλλούσης περί της αγοράς υπό της ευλογημένης Κοινότητος της Θεοσώστου υμών επαρχίας του Αγίου Παντελεήμονος Ηαπτω Λονδίνου του όλου συγκροτήματος, εν ᾧ μέχρι τούδε εστεγάζετο αὕτη, παρὰ της Αγγλικανῆς Εκκλησίας δια της διαθέσεως σεβαστοῦ ποσοῦ.

Χαίροντες και συχαίροντες μεθ' υμῶν πάντων ἐπὶ τῷ εμπλουτισμῷ της Ιερᾶς Αρχιεπισκοπῆς δι' ενός ἐπι πλέον εκκλησιαστικο-κοινοτικού συγκροτήματος, προς άσκησιν ἐπὶ το ευρυθμότερον της διακονίας αὐτῆς προς τον ευσεβῆ και πεφιλημένον τη Μητρί Εκκλησίᾳ και ἡμῖν αὐτοῖσι λαόν, προτρεπόμεθα την υμετέραν ἀγάπην ὅπως διαβιβᾷ τα αἰσθήματα ταῦτα ικανοποιήσεως και ευαρεσκείας ἡμῶν και τοῖς μέλεσι του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου και τοῖς ἐνορίταις της Κοινότητος, και γνωρίζομεν ὅτι το γράμμα αὐτῆς τούτο παρετέμφθη τη ἐπὶ των ἐν τῷ ἐξωτερικῷ επαρχιῶν του Θρόνου Επιτροπῇ, προς αξιολόγησιν και ἐνημέρωσιν.

Εἶεν ἡ χάρις και το ἀπειρον ἔλεος του Θεοῦ μετὰ της υμετέρας Ιερότητος, ἡ δε πατρική και Πατριαρχική ἡμῶν εὐλογία μετὰ των αγαπητῶν πιστῶν της Κοινότητος του Αγίου Παντελεήμονος.

1994 Ιανουάριος κδ'

Ο Κωνσταντινουπόλεως αγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς Βαρθολομαίος

Η Κοινότητα του Αγ. Παντελεήμονος ξεκινά τώρα μια νέα φάση της ιστορίας της. Για να επιτύχει και σ' αυτήν, όπως και στην προηγούμενη φάση, χρειάζεται την αμέριστη βοήθεια και συμπαράσταση των ἐντὸς της Κοινότητος μελῶν και φίλων της, αλλά και των ἐκτὸς αὐτῆς Ελληνορθόδοξων Ομογενῶν, που θα συντρέξουν αρωγοί στην οικονομική εκστρατεία που έχει τώρα ξεκινήσει.

Απώτερος σκοπὸς της προσπάθειας αὐτῆς εἶναι ἡ ἀνύψωση του ἠθικοῦ κι εθνικοῦ φρονήματος των Ελλήνων της περιοχῆς, ὅπως ἐπίσης κι ἡ πνευματικὴ πρόοδος του σώματος της Εκκλησίας, ἀλλὰ και ἡ καλύτερη ἀνάπτυξη της Ελληνικῆς και Κατηχητικῆς Παιδείας στην ἐν λόγω Κοινότητα.

Εἶθε ὁ Προστάτης Άγιος της Κοινότητάς μας, Άγιος Παντελεήμονας ὁ Ιαματικός, να στηρίξει τις προσπάθειές μας αὐτές και να πρεσβεύει πάντα υπὲρ πάντων ἡμῶν. ΑΜΗΝ.

Σημ. του συγγρ. : Όταν το κείμενο αὐτὸ ἦταν στο τυπογραφεῖο πληροφορηθήκαμε με πολλή λύπη την κολίμηση του μεγάλου φίλου της Κοινότητάς μας Αγγλικανοῦ Ιερέα π. Richard Brown. Την Κηδεία του, που ἔγινε την Παρασκευὴ 25η Μαρτίου 1994 στην Εκκλησία του (St. Mary's, Kenton), και τελέστηκε ἀπὸ τον Αγγλικανὸν Ἐπίσκοπο του Λονδίνου, παρακολούθησε ἀντιπροσωπεῖα της Κοινότητάς μας, ἡ ὁποία μετέφερε στην οἰκογένεια και την Ενορίᾳ του ἐκλιπόντος τα θερμὰ συλλυπητήρια του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου κ. Γρηγορίου και ὅλων των μελῶν της ευσεβοῦς Κοινότητάς μας.

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

(Χαρισμένο στη μητέρα μου. Με σεβασμό και πολλή αγάπη).

της Νίκης Καραγιώργη

Αν στον καιρό μας καθιερώσαμε τη γιορτή της μητέρας, η παρουσία της ήταν πάντα ζωντανή μέσα μας και γύρω μας, αφότου πλάστηκε ο κόσμος. Γιατί, καμιά αγάπη δε μπορεί να συγκριθεί με την αγάπη της μάνας που δεν έχει σύνορα και δε ξέρι φραγμούς.

Όλοι οι ποιητές, όλοι οι καλλιτέχνες των αιώνων, ύμνησαν αυτό το αιώνιο σύμβολο της ζωής και της αγάπης, τη μητέρα. Δεν είναι δύσκολο να καταλάβουμε και να εκτιμήσουμε σε ποιό βαθμό η διαμόρφωση του χαρακτήρα, η προκοπή του παιδιού, ο εξοπλισμός του με αγαθές έξεις και αρχές, η όλη του ηθική συγκρότηση, εξαρτώνται από τον τρόπο που άσκησε το έργο της αγωγής η μητέρα. “Ό,τι είμαι μ’ έκανε η μητέρα μου”, ομολογεί κι ο φιλόσοφος και παιδαγωγός της Αναγέννησης Έρασμος, εξαρτώντας έτσι το μέλλον κάθε παιδιού από τη μάνα, την πηγή της χαράς και της ευτυχίας για την οικογένεια, τόπο ασφάλειας και ηρεμίας για τα ίδια τα σπλάχνα της.

Όσο η μάνα βλέπει τα βήματα του παιδιού της να μεγαλώνουν και τα φτερά του ν’ απλώνουν στους μεγάλους δρόμους της ζωής, όσο και περισσότερο το πλησιάζει, το ενθαρρύνει στους δισταγμούς και τα διλήμματα, χαλυβδώνει τη θέλησή του, εκτρέφει την ελπίδα και όχι σπάνια προλαβαίνει και θεραπεύει τις αδυναμίες του, το στηρίζει και το κατευθύνει σ’ ένα σκοπό, σε κάποια αποστολή. “Παν ό,τι είμαι ή ελπίζω να γίνω, το χρωστώ στη μητέρα μου” έχει πει ο Αβραάμ Λίνκλιν.

Κι αν κάποιος κακιάς μοίρας άνεμος σβήσει και σκορπίσει τα όνειρά της, η μάνα μεγαλόψυχη, έτοιμη να συγχωρήσει και ν’ αγκαλιάσει, θα δέσει τα τραύματα, θα επουλώσει τις πληγές, θα κτίσει και θα στολίσει και πάλι. Γι αυτή δεν υπάρχει διάλειμμα, δεν υπάρχει ανάπαυλα στις φροντίδες της και στις αγωνίες για τα παιδιά της.

Ακόμη και μια αμόρφωτη μάνα, με τη σιγουράδα του ενστίκτου της βρίσκει πάντα το σωστό δρόμο προς την καθοδήγηση του παιδιού της. Ο μεγάλος παιδαγωγός Πεσταλότσι έλεγε: “Η μητέρα είναι ο πρώτος κι ο απαραίτητος δάσκαλος της θρησκείας και της αγωγής. Στα χέρια της θα ήθελα ν’ αναθέσω τον εξευγενισμό του ανθρώπου”.

Αλλά, αν τόσο θετική είναι η παρουσία της μητέρας στη ζωή του ανθρώπου, άλλο τόσο αρνητική και επιζήμια είναι η απουσία της. Οι στατιστικές δείχνουν ότι πίσω από τον αντικοινωνικό άνθρωπο, οποιασδήποτε μορφής, υπάρχει η έλλειψη της μητρικής αγάπης και φροντίδας.

Να είσαι μάνα σημαίνει την πιο μεγάλη χαρά της ζωής, αλλά και την πιο μεγάλη ευθύνη απέναντι στη ζωή. Να είσαι μάνα θα πει να ξέρεις καλά πως η χαρά και ο πόνος έχουν την ίδια ρίζα. Ακόμη σημαίνει να είσαι έτοιμη για βοήθεια, υποστήριξη, θυσία και αφοσίωση.

Αυτής της μάνας που μας έφερε στον κόσμο, αυτής που μας χάρισε το πρώτο χάδι και το πρώτο φίλημα, αυτής

που ένοιωσε για μας ευτυχία κι οδύνη, και που θα νοιώθει με την ίδια ένταση όσο ζει κι’ αναπνεύει, αυτής τη μέρα γιαρτάζουμε και τιμούμε. Φυσικά η δική μας προσφορά δε μπορεί ποτέ να φθάσει τη θυσία της κι ούτε περιμένει ποτέ ανταμοιβή. Εκείνη δε δίνει για να πάρει, δίνει για τη χαρά να δώσει. Από μας ίσως θάθελε μόνο ένα δείγμα στοργής, μία τρυφερή στιγμή, ένα χαμόγελο αγάπης. Γι αυτό ας στήσουμε μες στην καρδιά μας το βωμό γι’ αυτήν κι ας καίει άσβηστο πάντα το καντήλι της ευγνωμοσύνης. Ας αφήσουμε να θρονιαστεί στη σκέψη μας, γλυκειά και τρυφερή, πονεμένη, καρτερική και ακατάβλητη, έτοιμη πάντα να προσφέρει και να θυσιαστεί.

Γιορτάζει η ίδια η ζωή γιατί η μάνα είναι η αρχή της ζωής, η καρδιά της οικογένειας. Είναι η μορφή εκείνη που ξέρι να κλείνει μέσα της την αγάπη, τη στοργή, τον πόνο, το δάκρυ, τη θυσία.

Μα η καρδιά της μάνας δεν κρύβει μόνο αγάπη. Κλείνει μέσα της πίκρα, μαρτζι, πόνο, κλείνει όμως και ηρωισμό και καρτερία, κουράγιο και εγκατέριση. Πόσο κουράγιο, πόση δύναμη στ’ αλήθεια, Θεέ μου, έδωσες στο πλάσμα αυτό! Την έπλασες σαν μια άλλη Παναγία, σαν μια άλλη μητέρα του κόσμου. Την έμαθες ν’ αγαπά και να υπομένει όπως και τη Δική Σου Μητέρα, την ώρα που σ’ αντίκρυζε στο Σταυρό του μαρτυριού Σου.

Μάνα, η θέση σου είναι υψηλή. Μεγάλη η αποστολή σου. Είναι σ’ όλους μας γνωστό ότι αν άνθισαν και κάρπισαν κοινωνίες, έθνη και άτομα, το οφείλουν στο πρόγονο να έχουν καλές μητέρες. Κι αλήθεια! Πίσω από τους τρεις Ιεράρχες - η Ανθούσα, η Νόννα, η Εμμέλια.

Ποιητές και συγγραφείς την τραγούδησαν, την είπαν “γλυκυτάτη μάνα”, “πανάκριβη μάνα”, την στόλισαν με τις πιο όμορφες λέξεις, τους πιο γλυκούς χαρακτηρισμούς, “ουρανόσταλη”, “ατίμητη μάνα”.

Όπως όλοι ακούμε και στους χαιρετισμούς προς τη Μεγάλη Μητέρα του κόσμου, μεταξύ των πολλών άλλων γλυκυτάτων και τρυφερών επιθέτων ακούμε το “Χαίρε, ότι βαστάξεις τον βαστάζοντα πάντα”. Και η δική μας μητέρα, η δική μας μάνα της Κύπρου και όποια μάνα της όποιας γης και μακρινής χώρας, τελεί κι αυτή με τη σειρά της ένα μυοτήρι. Το νοιώθει ότι κι αυτή βαστάζει στην αγκαλιά της τον αυριανό αγρότη, τον αυριανό επιστήμονα, τον αυριανό οικογενειάρχη, τον αυριανό ηγέτη. Και παλεύει, παλεύει όσο μπορεί να τον θρέψει μ’ όλα τα αγαθά, να το μάθει ν’ αγαπά να σέβεται, να νιώθει τον πόνο δίπλα του, να έχει ευθύνη για τις πράξεις του. Το θρέφει με το αίμα και το γάλα της καρδιάς της, του δίνει την ψυχή της αν χρειαστεί για να το σώσει.

Το στεφάνι της μητρικής αίγλης πλέκτηκε από πολλούς ποιητές δικούς μας και ξένους. Η καταφυγή στην απέραντη παρακαταθήκη της μητρικής αγάπης, στοργής και κατανόησης τραγουδιέται από τον Παπαδιαμάντη.

“Μάνα μου εγώ μαι τ’ άμοιρο το σκοτεινό τρυγώνι όπου το δέρνει ο άνεμος βροχή που το πληγώνει. Το δόλιο! όπου κι’ αν στραφεί κι’ απ’ όπου κι’ αν περάση δεν βρίσκει πέτρα να σταθή κλωνάρι να πλαγιάση. Εγώ βαρκούλα μοναχή βαρκούλ’ αποδαρμένη παλεύω με τα κύματα χωρίς πανί, τιμόνι κι’ άλλη δεν έχω άγκυρα πλην την ευχή σου μόνη. Στην αγκαλιά σου την γλυκειά μανούλα μου ν’ αράξω μες στο βαθύ το πέλαγο αυτό πριχού βουλιάξω”.

Και κείνος που θα χάσει τη μάνα έστω και σε μεγάλη, προχωρημένη ηλικία ανακούφιση δεν θα βρει. Ο χαμός της θα καίει μέσα του.

Κι’ όποιος μάνα πιά δεν έχει, “μάνα” κράζει στ’ όνειρό του, πάντα “μάνα” στον καύμό του είναι ο μόνος στεναγμός.

Η ευγνωμοσύνη του παιδιού προς την μάνα, αυτή που τον γαλούχησε και το διεμόρφωσε ατσάλενο χαρακτήρα ψάλλεται από τον Σικελιανό.

“Πάντα θα’ ρτω να χαϊδευτώ στα γόνατά σου από τ’ αγνό της ευλογίας το χέρι “Μάνα φωτιά με βύξαξες κ’ είναι η καρδιά σου αστέρι”. “Ηρθες εφές στον ύπνο μου και μου ψιθύρισες, και από τα ξένα, μάνα μου, δεν ξαναγύρισες.

Ο Σκίπης την ονειρεύεται και μετά το θάνατό της. Η άκρατη παρηγοριά αλλά και η συνεχής παρουσία της στο μυαλό του τον κάμνει να ψάλλει.

Κι αν ακόμα ο μισμός είναι αναπόφευκτος, κι αν η ιστορία του Οδυσσέα θα επαναλαμβάνεται, ή σαν Ελληνίδα θα γευτεί την ξενητιά της μετανάστευσης, παρόλο που θα προτιμούσε να κρατήσει το παιδί κοντά της, με σπαραγμένη την καρδιά θα το αφήσει να φύγει γιατί πιστεύει πως θα βρει μιά καλύτερη ζωή. Τη βλέπουμε με συγκινητικά λόγια να περιορίζεται σε ευχές και παρακάλια να μην την ξεχάσει.

Η αφοσίωση όμως της μάνας, η αγάπη για την ζωή και η θυσία ακόμα της δικής της ζωής για τα παιδιά της, υμνείται από την αρχαιότητα. Ο Ευριπίδης περιγράφει όλο τον πόνο της Ανδρομάχης στην ομώνυμη τραγωδία του και την απόφασή της να θυσιάσει την ζωή της για να σώσει εκείνη του παιδιού της.

Ένα συγκλονιστικό γεγονός μας διηγείται ο Στρατηγός Μακρυγιάννης στα “Απομνημονεύματά” του που δείχνει όχι μόνο το μεγαλείο, την απέραντη στοργή, την πίστη της μάνας, αλλά και την επέμβασή της στην κατάλληλη στιγμή, τη δύναμή της να επιβάλλεται όταν πρόκειται για την ζωή του παιδιού της και ιδιαίτερα τη δύναμη της φαντασίας να βρίσκει λύσεις.

Η ιδέα όμως της μάνας ξαπλώθηκε, ανοίχτηκε να αγκαλιάσει περισσότερο χώρο. Μάνα είναι η πατρίδα κι’ αυτή τη λέμε μάνα. Η πατρίδα δεν είναι τίποτε άλλο παρά θεμέλιωμα και κτίσμα των πολλών μανάδων που μας γέννησαν.

Η πατρίδα σα μάνα μας προσφέρει διαρκή κατοικία, νόμους που μας προστατεύουν και το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζούμε και εργαζόμαστε. Είναι ευτυχής εκείνοι που νοιώθουν την αγάπη της πατρίδας-μάνας.

Η ιδέα της μάνας επεκτείνεται ακόμα και έξω από το

χώρο της μάνας - γης ολόκληρης της υφής.

Η γη, γνωστή σαν γαία στην Αρχαία Ελληνική Μυθολογία, που θεωρείται η αρχή της ζωής. Σ’ αυτή τη μάνα γην που γέννησε και συντηρεί όλες τις μάνες όλων των φυλών, όλων των εποχών, σ’ αυτή την πάντα ανθρώπινη μάνα στρέφεται και η σημερινή γιορτή.

Γιορτάζει η μάνα τη δεύτερη Κυριακή του Μάρτη.

Γιορτάζει η μάνα κάθε μέρα στις καρδιές μας. Οι πιό μεγάλοι νοιώθουμε κοντά μας ακόμα και την ευχή της, τη σκιά της να γυροφέρνει στα καινούργια μας σπιτία, στο μεγάλωμα των παιδιών μας, να βοηθά έστω κι αν αυτή είναι μίλια μακριά, ή έχει αφήσει τη γή. Η παραγγελία της όμως και ηθύμηση της αγάπης της δεν μας αφήνει μόνους, όσο μακριά μας κι αν βρίσκεται.

Γιορτάζει η μάνα... κι οι μαυροφορεμένες μάνες της Κύπρου περιμένουν και περιμένουν κρατώντας τη φωτογραφία του παιδιού ή του συζύγου αγκαλιά και ελπίζουν...κι εύχονται νάρθει ο γιός τους, να τον δουν κι ας κλείσουν τα μάτια για πάντα.

Γιορτάζει κι η μάνα των παιδιών των αγνοουμένων. Μάνα και πατέρας αυτή, διπλές οι φροντίδες τους, διπλές οι έγνοιες τους. Κουράγιο Μάνα της Κύπρου. Ας παρακαλέσουμε τη μεγάλη Μάνα την Παναγία ν’ απλώνει προστατευτικά τα χέρια της σαν πλατυτέρα νεφέλη και να χαρίσει την ευλογία της σ’ όλες τις Μάνες του κόσμου.

Κι ας παρηγορεί Αυτή που γνώρισε τον πόνο, όλες τις μάνες που πονούν, να δίνει σ’ αυτές κουράγιο κι εγκαρτέρηση.

Ας ευχηθούμε Χρόνια Πολλά και Υγεία σ’ όλες τις μάνες όπου κι αν βρίσκονται.

Δεχθείτε τη στοργή και την αγάπη της και δωρίστε την σ’ όλα τα παιδιά της γής, σ’ όλο τον κόσμο. Ίσως έτσι να γαληνέψουν τα κύματα της εχθρότητας και του μίσους που συνταράζουν τον κόσμο. Κι’ αν πάλι τούτο φαίνεται σ’ εσάς ένα όνειρο μόνο, που δεν σκοπεύει ν’ αληθύνει ποτέ, γίνεται όμως η ζύμη για ένα κόσμο δικαιότερο και ηρεμότερο, για μια καλύτερη ζωή. Για ένα κόσμο που θα κυβερνά η αγάπη και η συμπόνια για τον άθρωπο, η αλήθεια και η δικαιοσύνη. Αυτή θα είναι η καλύτερη ανταπόδοση και η ευγενέστερη ανταμοιβή στη μητέρα μας, στις μητέρες των γενεών που θα έρθουν.

Μαθητές του Ελληνικού Σχολείου της Πρεσβείας Λονδίνου τραγουδούν τα Κάλαντα στη Μεγάλη Αίθουσα της Αρχιεπισκοπής. Διευθύνει ο π. Ιωσήφ Παλιούρας.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ:

Το “Περί Προσευχής” βιβλίο**του αιμνήστου Αρχιμ. Σωφρονίου Ζαχάρωφ, Καθηγουμένου και
Ιδρυτή της Σταυροπηγιακής Μονής Τιμίου Προδρόμου Essex Αγγλίας.**

Το βιβλίο τούτο είναι ένα πολύ πνευματικό και αυτόχρονα αυτοβιογραφικό δημιούργημα και εγχειρίδιο προσευχής του αιμνήστου Συγγραφέως, ο οποίος διακρίθηκε και σαν μοναχός και πνευματικός καθοδηγητής πολλών ψυχών, αλλά είναι και γνωστός σαν δόκιμος συγγραφέας βαθειά πνευματικών βιβλίων. Σαν πνευματικός και μοναχός, ο αιμνήστος Αρχιμ. Σωφρόνιος επεδίωξε με το ασκητικό ιδεώδες να βιώσει το μυστήριο της προσευχής και επικοινωνίας μας μετά του Θεού. Είχε δε πολλές προσωπικές εμπειρίες και κρίσεις, τις οποίες αποθησαύρισε στο νέο βιβλίο του “Περί Προσευχής” που απετέλεσε και το κύκνειο άσμα του.

Το βιβλίο τούτο χωρίζεται σε τρία μέρη: Εισ το πρώτο μέρος ο συγγραφέας ασχολείται με την προσευχή σαν παγκόσμιο φαινόμενο, την οποία μάλιστα αποκαλεί “ατελεύτητον δημιουργίαν” η οποία οδηγεί προς την γνώσιν του Θεού. Η άσκηση της προσευχής βοηθά τον άνθρωπο να “υπερνικά το αδιέξοδον της τραγωδίας” εις το οποίο πολύ εύκολα παρασύρεται η ανθρώπινη φύση, η οποία απομακρύνεται από το Δημιουργό της. Επιπλέον τονίζει και υπογραμμίζει ο συγγραφέας το “έμπονον” της προσευχής, δηλαδή μας εισαγάγει στο λαβύρινθο της προσευχής, η οποία πάντοτε συγκινητά - αναμινγνύεται με τον ανθρώπινο πόνο και τη φυσική αγωνία του ανθρώπου να γνωρίσει, να συναπαντήσει το Δημιουργό του και να γευθεί τη θωπεία της αγάπης του, η οποία και μας δίνει τη βεβαιότητα και την ελπίδα της σωτηρίας και λυτρώσεώς μας.

Εισ το δεύτερο μέρος ο αιμνήστος συγγραφέας ασχολείται με την συνεχή και αδιάκοπη άσκηση της προσευχής από μέρους των πιστών. Συνιστά όπως η προσευχή του Ιησού γίνει βίωμα και καθημερινή πράξη και ζωή του ανθρώπου για να μπορεί να νικά τον κόσμο και τα του κόσμου. Έτσι θα μπορεί να ανέρχεται ψηλά, να αποφεύγει τα ταπεινά και τα γήινα και να απολαμβάνει και να ζει τους κόσμους του Θεού όπως ο θεός Παύλος μας τους περιγράφει: “και οίδα τον τοιοῦτον ἄνθρωπον· είτε ἐν σώματι είτε ἐκτός του σώματος οὐκ οἶδα, ο Θεός οἶδεν· ὅτι ἡρπάζη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἁρρητὰ ῥήματα ἃ οὐκ ἐξόν ἄνθρωπον λαλήσαι” (Β΄ Κορ. Κεφ. ΙΒ. 3-5). Ιδιαίτερα συνιστάται σαν χρήσιμη και λίαν αποδοτική η προσευχή του Ιησού σε στιγμές δοκιμασίας και ποικίλων πειρασμών και περιστάσεων των πιστών. Προσευχή του Ιησού λέγεται η γνωστή λακωνική ικεσία των μοναχών “Κύριε Ιησού Χριστέ, Υἱέ του Θεού, ἐλέησόν με τον αμαρτωλόν”.

Εισ το τρίτο μέρος του βιβλίου τούτου ο συγγραφέας ασχολείται, ομιλεί για την πνευματική ζωή του πιστού ανθρώπου. Σύνδεσε την πνευματική ζωή με το έργο του πνευματικού πατρός, τον οποίον θεωρεί απαραίτητο για τη χειραγωγή και την αναβάθμιση του πνευματικού βίου. Τονίζει ιδιαίτερα την αξία και τη σπουδαιότητά της για την πρόοδο του ανθρώπου, για τη θέωσή μας και τη μυστική και σωτήριο ένωσή μας με τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν. Ο Δεσπότης Χριστός με την ενανθρώπησή του μας αποκάλυψε πάσαν την αλήθεια και την αληθινά πνευματική ζωή, την οποία μας συστήνει να ακολουθήσουμε, εάν θέλουμε να γίνουμε τέκνα φωτός και γνήσια τέκνα του ουρανού Πατρός μας. Η αληθινή

πνευματική ζωή, κατά τον συγγραφέα, συσχετίζεται με τους πνευματικούς Πατέρες. Ο αιμνήστος Αρχιμανδρίτης Σωφρόνιος εχημάτισε για πολλά χρόνια πνευματικός εις το Άγιον Όρος. Γι’ αυτό απόκτησε τεραστίαν εμπειρία για την ανθρώπινη φύση και έτσι μπορεί άνετα και με ευκολία να μας δώσει οδηγίες και μαθήματα για την αξία και την αποστολή των πνευματικών Πατέρων της Εκκλησίας του Θεού.

Ο έμπειρος συγγραφέας προσπαθεί να μιμηθεί και να διερμηνεύσει το του θείου Παύλου “Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα ἀλλ’ ὡς τέκνα μου ἀγαπητά νουθεῖτώ. Ἐάν γὰρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ’ οὐ πολλούς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ Ευαγγελίου ἐγὼ ἡμᾶς ἐγέννησα. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε” (Α. Κορινθίους Κεφ. Δ. 14-16). Αυτήν την αλήθεια και τη σπουδαιότητα του Πνευματικού Πατρός υπογραμμίζει με τα γραπτά του ο αιμνήστος Αρχιμ. Σωφρόνιος, ο οποίος και πρακτικά και θεωρητικά υπήρξε έμπειρος και βαθύς Πνευματικός και χειραγωγός πολλών ψυχών, ιδιαίτερα των μοναχών του Αγίου Όρους και εν συνεχεία πολλών πιστών, οι οποίοι ζώντας εις την Δύση αισθάνονταν πολύ την ανάγκη της συμπαράστασως και βοήθειας του Πνευματικού Πατρός. Έτσι με την παρουσία του στον Δυτικό κόσμο ανάμεσα στους μετανάστες, κατόρθωσε να ασκήσει τα πνευματικά του χαρίσματα και να διευρύνει τις εμπειρίες του για τον άνθρωπο της σύγχρονης Εποχής. Γι’ αυτό και τούτο το βιβλίο, σαν αποτέλεσμα βαθείας και μακροχρόνης εμπειρίας και πολλών πνευματικών αγώνων, αποδεικνύεται πολύ χρήσιμο για τους Χριστιανούς. Η ωραία και ποιητική μετάφρασή του από τον Αρχιμ. Ζαχαρία, όπως και εκείνη του προηγούμενου βιβλίου του αιμνήστου Σωφρονίου “Οψόμεθα τον θεόν καθώς εστί” τον συστήνουν δόκιμον μεταφραστή και αυτόχρονα μεταλαμπαδευτή των ιδεών και σκέψεων του συγγραφέως, υπό την σκιάν της αδράς φυσιογνωμίας του οποίου έζησε και ανδρώθηκε ο Αρχιμ. Ζαχαρίας κατά την πίστη και το μοναχικόν ιδεώδες.

Στο τέλος του βιβλίου, σαν εύλογη τρόπον τινά κατακλείδα της εργασίας του, ο συγγραφέας παραθέτει διάφορες προσευχές με πλούσιο πνευματικό και λατρευτικό και θεολογικό περιεχόμενο. Από την απλή ανάγνωση και τη μελέτη των προσευχών διαφαίνεται η αγάπη και πατρική στοργή του συγγραφέως για τον άνθρωπο. Τονίζει την ανθρώπινη αδυναμία και ανεπάρκεια, ως και τη δύναμη της προσευχής για τους ζωντανούς και για τους πεθαμένους. Η επίκληση του Τριαδικού Θεού και του Αγίου ονόματος της Υπεραγίας Θεοτόκου και των φίλων του Θεού ευρίσκεται παρούσα για να ακούσει και να ενισχύσει την πτωχείαν της προσευχής. Θέλει τη θεία φιλανθρωπία, η οποία δέχεται τους αναστεναγμούς του ξεπεσμένου ανθρώπου και είναι έτοιμη να τον συγχωρήσει και να τον αποκαταστήσει εις την Βασιλεία των Ουρανών.

Οι ωραιότατες αυτές προσευχές είναι ποικίλου περιεχομένου. Αποτελούν δε το καταστάλαγμα της βαθείας πνευματικότητας και ανθρώπινης εμπειρίας του συνθέτη, ο οποίος, πυρωμένος από τη θεία αγάπη, αγκαλιάζει μυστικά όλη την Ανθρωπότητα μετά της οποίας συμπάσχει για την πτώση και την απομάκρυνσή της από το Θεό και

Πατέρα της. Στις προσευχές του ο συνθέτης επανέρχεται πολλάκις στο γεγονός του θανάτου, το οποίο όλοι οι άνθρωποι θα γευθούμε γι' αυτό, και ανάλογα θα πρέπει να προετοιμαστούμε προκειμένου να παρουσιαστούμε "καθαροί τη καρδιά" (Ματθαίος Κεφ. Ε.) ενώπιον του Θεού της μεγαλωσύνης του Αθανάτου και Αιωνίου Θεού. Γράφει: "Πρόσδεξι ημάς προσπίπτοντάς Σοι, και ενίσχυσον ημάς διά του Αγίου Σου Πνεύματος εν τη ώρα ταύτη της παραστάσεως ημών τω φοβερῷ Βήματί Σου" (Σελίς 259).

Πολλές φορές επανέρχεται για να ζητήσει από τον Δίκαιο Θεό να δεχθεί τη λατρεία και την προσευχή που προσφέρουμε ιδιαίτερα εμείς οι Κληρικοί" υπέρ των ιδίων αμαρτημάτων και των του Λαού αγνοημάτων" κατά την τέλεση της αναιμάκτου λατρείας, του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας εις άφεσιν αμαρτιών και εις ζωήν αιώνιον. Γράφει: "Ναι, Πάτερ αγαθέ, εν τη ευδοκία Σου πρόσδεξι ημών λατρείαν υμών ταύτην και αξίωσον ημάς μετασχεῖν του σώματος και του Αίματος του Χριστού Σου και γενέσθαι κατοικητήριον του Πνεύματός Σου" (Σελίς 261).

Οι προσευχές που παρατίθενται στο τέλος του βιβλίου επιμαρτυρούν τον σκοπό του συγγραφέως, ο οποίος θέλει να υπογραμμίσει την αξία και τη βασική θέση που πρέπει να έχει η προσευχή στη ζωή κάθε πιστού Χριστιανού. Η πίστη στον Τριαδικό Θεό δεσπόζει στις εμπνευσμένες ευχές του αιμνήστου Αρχιμ. Σωφρονίου. Μιμείται στην έκφραση και τη διατύπωση τους Πατέρες της Εκκλησίας και ιδιαίτερα τον Μέγαν Βασίλειο και τον Θεολόγο Γρηγόριο. Γράφει: "Υπεράναρχε, Πανσθενεστάτη Τριάς Αγία, Πάτερ, Υιέ και Πνεύμα, ο μόνος αληθινός Θεός, ο προσκυνούμενος και δοξαζόμενος εν ουρανῷ και επί γης, ο προσδεχόμενος λογικὴν λατρείαν παρὰ των Σων κτισμάτων εκ πάσης κτίσεως ορωμένης τε και ουχ ορωμένης· εν τη ευδοκία τη Ση πρόσδεξι και ημών την προσκύνησιν και την δοξολογίαν, και αξίωσον ημάς αμεταθέτως μένειν εν τῷ φωτί των Σων αφάτων αποκαλύψεων· Δεόμεθά Σου, επάκουσον και ελέησον" (Σελίς 270).

Το κείμενο του Βιβλίου τελειώνει με την προσευχή περί ενότητος. Από την ανάγνωση της προσευχής διαφαίνεται ότι ο συγγραφέας θεωρεί την ενότητα και την ειρήνη του ανθρώπου απαραίτητη για την πνευματική του πρόοδο και τις καλές σχέσεις του με τον Δημιουργό του.

Η προσευχή μας προς τον Τριαδικό Θεό δεν ειρηνεύει μόνο την ψυχή μας, αλλά δημιουργεί και τις προϋποθέσεις εκείνες που είναι απαραίτητες για να έχουμε αγάπη και σεβασμό προς τους συνανθρώπους μας, οι οποίοι είναι τέκνα Θεού χάριν των οποίων ο Υιός και Λόγος του θεού έγινε άνθρωπος για να μας εξαγοράσει από την κατάρα του Νόμου. Με την προσευχή μας όχι μόνο ενωνώμαστε με τον Τριαδικό Θεό, αλλά μαθαίνουμε την ιερή ταπεινωση για να συγχωρούμε τους εχθρούς μας και να εξομολογούμε για την θείαν Αγάπη, η οποία πάντα συγχωρεί και ελεεί τα πλάσματά της.

Θέλω να κλείσω το κριτικό αυτό σημείωμα με την ευχή όπως πολλοί εντυπήσουμε σε τούτο το πνευματικό βιβλίο που με τόση δύναμη και πνευματική δροσιά μας άφησε σαν κληρονομιά ο αείμνηστος Αρχιμ. Σωφρόνιος για να μας διδάξει με τον τρόπο του πώς να συνεχίζουμε τη ζωή μας κοντά στο Θεό. Να τον δοξολογούμε και να τον παρακαλούμε να μη μας εγκαταλείπει, αλλά πάντα να μας υπενθυμίζει τη θεία καταγωγή μας. Έτσι πάντοτε θα καταφεύγουμε κοντά Του για να ζητούμε το μέγα του έλεος. Σ' αυτόν ανήκει η δόξα και η ευχαριστία και η τιμή στους αιώνες.

Αμήν.

BIBΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

1. DEMETRI PORPHYRIOS, BUILDINGS AND WRITINGS, Academy Editions 1993.
2. ΧΡΙΣΤΟΥ Ν. ΜΠΑΣΚΟΖΟΥ, Ο ΠΟΛΥΧΡΩΜΟΣ ΗΛΙΟΣ, 1993.
3. AUDREY ROSE, JUDAISM AND ECOLOGY, Cassel Publishers 1993.
4. ΚΩΝ Θ. ΤΣΩΠΡΟΥ, ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ, Institute for Balkan Studies, 1993.
5. Ε. ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗ - Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ, Institute for Balkan Studies, 1993.
6. ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΑΒΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΑΘΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΩΖΟΠΟΛΗΣ - ΧΟΡΕΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ, Institute for Balkan Studies, 1993.
7. DEMETRI PORPHYRIOS, CLASSICAL ARCHITECTURE, Academy Editions 1993.
8. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, Θεσσαλονίκη 1993.
9. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, ΠΑΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΜΗΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, Κοζάνη 1991.
10. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ "ΥΜΝΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ" - Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ, Θεσσαλονίκη 1993.
11. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΟ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟ, Θεσσαλονίκη 1993.
12. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΝΩΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΗ, Θεσσαλονίκη 1992.
13. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, Ο ΑΟΡΑΤΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ, Εκδόσεις "Φως" Χ.Ε.Ε.Ν. Αθήνα.
14. ΓΕΩΡΓΙΟΣΚ. ΣΚΟΥΡΑΣ, ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΤΑΦΟΙ ΟΜΙΛΟΥΝ ΕΛΛΗΝΙΚΑ - ΕΜΜΕΤΡΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ, Ελληνική Ευρωεκδοτική 1990.
15. K.G. KOTSIOTIDES, GLOSSARY OF BUSINESS TERMS ENGLISH-GREEK/GREEK-ENGLISH, Peter Collin Publishers 1993.
16. ΚΩΝ. Κ. ΠΑΠΟΥΛΙΔΗΣ, Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΚΑΡΟΥΣΤΙΝ (1817-1894), Institute for Balkan Studies, Θεσσαλονίκη 1993.
17. ANCIENT MACEDONIA - FIFTH INTERNATIONAL SYMPOSIUM VOLUME 1, Institute for Balkan Studies, Θεσσαλονίκη 1993.
18. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΑΤΕΣΙΣ, Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ, Εκδόσεις "Κερύνεια", Λευκωσία 1993.
19. ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ, ΕΘΝΙΚΗ ΑΦΥΠΝΙΣΗ, Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη.
20. ΗΛΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΧΙΛΙΑΕΤΙΑΣ, Αθήνα 1993.
21. ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΡΑΜΑΣ, Η ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑ ΚΑΙ Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΑΣ, Δράμα 1992.
22. ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΠΟΛΥΒΙΟΥ, Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΟΥΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ, Αθήνα 1993.
23. Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ, Ιερά Μητρόπολις Δράμας.
24. RICHARD TEMPLE, ICONS AND THE MYSTICAL ORIGINS OF CHRISTIANITY.
25. Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως ΘΕΟΦΙΛΟΥ, ΑΠΟ ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΕΝΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ, Αθήνα 1993.
26. ΚΑΙΣΑΡΙΟΥ ΔΑΠΟΝΤΕ, ΥΜΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ.
27. ΧΡΙΣΤΟΦΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ, ΑΠΟΜΥΘΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΣΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ 50 ΧΡΟΝΙΑ, Λευκωσία 1993.

A SHORT ADDRESS BY HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS TO THE ANNUAL MEETING OF THE ENGLISH-SPEAKING CLERGY OF THE ARCHDIOCESE OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

Dear fellow co-workers and priests in the Vineyard of the Church of God,

It is a joy and a blessing to have you all here today in these festive days of our Church. During the last two weeks we have celebrated the events which remind us of the Philanthropy of God towards his people. We have celebrated the Birth of Christ and all those events which are connected directly and indirectly with his Coming on earth in the form of a man. We have also celebrated the feast of Saint Basil the great hierarch and father of the Church and the entrance to the New Year of our salvation 1994. Tomorrow and on Thursday we shall celebrate the feast of the Epiphany and the Baptism of our Lord. So I take this opportunity to wish you all a very happy and blessed New Year and may Our Lord Jesus Christ be and remain with us all and guide us, so that we may remain faithful to the Gospel of Christmas and Epiphany which has been entrusted to us by the Church. This is the second meeting of this kind which we have organised in order to meet and pray together and to express our views and exchange our experiences about our ministry in the Lord's Vineyard. It is very important for everyone to participate in our common meetings and to share our views, our opinions, knowledge and gifts which Christ our High priest has entrusted to us as servants of his People and ministers of the Sacraments and teaching of our Lord.

In my letter of invitation I asked you to prepare a short report about your work and the problems with which you are confronted in carrying out your duties. For many reasons it is very important to share your views with me and with your fellow clergy. First of all in order to make these matters known to the others and secondly in order to elicit our support, our sympathy and our help. I must praise you for the efforts that you are making in witnessing to the Orthodox Faith among the faithful and to those who approach you for guidance and help. At this point I would like to remind you all and to underline that you are not alone, nor are you independent in your work. You belong canonically to the Archdiocese of Thyateira and Great Britain which has been entrusted to me by our common Mother Church the Ecumenical Patriarchate and its leader Patriarch Bartholomeos I, whom we had the privilege to have among us for a few days last November.

I would like at this point to mention the request, which some of you expressed, to meet him during his short visit. Since he had come here for a specific purpose I did not think that it was a suitable moment for him to meet individuals for both practical and other reasons. Indeed his schedule was so crowded that it was impossible for him to meet the members of his clergy privately. I make this point to remove any misunderstandings that some of you may have had.

Since our meeting last year many unpleasant developments have been taking place in the life of the Churches in this country, notably the decision of the Church of England to allow the ordination of women to the priesthood. A number of those who oppose the ordination of

women are embittered and they are considering, some openly, some covertly, of abandoning their mother Church and finding refuge in other traditional Churches; that is to say the Roman Catholic or Orthodox Churches.

This development is a very sad thing for the Church of England and for Christianity in general, and we must therefore express our sympathy but we must also face the reality with a spirit of understanding and brotherly love. We must encourage those clergymen who have been hurt and who are often in positions of great difficulty, not knowing what they are to do in the future. Some of our Orthodox brothers, both laymen and clergy belonging to this Archdiocese, have thought that this was our opportunity to launch a spiritual mission and like the Pharisees of the Gospel to travel over sea and land to bring them into our Church. Some even published an open letter to the Patriarch requesting him to appoint a leader and to undertake a crusade to proselytise those Anglican clergy and laity who oppose the ordination of women in the Church of England. To those Orthodox clergy and laity I want to say that this kind of undertaking is not Christian and certainly not Orthodox. We are an organised hierarchical Church, and we are under authority.

As you already know (but it is sometimes good to be reminded of what one already knows!) in our Orthodox Tradition the Priest, under Christ, our Great High Priest, is the Bishop in the local Church. In the very earliest days of the Church Saint Ignatios of Antioch insists on the necessity for all to act in concert under the direction of the Bishop. An authentic Eucharist is one celebrated by the Bishop or by a Presbyter delegated by him. There is, in an important sense, no "parson's freehold" in the Orthodox Church. As Christ was "sent" by the Father and does, not his own will but the Father's; as the Apostles were sent by Christ, so the Presbyter is "sent", is given his mission by his Bishop. His diakonia, his pastoral responsibilities are defined and given to him by his Bishop. If we have anything to say we must say it, suggest it, to our Archbishop, and he will act appropriately. For example if a group of Orthodox Christians such as the students of a college or university asks one of us to come and celebrate the Liturgy for them they should be told to write to the Archbishop or that we will do so ourselves in order to receive the blessing and permission of the Church for this new enterprise. The same applies when you think that a new parish should be established. We cannot go round trying to establish communities and congregations without the blessing and knowledge of the Archbishop and without the assistance and request of the local faithful. And so, as your spiritual father I ask you to stay in one place and to do your best to organise a congregation and help them in their spiritual and other needs. In this way you will put down roots and your work will be blessed and bear fruit. Sadly I have to tell you that the way some of you are acting is not Orthodox; it is rather Protestant unethical and not even Protestant, something which I am sure you do not accept and which you rejected when you

became orthodox Christians, Orthodox clergy. I make these remarks to remind you of some simple truths and some essential teachings of our Church.

Let me now come to another difficult problem which has been created by some chiefly lay people of our Archdiocese. I refer to the problem posed by the involvement of Metropolitan Philip of the Antiochian Orthodox Church in America, and his desire to undertake, as he put it, missionary work in this country and to accept under his omophorion and spiritual jurisdiction those Anglican clergy (and laity) who are preparing to leave their Church for various reasons and particularly because their Mother Church has decided to ordain women to the priesthood. Our dear Brother in Christ the Right Reverend Bishop Kallistos of Diokleia will speak to you in detail and in depth. I would simply like to say to you as your father in God that this whole undertaking is not Orthodox; it is not true to either the spirit or the letter of our Orthodox Church, especially of our Patriarchate, to which we belong and to which we owe our allegiance and our obedience. I wish to inform you that I have made our Ecumenical Patriarch aware of this unethical and uncanonical behaviour of one of our sister Churches. Bishop Kallistos has of course kept me informed of his contacts with the Anglicans concerned and of his correspondence with Fr Alban.

I would also like to inform you that representatives of these dissatisfied clergymen who had approached Metropolitan Philip or had been approached by him visited the Archdiocese where I received them in the presence of the Very Reverend Archimandrite Ephrem. I have written to His All-Holiness, Patriarch Bartholomeos, about this meeting. As Bishop Kallistos will be speaking of this problem shortly, I will say no more about it now, but, before I conclude this short address, I take this opportunity to thank you very much for your diakonia in the various parishes in which you serve with enthusiasm and zeal, often in difficult circumstances. I assure you of my prayers and continual spiritual support in your work. I wish to request all of you to cultivate a more profound, more frequent and more regular contact with your spiritual Leader and to ask our help and spiritual guidance in your everyday problems. I am confident that you have prepared your reports regarding your diakonia, and that you will enlighten us about the problems with which you are confronted in exercising it.

One question which is raised from time to time, both among yourselves and to me personally, is the question of the ordination of native clergy, and of the alleged reluctance of our Archdiocese to ordain British men to the priesthood. Your own presence here, including that of one of the Assistant Bishops, contradicts this. Rather it shows that there is no absolute or theoretical objection to such ordinations, if suitable candidates are presented. But we must be careful, even cautious, as Father Alban's sad experience with one of his subdeacons reminds us. My main concern is that all such candidates should be properly prepared; and this is not something that is easy to arrange when we have neither the resources nor the manpower to run a seminary. This is a problem that we must face together, and with sympathy and understanding, and I hope that we shall be able to consider it in depth at one of our future meetings. On the other hand I have to make it clear that we cannot ordain priests everywhere without there being real pastoral needs. In our Church we examine the needs and then we seek candidates for the priesthood. Related to this is the fact that we have not got the financial means to pay our clergy. So this matter is always interconnected with the existence of the local community, its organisation and well-being, together with the real spiritual and pastoral needs of a particular area or parish, whose congregation always takes on the responsibility for the financial support of its clergy.

As I have both said and written to you several times, you must organise your communities properly and in accordance with the Constitution and Bye-laws of our Archdiocese and the practice of our Patriarchate and the Tradition of Orthodoxy. You must find and choose your lay co-workers and send their names and addresses to our Office in order that they may be officially appointed and feel that they are under the authority of our Church. You must also have your community fund and an account at the bank. Every year you must prepare a budget in accordance with the laws of the country and the traditions of the Church and send a copy to our Office. Nobody is independent when we all belong to and are part of the Church. I myself do the same every year, informing the Ecumenical Patriarchate in many ways about the financial state of the Archdiocese. You in your turn have to do the same.

Every parish and every community depends on the contributions, the donations and weekly collections from

Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος περιστοιχιζόμενος από τους Άγγλους Κληρικούς της Αρχιεπισκοπής. Δίπλα του ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Διοκλείας κ. Κάλλιστος και στο άκρο αριστερά ο Πρωτοσύγκελλος της Αρχιεπισκοπής κ. Αθανάσιος.

the faithful in each parish. Unfortunately the funds of our Archdiocese are not able to extend their contributions to activities other than those which benefit from them at present. Our main concern at the present time, in addition to the running of the office of the Archdiocese, is how to publish the Divine Liturgy in Greek and English for our pastoral needs. We hope to be able to secure the necessary funds for this purpose. Almighty God willing, the book will be ready during this year.

Our other immediate concern and goal is to repair Thyateira House, which is in urgent need of extensive repair and renovation. We have already launched an appeal to our fellow Orthodox people and communities to contribute to the realisation of this aim. The Archdiocese has many obligations: for example, the publication and circulation of the Annual Calendar, the bi-monthly magazine, The Orthodox Herald, and the weekly sermon leaflet for the spiritual needs of our people. All these cost considerable sums of money which we have to find. It is very necessary to make you aware that we are responsible for the remuneration and salaries of the people working in the diocesan offices. We keep Thyateira House open for all the faithful, so that they may feel that it belongs to them. In this way we cultivate the spirit of fatherhood and the idea that the Archbishop is available as their father and spiritual leader to everyone who wishes to meet him.

On the other hand most of our existing communities have their own programmes, their local plans and their obligations, their own financial and other burdens, and it is therefore very difficult to ask them for much more than they can voluntarily and reasonably afford. Moreover we have to make our annual contribution to our Patriarchate which needs our support and encouragement to enable it to continue its mission within the Orthodox world. The

presence of our Patriarch in this country last November was a blessing for us all. As I have already explained, he was not able to see members of the clergy of the Archdiocese privately and speak to them, but we hope and pray that in the future he will be able to spend more time with his co-workers and helpers in the Church. So I greet you, who are here, with these few words, I welcome you all I thank you very much for your presence, and hope that we shall have an enjoyable and fruitful meeting in these festive days as we enter the New Year 1994 of our salvation by our Lord Jesus Christ, in whose name we are gathered here on the premises of the Cathedral of Our Lady the Virgin Mary at Wood Green. I thought it was appropriate to say these things at this meeting in order to explain to you some of the problems and difficulties with which we are confronted and to ask for your whole-hearted co-operation, sympathy and assistance. Without the full support of the Clergy, without the spirit of concord, the spirit of love and co-ordination we cannot hope to have much success however great the efforts and labour that we exert. We need all the things which I have spoken of with the blessing of our Lord who is the High Priest who transmitted this gift through his Church for the spreading of the Good News of hope and peace and love which surpasses all understanding and all human wisdom and knowledge. Finally, dear Brothers and fellow co-workers in his Vineyard, may he bless and guide our thoughts to do whatsoever things are true, whatsoever things are just, whatsoever things are pure, whatsoever things are lovely, whatsoever things are of good report; if there is any virtue, and if there be any praise, think on these things [Philippians 4:8]. Amen.

4th January 1994
St Mary's Cathedral, Wood Green

**SERMON FOR THE WEEK OF PRAYER FOR CHRISTIAN UNITY PREACHED BY
HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN
IN WESTMINSTER CATHEDRAL ON SUNDAY, JANUARY 23rd 1994**

"Having asked for the unity of the faith and the communion of the Holy Spirit, let us entrust ourselves and one another and our whole life to Christ our God".

[The Divine Liturgy]

It is with great pleasure that I am here in this beautiful cathedral of the city and archdiocese of Westminster, and have the privilege of preaching to you on this Sunday which is dedicated to prayer for the unity of the churches of God. I have been in this cathedral several times since I first arrived in this country as a priest over thirty years ago to serve the Greek Orthodox people who have found welcome, protection and care in this hospitable country.

It is very difficult to speak about the unity of the Churches of God, which are divided and separated from another in many ways and for many reasons. In many of our Orthodox services we pray especially "for the peace of the whole world, for the welfare of the holy Churches of God and for the union of all". Also, the prayers of the liturgies of saint John Chrysostom and Saint Basil the Great make many references to the unity of the Church throughout the whole world. So it is in accordance with both the spirit and the letter for the Church to be united, to be one. The unity of the Church is the will of God. Christ himself prayed "that all might be one" [John 17:21].

As you all know, the visible Church from the very beginning had many divisions even among the Apostles and among their successors. There have always been differences of view among us concerning the faith and teaching of the Church and the interpretation of the Bible. For this reason ever since the Apostolic Age we have had Synods, Councils, gatherings, which studied problems as they arose and made the appropriate decisions. As we consider the history of Christianity and examine its life, we discover that there are very many divisive matters which have affected its progress and its life and which continue to do so up to the present day. The divisions between the Churches, mostly in the East, in the 4th, 5th and 6th centuries, are well known, as is the great schism between the eastern and western parts of Christendom, between Constantinople and Rome. Well known too is the great spiritual upheaval and schism which divided the Western Church over four hundred years ago, the so-called Reformation.

In the Church there have also been many others schisms of less importance, many of which persist to this day. These divisions in the Church, although they are harmful and inflicted many deep wounds on "the Body of Christ, that is the Church", have, nevertheless, not prevented the Church from continuing its life, its progress and its contribution to the furtherance and realisation of

the Kingdom of God in accordance with his will. "Your Kingdom come on earth as in heaven".

Anyone who studies carefully and examines and reflects on these events of the last two thousand years philosophically will see that God has never abandoned his Church; and that in the midst of these divisions, so sinful and shameful in many respects and so harmful to the consciences of the weak, as maybe they are, the Churches have nevertheless played an important role in spreading the Gospel of salvation, the Good News, in re-interpreting the word of God, in expanding Christian knowledge, in broadening Christian consciousness, in making people more aware and sensitive to the needs of their fellow human beings. In developing the sacred gifts of freedom, brotherhood and co-operation, in deepening the sense of the unity of humanity, irrespective of people's beliefs, religions, colour and cultures.

Thus Christianity, with all the weaknesses and limitations of the bearers of the Christian inheritance, has contributed immensely, uniquely, to making the Kingdom of God more real and bringing it closer to the hearts and lives of men and nations. So, during this week of prayer for unity among the Churches of God, let us pray for all those faithful Christians who have lived through the centuries and cultivated and safeguarded the teaching of the holy, Catholic and Apostolic Church alive, pure, authentic, Orthodox, Christocentric, catholic, Apostolic and patristic in their generations.

It is, I think, appropriate at this moment to remember all those churchmen of East and West, Orthodox, Roman Catholic, Protestant, and others, who initiated the rapprochement between the divided Churches of God all over the world; the establishment of organisations like the World Council of Churches, the convening of the Second Vatican Council, the pan-Orthodox Conferences, the Lambeth Conferences of the Anglican Communion and the establishment of international theological dialogues between the divided Churches, and all the other meetings on local and national level in this country and elsewhere. All these are very good omens, God-inspired visible signs of the progress towards the unity of the Church of God. They remind us that the unity of divided Christendom is within the hearts and minds of the Churches of God. They all feel, we all feel the guilt for this mutilation in "the body of Christ that is the Church." So each one of us suffers and feels the burden of the division and works for its healing and termination. We must not forget also that Christians are united in the essentials of our holy faith in the person of Christ. In the Bible and in Holy Baptism and in many other things. All Churches and Christian countries depend for their spiritual progress, their salvation and their future on Christ, who became man to bring the Good News and to save humanity from its sins and its apostasy from its Creator.

My presence here in this magnificent cathedral at the invitation of His Eminence Cardinal Basil Hume, Archbishop of Westminster, an enthusiastic supporter and worker for these sacred ideals, a great pastor and shepherd of the Roman Catholic Church and of the whole of Christianity, is a visible sign of this unity. Of course there is a long journey ahead before we reach the longed for visible unity of the Church, but this is in the hands of God, who tests our hearts and knows well our innermost being. So we offer ourselves and our labours and prayers to His Grace. We are sure that he will bless what we do and we must do that which saint Paul expresses so well to the Philippians, "Whatever is true, whatever is honourable, whatever is just, whatever is pure, whatever is lovely, whatever is gracious, if there is any excellence and if there is anything worthy of praise, think on these things" [Phil. 4:8]

Of course the problem of the unity of the Church is not as simple as it seems to many. It is rather a part of the whole process of humanity. It is interrelated with the process of Christian understanding and the goal of a

Church which must be holy, "without spot or wrinkle or any such thing, holy and without blemish" [Eph. 5:27]. And this Church does not yet exist. We try to bring it about with the grace of the Triune God; we try earnestly with our prayers and good deeds and especially with our faith in Christ, the Second Person of the Holy Trinity who was sent to proclaim the Good News and the peace of God. "And (Christ) came and preached to you who were far off and peace to those who were near, for through him we both have access by the Spirit to the Father" [Ephesians 2:17-17].

Since the visible Church is made up of human beings who are weak and are always inclined to evil, since the Church is made up of different peoples and cultures and civilisations, she will always bear the characteristics and shortcomings of her members. Therefore the spiritual progress, the sanctity of her members, the deepening of the Christian spirit of love, tolerance, forgiveness, brotherhood and self-sacrifice, the spirit of truth must be embodied in our everyday life in order that we may be perfect, as the Lord himself commands us. "Be perfect, just as your heavenly Father is perfect" [Matt.5:48]. So we must work, for it is our essential task to try hard to reach and achieve this goal, which again depends on the grace of God and the power of the Holy Spirit. "In the same way the Spirit, too, helps our weakness; for we do not know how to pray as we ought, but the Spirit itself intercedes for the saints in accordance with the will of God" [Romans 8:26-27]. It seems to me that the fire of divine love is absolutely necessary and must prevail in order to achieve the longed for unity of the divine Church of God.

So, my dear brothers and sisters in Christ, who share with me this beautiful sacred act of prayer and worship, and my poor words and humble thoughts, which manifests this mystery of our salvation, let us commend ourselves to Christ, the Son of God. He came on this earth in the form of a man to reveal the Good News and to remind us that we are children of God, adopted by him, and through him are to become sharers in the Kingdom of God and participants in the knowledge that is beyond understanding, but which is nevertheless made known to us through his loving sacrifice and the shedding of his precious Blood by which he dedicates himself to us, although we are unworthy of his divine love. As St Paul says, "But Christ died for us while we were yet sinners, and that is God's own proof of his love towards us" [Romans 5:8]. So with humility and hopeful boldness we entrust ourselves and our Church, its unity and its future, to him, confident that the Holy Spirit will never abandon us, but will always blow to cleanse, to renew, to guide and construct the spiritual bridges which will reunite the divided Church; and that very soon we shall share all together in the Common Cup, in the Mystery of the Holy Eucharist, which, in accordance with Tradition, is the visible sign of the unity of the Church.

So let us repeat and renew our spiritual oath to the Holy Trinity that we shall remain steadfast to the Gospel of salvation and that we shall do our utmost, individually, spiritually, mentally, prayerfully, ecclesiastically, hierarchically and collectively, for the reunification of the Church of God.

Orthodox Christians and Roman Catholics share the same Tradition of the undivided Church. Let us, then, increase in mutual respect and love in order to compel Divine Grace to show us the way and give us the courage for closer and closer relationship as we pray for the unity of our Churches.

Glory to the Father and to the Son and to the Holy Spirit, both now and forever, and to the ages of ages. Amen.

MACRINA AND GORGONIA

TWO MOTHERS OF THE ORTHODOX CHURCH

By Christos B. Christakis

It is well known to all that the Orthodox Church has "mothers". We are constantly reminded of their presence and power. For example, every divine Liturgy ends with the "Prayer of the Holy Mothers", "through the prayers of our Fathers..." Much is well known, though, is the fact, that our church also has "mothers". They are the women saints whose names are commemorated on almost every single day of our liturgical calendar.¹

Two of those mothers of the Church are Macrina (sister of Basil of Caesarea and Gregory of Nyssa) and Gorgonia (sister of Gregory Nazianzen). Both the two Gregories wrote about their saintly sisters with great respect and warmth: Gregory of Nyssa in his *The Life of Macrina*, and Gregory Nazianzen in his funeral oration *On Gorgonia*.² In the present paper I will attempt a comparison between these two women, and try to underline some of the main points in the lives of Macrina and Gorgonia.

Both Gregories had exemplary and influential women in their families, who influenced them. Gregory of Nyssa's grandmother was the elder Macrina, a woman of a very high order of piety, who had been trained on the precepts of the celebrated bishop of Neocaesarea, Gregory Thaumaturgos, someone who had been his hearers. His mother Emmelia, a pious and "extremely virtuous woman", is praised by Gregory for her virtue and for her eagerness to have her ten children educated in Holy Scripture. Gregory Nazianzen's mother, on the other hand, Nonna, was a person of strong character and great faith, who led her husband, a future bishop known as Gregory the Elder, to orthodox Christianity. Gregory Nazianzen describes her as having been obedient to him in everything except religion, an area where she used all possible means to change his mind and was eventually successful. Besides dominating her husband, she determined her son Gregory's future values and life-style by dedicating him to God before and after his birth.³

Gregory's sister, Gorgonia, whom he describes in her funeral oration, was also of exemplary character. She led her husband and children to lives of devotion, herself practised intense prayer and asceticism, gave generously to the poor and the Church, was educated in scripture and theology, and was a private adviser to men and women in her community, though she kept silence in church and in public.⁴ She "won her husband to her side and made of him a good fellow servant instead of an unreasonable master"⁵, eventually leading him to baptism before her death. Gorgonia was not alone on this; during the fourth century, aristocratic women both East and West played a leading role in converting their families to Christian faith and/or to asceticism. Macrina the elder, Macrina the younger, Emmelia, Nonna and Gorgonia are all important examples of a broader phenomenon.

Gregory Nazianzen finds it necessary to begin his speech in honour of his sister with an elaborate apology. He is fully aware that he is honouring his own family by praising his sister, but the truth must be told, and the fact that he was attracted to this remarkable woman should not, he felt, present an obstacle: "In praising my sister, I shall be honouring my own family. Yet while she is a member of my family, I shall not on that account praise her falsely, but because what is true is for that reason praiseworthy."⁶ In Gregory of Nyssa, in contrast, family interest is strong. He does not feel the

need for an apology of this kind. He is proud of his sister and gives the impression throughout the letter that he is enjoying the opportunity to write about her and about his family. Clearly he was both interested in and intensely proud of his family. A. Meredith says that there had never been anything like it since the days of the New Testament.⁷ Chapter 2 features his mother and his paternal grandmother Macrina; on the brothers, chapters 6 and 14 deal with Basil; Naucratis is the subject of chapter 8, Peter, bishop of Sebastea, of chapter 12, and Gregory himself figures largely from chapter 15 till the end.⁸

The similarities between *The Life of Macrina* and the oration *On Gorgonia* are worth recording. The first striking parallel between them is the simplicity of the life-style of these saintly women.⁹ Gregory of Nyssa records that his sister had only an old cloak, a veil, a pair of worn-out shoes, a cross which she wore around her neck and a ring. Her bed was a long wooden board with a bag on top of it and her pillow was a smaller wooden board.¹⁰ This corresponds to the life-style of Gorgonia, who, according to Gregory Nazianzen, wore neither expensive pleated and transparent robes, nor beautiful gleaming jewellery.¹¹ Her bed was even harder than Macrina's. She "...lay upon the ground ...". Macrina's and Gorgonia's life-style must have been quite different from that of the society ladies, but very similar to that of other devout women of that period.¹²

During a period of intense suffering, both women acted very much alike. Once Gorgonia had a serious accident. Having lost control over the mules that drew her carriage, she was dragged along on the ground and suffered multiple injuries. But she did not want any other physician but God who let the accident happen, and refused to undress in front of human physicians.¹³ At another time she was critically ill; the symptoms were alarming: high fever, rapid pulse, weariness that turned into coma, physical and mental paralysis. The physicians' efforts were in vain.¹⁴ Once again Gorgonia prayed to "the greatest of all physicians" for recovery, imitating the woman whose haemorrhage was healed when she touched the hem of Jesus' garment. She begged him to help her, touched the altar with her head and held in her hand the host and the consecrated wine. Her health was immediately restored but she did not tell her brother about this miracle until shortly before her death.¹⁵

The miracle has a parallel in *The Life of Macrina*. Macrina suffered from a breast cancer declared incurable by the physicians. Although her mother urged her to seek more medical advice, she declined, giving the same reasons as Gorgonia. Macrina considered worse than the disease laying bare part of the body to another's eyes.¹⁶ But one evening she entered the *παναγιστήριον* (sanctuary) and prostrated herself all night before the God of all healing. She mingled her tears with the soil on which she lay; and made a kind of salve. When her mother urged her once more to see a doctor, Macrina simply said it would be sufficient, if her mother would take the sign of the cross, *την αγίαν σφραγίδα*, over the tumor. She did this and the tumor disappeared; only a small mark remained.¹⁷

Death, too, is treated similarly in both texts. Gorgonia was happy to die. As her brother put it: "she longed to be dissolved ... and no lustful, sensuous person loves the body as much as she strove to be freed of these shackles and to rise from the mud in which we live and to give herself purely to

the most beautiful being and to wholly embrace her beloved - yes, I may say her lover ...".¹⁸ Macrina was happy to die as well, because she was, as Gregory writes, full of that divine pure love for the Invisible bridegroom, a love that nourishes her "deep inside and hidden in her heart.". She longed, indeed, to be delivered as soon as possible from the bonds of her body and hurry into her lover's embrace: "she seemed to me to be making clear to those present the divine and pure love of the unseen Bridegroom while she had secretly nourished in the depths of her soul, and she seemed to be communicating the disposition in her heart to go to the One she was longing for..."¹⁹. Death appears as the crowning of the Bride of Christ.

Moreover, both deaths are examples of the developed form of the saint's death-bed as a holy death. The first depiction of this kind is the death of Stephen, the protomartyr (Acts 6-7), which became the model for the passions of the later martyrs. It is itself modelled on the Narrative of Christ's Passion. The basis, then, for the "holy death" is Lucan, both the death of Stephen in Acts and of Christ in Luke's Gospel. The death of Stephen served as a model for the depiction of the deaths of the martyrs and when the age of the martyrs ended their deaths served as the model for the holy deaths of the saints, martyrs not in blood but in the spirit.

J. T. Cummings has shown how Macrina's death is a classic example of the penitent death as a holy death.²⁰ We find in both deaths some features already established by the Lucan basis, such as the assertion of the inner presence of the Spirit. Stress is laid on the "angelic" and "heavenly" life-style of both women. The reality of suffering is stressed to highlight the transcendence. The serenity of both Macrina and Gorgonia is especially underlined by their brothers. They had no anxiety of death but a sense of familiarity with it. Their death is marked by a single-minded focus on God. All these elements prepare for the climax of their death, the prayer.

Especially in the case of Macrina, before the description of the saint's death we are told a good deal about her periods of illness. We hear about the breast cancer, healed miraculously by her intensive prayer.²¹ Strangely enough, her last illness is barely alluded to; no doctor was consulted and no diagnosis is mentioned. However, the physical aspects of being ill and dying are given less attention than the readiness to die, the longing for death and union with Christ.

This common attitude towards death provided a kind of model which the christian reader could imitate when his own death was imminent, when medical science failed, as inevitably it would some day. This was the legacy of the New Testament to the patristic age on the subject of death: death, both physical and spiritual, was a result of Adam's sin, but that double death had been overcome and new life given in the death and resurrection of Christ.²² We have several examples from the fourth century of letters of consolation, and the assertion that Christians, unlike the rest of mankind, had a solid basis for hope in the face of death was both the starting point and the concluding argument for the authors of these letters.²³ The longing for death and union with Christ is one of the essential messages of both *The Life of Macrina* and the oration *On Gorgonia*, and other hagiographa as well.

Both Macrina and Gorgonia are charitable. During the famine which visited Cappadocia in 368-9, Macrina miraculously fed the people.²⁴ Gorgonia, too, was always ready to help the needy and the afflicted. Her brother stresses this quality of Gorgonia a good deal: "Who, more than she, threw open her house, with a courteous and generous welcome to those who live according to God? ... Her house was a common hospice for all her needy relatives, and her goods were as common to all the needy as their own personal belong-

ings".²⁵

Both Macrina and Gorgonia lived so completely in the world of the Bible that they did not want to share in pagan culture.²⁶ This is more obvious in *The Life of Macrina*, which is full of biblical quotations, especially the last conversation between brother and sister and Macrina's last prayer. In the whole *Life* there is not a single certain quotation from a pagan author, though there are a few possible Platonic echoes and patterns.²⁷ On the other hand, though both lives are described in philosophical language,²⁸ the language in which Gorgonia's brother describes her end²⁹ is more Platonist and Origenist than is the language of Gregory about Macrina, which, as A. Meredith says, "seems deliberately to modify the traditional pattern in favour of a more characteristically Christian approach."³⁰

Gregory knew Plato and other pagan authors well, but here he seems to exclude any kind of non-Christian traditions. Even a highly educated man such as him, he refused to quote from the classical authors, even though he could easily have done so, and limited himself to his personal experience, his recollections of a *θεία γυναίκα* (holy woman), who happened to be his sister, and to the biblical passages which directed her life and gave meaning to it. His restraint in the life of his sister reflects the way she felt; he only quoted from the Bible in his sister *Life* because the Bible was her world. It cannot be simply a "post-Julianic coyness"³¹ that led him to this reticence.

Commenting on Gorgonia's exploits of prayer and asceticism, Gregory Nazianzen makes the following rhetorical exclamation: "O nature of woman overcoming that of man in the common struggle for salvation, and demonstrating that the distinction between male and female is one of body not of soul!"³² In a parallel text, Gregory of Nyssa says he does not know if it is fitting to call his sister a woman, naming her for female nature when she came to be above nature.³³ This kind of language, which points to the idea of women being, becoming male or surpassing maleness, has a long history in Greek philosophy and in orthodox and heterodox Christian sources. Basil of Caesarea also employs such concepts on occasion; in his *Homily on the Martyr Joulitta*, he makes this point in a particularly striking way. Expressing wonder at the most manly struggle of this blessed woman, he adds: "if indeed it is fitting to call woman one who overshadowed by the great nature of her soul the weakness of female nature".³⁴ Nazianzen says that his mother Nonna displayed "in female form the assertiveness of a man."³⁵

This gender language is not meant literally but represents aspects of the human condition that every person shares. Maleness in this context is actually a stage in the growth of human perfection as such; as are likeness to the angels and theosis. It is equivalent to virtue, philosophy or dispassion, which women can achieve and which many men fail to reach.³⁶ Nazianzen applies this kind of language to married women as well (Nonna, Gorgonia). This shows that "he envisages the possibility of fully human achievements and moral stature for women within the more socially constrained context of marriage as well as in the freer society of the ascetical movement"³⁷. The parallel between Macrina and Gorgonia in this case has a greater meaning than this. If women like them surpass men in this regard, they can achieve greater excellence as human beings, and this shows that the difference between men and women is not one of moral or spiritual character. The distinction is a bodily one. Moreover Nazianzen states in Or.7.231 that the bodily distinction, too, is ultimately temporary because it will not exist in the resurrection body.

The only apparent difference between *The Life of*

Macrina and the oration *On Gorgonia* does not seem to influence the two women's life decisively. Gorgonia was married,³⁸ and displayed all the domestic virtues,³⁹ while Macrina sought in marriage the life of virginity. However, both women followed an ascetical ideal and lived a life not separated from the Spirit. Gregory Nazianzen says of Gorgonia: "... in the two universal divisions of life, I mean the married and the unmarried states, of which one is more sublime and divine but more difficult and perilous, while the other is lower but safer, she avoided the disadvantages of both and chose and united the sublimity of the one with the security of the other... Though she was linked in carnal union, she was not on the account separated from the Spirit, nor because she had her husband as her head did she ignore her first Head."⁴⁰

Gorgonia's marriage helped her to avoid the danger of pride and thus to attain a more perfect degree of moderation.⁴¹ Her brother contrasts her with Eve, calling his sister a bride of Christ and asserting that she, unlike the first mother, overcame the serpent and death. Significantly, this suggests that according to Gregory- spiritual marriage is possible for Christians in all states of life, not only for celibate ascetics.⁴² Gregory's of Nyssa view, as it appears from the chapters 3-9 of his *On Virginity*, is not different. He explains how the needs of the body and the soul are ultimately compatible and thus provides a non dualistic understanding of the goal of asceticism, grounding asceticism in overcoming illusions about the body rather than in a spirited struggle against the body. He points to a freedom from passion which does not require the renunciation of marriage and worldly activity for its foundation.⁴³

These lives of Gorgonia and Macrina, the first married, the second a virgin, suggest that neither of these two states binds completely to or separates from God or the world. In the view of their brothers, two of the greatest fathers of the fourth century, a life of piety and contemplation can be achieved through both the "two universal divisions of life", marriage and virginity.

The two works that have been examined in this paper are reminders of the existence and the influence of the "mothers" of the Church. In a time when there is so much discussion on women's place and participation in the life of the wider community and of the Church, it is necessary to study and understand the presence and the example of women like Macrina and Gorgonia.

Bibliography

- 1) E. Catafygiotou Topping, *Holy Mothers of Orthodoxy*, Minneapolis 1987.
- 2) Greg. Naz., PG 35, 790-814; Funeral Orations by St. Gregory Nazianzen and St. Ambrose, trans. R.J. Deferrari and others, in *The Fathers of the Church* 22, New York 1968. Throughout my essay I quote from the last edition.
- 3) *On Gorgonia*, 11.
- 4) *Ibid.*, 8.
- 5) *Ibid.*
- 6) *Ibid.*, 1.
- 7) A. Meredith, A comparison between the *Vita Sanctae Macrinae* of Gregory of Nyssa, the *Vita Plotini* of Porphyry and the *De Vita Pythagorica* of Iamblichus, in *The Biographical Works of Gregory of Nyssa*, ed. A. Spira, The Philadelphia Patristic Foundation 1984, p.183.
- 8) J.P. Migne, *Patrologia Graeca*, vol.46, pp.960-1000; P. Maraval, *Sources Chrétiennes* No 178, Gregoire de Nyse, *Vie de Sainte Macrine*, introduction, texte critique, traduction, notes et index, Les éditions du Cerf, Paris 1971; W.K. Lowther Clarke, *St Gregory of Nyssa, The Life of St Macrina*, London 1916; Saint Gregory of Nyssa, *Ascetical Works*, trans. V. Woods Callahan, in *The Fathers of the Church*, vol. 58, Washington 1967, pp.159-191. Throughout my essay I quote from the last edition.
- 9) G. Luck, *Notes on the 'Vita Macrinae'* by Gregory of Nyssa, in *The Biographical Works of Gregory of Nyssa*, op.cit. p.23.

10) *The Life of Macrina*, 29.

11) *On Gorgonia*, 10.

12) One finds the great fasting and emphasis on poverty in the women of the so called "Roman circle". Melania the younger from an early age refused to bathe and wore rough clothing underneath her silken dress. As she advanced in her asceticism, she lengthened the duration of her fasts to five days a week (and would have fasted Easter as well, if not restrained by her mother), slept in sackcloth, and in a box so constructed that she could neither stretch out nor turn over. Her Vita claims that, during her years in Jerusalem, she spent the Great Lent in a small cell on Olivet, and when her sackcloth was shaken out at Easter, it emitted lice (*The Life of Melania*, ed. H. Thurston and trans. E. Leahy, London 1908). However, there are exceptions. Egeria's life does not display such asceticism and one could surely not say of her, as Gregory of his sister, that "obscurity was her glory" (G. Gingras, *Egeria: Diary of a pilgrimage*, Ancient Christian Writers, New York 1970).

13) Cf. P. Horden, *The Death of Ascetics in Monks, Hermits and the Ascetic Tradition*, ed. W.J. Sheils, B. Blackwell 1985.

14) *On Gorgonia*, 15.

15) *Ibid.*, 17.

16) *The Life of Macrina*, p.185.

17) *On Gorgonia*, 19.

18) *The Life of Macrina*, pp.185-186.

19) J.T. Cummings, *The Holy Death-Bed Saint and Penitent*, in *The Biographical Works of Gregory of Nyssa*, op.cit. p.241.

20) *The Life of Macrina*, p.179.

21) *Ibid.*

22) J.E. Deward, *Death and resurrection*, in *Message of the Fathers of the Church*, vol.22, Wilmington, Delaware, 1986, p.34.

23) Cf. R. Gregg, *Consolation Philosophy: Greek and Christian Paideia in Basil and the two Gregories*, Cambridge Mass 1975, p.156.

24) *The Life of Macrina*, p.190.

25) *On Gorgonia*, 12.

26) Parallel to Egeria, who is also not a woman learned in the secular classics, but she is well-read in the Scriptures and demonstrates a thorough grasp of them. Egeria's journal makes constant references to events in the Scriptures, particularly in the Old Testament. Her ability to distinguish between what she has read and what is non-Biblical also points to a woman of ecclesiastical culture and literacy, firmly established in a Christian culture, and eager to let her biblical faith come alive.

27) A. Meredith quotes some of them: *The Life of Macrina*, 11 (:Phaedrus 246c), *The life of Macrina* 18 (:Phaedo 67d), *The Life of Macrina*, 22 (*Symposium* 219ff), op.cit. p.194.

28) *On Gorgonia*, 15, *The Life of Macrina*, 11.

29) *On Gorgonia*, 23.

30) A. Meredith, op.cit., p.193.

31) *Ibid.*, p.184.

32) *On Gorgonia*, 14.

33) *The Life of Macrina*, ch.8.

34) P.G. 31. 237 A-C.

35) V.E.F. Harrison, *Male and Female in Cappadocian Theology*, in *Journal of Theological Studies*, Vol.41, October 1990, p.446.

36) *Ibid.*

37) *Ibid.*, p.447.

38) *On Gorgonia*, 8.

39) *Ibid.*

40) *Ibid.*, 9.

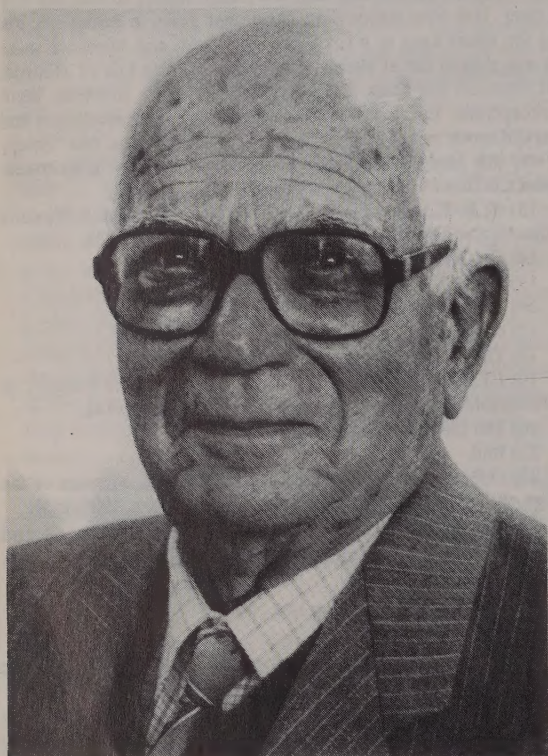
41) Gregory of Nyssa points out that lack of appreciation of the bodily and political realities which support them is one basis for the sin of pride among celibates. Those who despise marriage forget that they were both from marriage, forget the tree of which they are the fruit. (*On Virginity* 7.2.24-29).

42) *On Gorgonia*, 14.

43) Gregory thus provides the remedy for the problem which the Eustathians had raised for Christian theology in Asia Minor: giving marriage a secondary and doubtful status in the life of Christians.

ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΠΕΝΘΗ

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΠΑΝΑΓΗ ΚΑΤΣΟΥΡΗΣ

Ένας από τους γνωστούς ανάμεσα στην πρώτη γενεά επιχειρησιακούς παράγοντες της παροικίας, ιδιαίτερα σεβαστός για την εντιμότητά του, τη φιλανθρωπία, όπως και για το δημόσιο πνεύμα που τον διέκρινε, ο Θεοδόσης Παναγή Κατσούρης πέθανε την Τρίτη, 15 Μαρτίου 1994 στις 3.45 μ.μ. σε ηλικία 82 χρονών στο νοσοκομείο Royal Marsden του Λονδίνου, από σοβαρή ασθένεια.

Ο εκλιπών ήταν συνιδρυτής - μαζί με τους αδελφούς του, τον αείμνηστο Γιάννη, που πέθανε το 1968, και το Λοΐζο, του πρώτου οργανισμού από τον οποίον άρχισαν οι εδώ εμπορικές δραστηριότητες των Αδελφών Κατσούρη και οι οποίες απετέλεσαν και το βάθρο, πάνω στο οποίο στηρίχθηκε η περαιτέρω ανάπτυξη του ομώνυμου συγκροτήματος.

Ο Θεοδόσης Κατσούρης πήρε τη μέση εκπαίδευσή του στην Αμερικανική Ακαδημία Λάρνακας και αμέσως μετά την αποφοίτησή του ασχολήθηκε με επιχειρησιακές δραστηριότητες σχετικές με την ποικίλη αγροτική παραγωγή που

χαρακτήριζε τόσο πολύ το χωριό του, την Κώμη Κελίρ. Μαζί πάντα με τους αδελφούς του, απέκτησαν αλευρόμυλο και παράλληλα ασχολούνταν με το εμπόριο χαρουπιών και άλλων αγροτικών προϊόντων.

Με το τέλος του πολέμου και την αύξηση της μετανάστευσης συμπατριωτών μας στην Αγγλία παρουσιάστηκε κάποια ζήτηση για τα αγροτικά προϊόντα, στοιχείο που αξιοποίησαν οι Αδελφοί Κατσούρη με τη συσκευασία ορισμένων ειδών στην Κώμη Κελίρ και την αποστολή τους εδώ.

Η όλη σταδιοδρομία του αείμνηστου Θεοδόση, από τα πρώτα βήματά του στην επιχειρησιακή δραστηριότητα μέχρι πρόσφατα χαρακτηριζόταν από παραδειγματική δικαιοφροσύνη σε όλες τις δοσοληψίες του, πράγμα που έκαμε το λόγο του να ισοδυναμεί με έγγραφο, όπως θα πουν όσοι έτυχε να τον γνωρίσουν.

Η ακεραιότητα του χαρακτήρα του, η σοβαρότητα και η πραότητα του κέρδιζαν άμεσα την εμπιστοσύνη και την εκτίμηση των τόσων και τόσων που είχαν την ευκαιρία να συνεργαστούν κατά καιρούς μαζί του, αλλά και των απλών συνομιλητών του.

Οι πρώτες ενδείξεις για την ασθένεια του Θεοδόση παρουσιάστηκαν πριν ένα περίπου χρόνο. Στο νοσοκομείο μετεφέρθη 15 μέρες πριν από το θάνατό του. Η κηδεία του τελέσθηκε στον Καθεδρικό Ναό Αγίων Πάντων Λονδίνου το Σάββατο, 19 Μαρτίου 1994 προεξάρχοντας του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου, η δε σορός του μετεφέρθη στη Λάρνακα όπου και ετάφη.

Αφήνει τη σύζυγό του Μαρούλα από τη Γιαλούσα, τον αδελφό του Λοΐζο και τις αδελφές του Κατίνα, Μαρία και Φρόσω, όπως κι έναν αξιόλογο αριθμό ανειψιών, οι οποίοι συνεχίζουν επάξια τις επιχειρησιακές δραστηριότητες των Αδελφών Κατσούρη.

Αιωνία του η μνήμη.

ΕΠΑΦΕΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας και ευλόγησε το κόμμο της Βασιλόπιτας.
2. Απόγευμα παρέστη και ευλόγησε το κόμμο της Βασιλόπιτας που διοργάνωσε η Κυπριακή Αδελφότητα. Το βράδυ παρεκάθησε σε δείπνο που παρέθεσε ο Υπάτος Αρμοστής της Κύπρου κ. Άγγελος Αγγελίδης.
3. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Παντελεήμονος Hatrow όπου χειροθέτησε σε Αρχόντα του Οικουμενικού Πατριαρχείου τον κ. Π. Δημόδοκους. Το απόγευμα τέλεσε τη βάπτιση της Χαράλαμπίας Κρίναλου στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Southampton.
3. Τον επισκέφθηκε ο π. Εφραίμ Lash.
4. Προήδρυνε σύναξη των αγγλοφώνων Κληρικών της Αρχιεπισκοπής στον Καθεδρικό Ναό Κοίμησης της Παναγίας, Wood Green.
5. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στο Παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής.
6. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίας Μαρίας Μαγδαληνής, Hastings.
7. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Ιωάννου Βαπτιστού, Haringey. Το βράδυ παρέθεσε δείπνο προς τιμή του ιερέα John Broadhurst και της συζύγου του.
8. Τον επισκέφθηκε ο Dr Sherif Habib.
9. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αρχαγγέλου Μιχαήλ Margate. Το απόγευμα ευλόγησε το κόμμο της Βασιλόπιτας του ΔΗΣΥ.
10. Συναντήθηκε με τη Γραμματέα του ΕΦΕΠΕ στα γραφεία της Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής.
11. Επισκέφθηκε έκθεση στο μουσείο Λονδίνου που διοργανώθηκε για την Κυπριακή Παροικία.
12. Ευλόγησε το κόμμο της Βασιλόπιτας του Ελληνικού Κολλεγίου. Επισκέφθηκε το μουσείο Λονδίνου όπου έβαλε τη χορωδία Βυζαντινής Μουσικής.
13. Τον επισκέφθηκε ο κ. Ανδρουτσόπουλος (Περιφερειακός Διευθυντής της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος για την Ευρώπη). Το βράδυ παρεκάθησε σε δείπνο που παρέθεσε ο κ. Γ. Μακρή.
14. Τον επισκέφθηκε ο καθηγητής Γιάννης Χαράλαμπους. Μετέβη στο Άμστερνταμ της Ολλανδίας όπου ευλόγησε τη θαλαμηγό της οικογένειας Στ. Μετάξ.
15. Ευλόγησε το κόμμο της Βασιλόπιτας και κατόπιν το απόγευμα παρέστη στο δείπνο που διοργάνωσε η Κυπριακή Εστία Λονδίνου.
16. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Leicester. Τέλεσε τους αρραβώνες του Λουκά και της Ελένης Μακρή στο Forte Crest Hotel Birmingham. Εν συνεχεία ευλόγησε την κατάθεση του θεμελίου λίθου στον Ιερό Ναό Αγίας Τριάδας και Αλ. Λουκά Birmingham.
17. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Αντωνίου, Caledonian. Παρεκάθησε σε γεύμα με τους κ.κ. Στ. Ανδρουτσόπουλο και Ν. Παπανικολάου στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.
18. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Αθανασίου, Cambridge. Το απόγευμα παρέστη στον Οικουμενικό Εσπερινό που πραγματοποιήθηκε στο Παρεκκλήσιο του Lambeth Palace.
19. Τον επισκέφθηκαν αντιπρόσωποι της Κοινότητας Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, Mansfield. Τον επισκέφθηκε επίσης ο κ. Μ. Περαιτικός.
20. Τον επισκέφθηκε ο κ. Α. Εκκίσσης και ο κ. Π. Δημοσθένους, καθώς και οι κ.κ. Ε. και Μ. Μιχαηλίδου. Το βράδυ προήδρυνε συνεδρία των Ορκανίων του Οικουμενικού Πατριαρχείου.
21. Τον επισκέφθηκε ο κ. Ευάγγελος Σκαπέλης, ο κ. Donald Savage και η Επιτροπή του Ελληνικού Σχολείου Αγίου Δημητρίου, Edmonton. Το απόγευμα παρέστη σε συναυλία του John Tavenor στο Westminster Abbey και εν συνεχεία παρεκάθησε σε δεξίωση που παρέθεσε ο Dean του Αββαείου.
22. Τέλεσε το γάμο του Αντώνη και της Τιτίκας-Ιωάννας Εμπεριόπου στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας.
23. Κήρυξε στον Καθεδρικό Ναό του Westminster. Εν συνεχεία επισκέφθηκε και κήρυξε στον Ιερό Ναό Αγίου Παντελεήμονος, Hatrow, όπου εν συνεχεία ευλόγησε το τραπέζι προς τιμή των ηλικιωμένων της Κοινότητας. Ευλόγησε το κόμμο της Βασιλόπιτας του ΔΗΚΟ στην οικία του κ. Γ. Χριστοφίδη.
24. Τέλεσε τον πανηγυρικό Εσπερινό στον Καθεδρικό Ναό Αγίου Νικολάου, Shepherds Bush.
25. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στο παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής. Παρέστη στα Εγκαινία της εκδόσεως Κυπριακού Βιβλίου στο Wood Green.
26. Τέλεσε την κηδεία της Πηνελόπης Λαζάρου στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου. Τον επισκέφθηκε ο κ. Ν.Δ. Πατέρας καθώς και το ζεύγος Γ. Κασάπη.
27. Τον επισκέφθηκαν ο κ. Γ. Βαγιάνος (της ΠΟΕΔ Κύπρου), ο π. Αλέξανδρος Chetney, και η κα Α. Βογιατζή.
28. Τον επισκέφθηκε αντιπροσωπεία της Αντιοχειακής Εκκλησίας. Προήδρυνε σύναξη των Αρχιερέων της Αρχιεπισκοπής.
29. Επισκέφθηκε και ευλόγησε την οικία του John Tavenor με την ευκαιρία της επετείου των 50 χρόνων του. Τον επισκέφθηκε ο κ. Γ. Μαυρομάτης. Τέλεσε μέγα Εσπερινό στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας με την ευκαιρία της ενάρεσης των εορταστικών εκδηλώσεων εις μνήμη των ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ και των Ελληνικών Γραμμάτων.
30. Τέλεσε την κηδεία στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας. Το απόγευμα τέλεσε τον Εσπερινό στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Liverpool. Εν συνεχεία επισκέφθηκε τον Ιερό Ναό Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, Manchester, όπου παρευρέθηκε στην ομιλία του Καθηγητή κ. Ι. Φουντουλί.
31. Παρέθεσε γεύμα προς τιμή του Υπουργού Εξωτερικών Κύπρου κ. Α. Μιχαηλίδη, στο οποίο παρεκάθησαν ο Υπάτος Αρμοστής κ. Άγγελος Αγγελίδης, ο θεοφ. Επίσκοπος Μιλητοπόλεως κ. Τιμόθεος και ο καθηγητής κ. Ιωάννης Φουντουλίδης. Το απόγευμα παρευρέθηκε στην ομιλία του Καθηγητή κ. Ι. Φουντουλί στον Καθεδρικό Ναό Αλ. Ανδρόου, Kentish Town, στα πλαίσια των εκδηλώσεων για τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

1. Τέλεσε τον Αγιασμό της Πρωτομηνίας στο παρεκκλήσιο της Ι. Αρχιεπισκοπής. Τον επισκέφθηκε ο κ. Χ. Μάτσας.
2. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου Wood Green. Παρέστη εις την χειροτονία του Κανονικού Geoffrey Powell στον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Παύλου. Τέλεσε την Ι. Παράκληση στον Καθεδρικό Ναό Αγίων Πάντων.
3. Παρακολούθησε διάλεξη με θέμα "Βυζαντινή Θεσσαλονίκη", στο Kings College. Παρέθεσε στην Αρχιεπισκοπή γεύμα προς τιμή του Στρατιωτικού Απολόου της Ελληνικής Πρεσβείας κ. Ι. Θεοφάνη.
4. Τον επισκέφθηκε ο Μητροπολίτης της Ρωσικής Εκκλησίας κ. Anthony of Sourozh. Τέλεσε την κηδεία της Μαρούλας Ζαννιτίδου στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας. Δέχτηκε την αντιπροσωπεία της επιτροπής Γηροκομείων Λονδίνου.
5. Λειτουργήσε στο παρεκκλήσιο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής. Τον επισκέφθηκε η κα Σουλτάνα Κυριακίδου από το Birmingham.
6. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Χαράλαμπους στο Luton.
7. Τον επισκέφθηκαν ο Αρχιμ. Εφραίμ Lash και ο κ. David Melling. Παρέστη στη συνεδρία της Επιτροπής της Κοινότητας Αγίου Αθανασίου στο Cambridge.
8. Παρέστη στην τελετή των Φίλων του Ελληνικού Πολιτισμού. Τον επισκέφθηκε ο κ. Α. Βανδρόφ.
9. Τον επισκέφθηκαν ο κ. Νικόλαος Βάσης, Ναυτιλιακός Σύμβουλος της Ελληνικής Πρεσβείας Λονδίνου.
- Δέχτηκε τον κ. Μ. Σαββόπουλο και Εκπροσώπους Συλλόγου Ελλήνων Φοιτητών Λονδίνου.
- Τον επισκέφθηκε η κα Αναστασία Κυριάκου, ο κ. Λοΐζος Λοΐζου, η κα Γιολάντα Παπαγεωργίου.
- Συνάντησε εκπροσώπους του Σχολείου του Potters Bar εις τα Γραφεία της Αρχιεπισκοπής.
10. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στο παρεκκλήσιο της Ι. Αρχιεπισκοπής και χειροθέτησε τον κ. Χάρη Σοφοκλείδη και κ. Αντώνη Γερολέμου Αρχόντες του Οικουμενικού Πατριαρχείου.
- Εδέχθη τις εκπροσώπους Κυριών του Αγίου Νικολάου Shepherds Bush. Τον επισκέφθηκε ο Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ιωάννης Τον επισκέφθηκε επίσης ο κ. Στάμος Φαφαλιός.
11. Παρέθεσε δείπνο προς τιμή του κ. Πάτροκλου και της κας Μαίρης Σταύρου. Τον επισκέφθηκε ο Αρχιμ. Ανθίμος Ελευθεριάδης και ο κ. Θ. Ναβιάτης.
12. Δέχθηκε στην Αρχιεπισκοπή τους κ.κ. Ν. Λειβαδάρα, καθηγητή Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τον κ. Ηλία και Χρυστάλλα Σεργίου, και τον κ. Κωνσταντίνιδη.
- Τέλεσε τους αρραβώνες του Ιωάννη Δεσπότη και της Γεωργίας Σεργίου.
13. Λειτουργήσε στην Κοινότητα Σωτήρος Χριστού στο Woolwich. Παρέστη στην κοινωνική εκδήλωση της Κοινότητας Αγίου Παντελεήμονος στο Hatrow.
15. Δέχθηκε την Βοηθητική Αδελφότητα Κυριών Croydon. Τον επισκέφθηκαν ο κ. Ντούλης, ο f. Harrison των Αγγλικανών και ο κ. Μιχαήλ Κασής. Τέλεσε αγιασμό στο Εκκλησιαστικό Φροντιστήριο στην Παναγία του Wood Green.
16. Δέχθηκε τον π. Ιωσήφ Παλιούρα, τον π. Αντώνιο, και την κα Μαρία Τσαγκαδά. Παρεκάθησε σε δείπνο στην Προθυπουργική Κατοικία στο Downing Street.
17. Μετέβη και λειτουργήσε στον Ιερό Ναό Αγίων Θεοδώρων και Παντελεήμονος στο Eastbourne. Παρέστη στο δείπνο που παρέθεσε η Κοινότης Αλ. Βαρνάβα.
18. Δέχθηκε τον Αρχιμ. Ανθίμο Ελευθεριάδη και τον κ. Α. Παπαδάκη. Τέλεσε αγιασμό στον Ξενώνα της Αγίας Φιλοθέης.
19. Τον επισκέφθηκαν οι Φιλόδοξοι - Ασημίνα Πάχα, ο καθηγητής Α. Αγγέλου και ο κ. Γ. Σαρεδάκης, Βουλνιτής.
20. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίων Κωνίνου και Ελένης στο Croydon και χειροθέτησε σε Αρχόντες τους κ.κ. Παύλο Χρήστου και Σταύρο Ματθαίου. Απένιμε επίσης αργυρόν μετάλλιον στις κυρίες Ελένη Κ. Μιχαηλίδη και Θεοδώρα Χαράλαμπους. Εβόπισσε το τέκνον του κ. Τάκη και της κας Μύριαμ Καζολίδη στο παρεκκλήσιον της Αρχιεπισκοπής.
- Τέλεσε τους αρραβώνες του Ανδρέα και Στέλλας Γ. Μίση στον Καθεδρικό Ναό Παναγίας Wood Green.
21. Τον επισκέφθηκαν ο Rev. Melvin, ο κ. Κώστας Καρράς, ο κ. Αταλιάνης (Συνδεδεμένος Καρμινοπαθών Κύπρου) και ο κ. Σάββας Αγαθαγγέλου. Δέχθηκε τη Σχολική Επιτροπή του Enfield στην Αρχιεπισκοπή.
22. Τον επισκέφθηκε ο Δρ Richard Marsh. Έδωσε δεξίωση προς τιμήν των δασκάλων των Αποστολών Ελλάδος και Κύπρου.
- Τον επισκέφθηκε ο F. Christopher Boxley μετά της συζύγου του Λυδίας. Επίσης οι κ.κ. Γεώργιος Γιακουμή και Τάσος Μενολίκου από το Birmingham. Το βράδυ τον επισκέφθη η Επιτροπή του Σχολείου του Finchley.
23. Τον επισκέφθηκε η Anna Maria Methren, και η κα Νίτσα Χαράλαμπους. Τέλεσε την κηδεία στο Ναό Αγίων Πάντων της Χρυστάλλας Ν. Παπαντωνίου.
24. Παρέστη στο δείπνο που παρέθεσε το Συμβούλιο του Καθεδρικού Ναού της Αγίας Σοφίας στο Langham Hilton Hotel. Δέχτηκε στην Αρχιεπισκοπή τον κ. Γ. Μιχαηλίδη και άλλα μέλη της Επιτροπής του Σχολείου Potters Bar και τον κ. Σάββα Αγαθαγγέλου.
25. Τον επισκέφθηκαν ο Μητροπολίτης κ. Αντώνιος του Sourozh και ο Επίσκοπος Παλμύρας του Πατριαρχείου Αντιοχείας κ. Γαβριήλ, και ο κ. Μ. Έλληνας. Δέχτηκε στην Αρχιεπισκοπή την επιτροπή του Ελληνικού Σχολείου High Bamel.
26. Παρέστη στο γεύμα που παρέθεσε προς τιμήν του Sir David Hunt η Εθνική Ομοσπονδία Κυριών Αγγλίας. Παρέστη στο Δείπνο-Χορό του Ορθόδοξου Αντιοχειακού Συλλόγου Αγίου Γεωργίου της Μ. Βρετανίας.
27. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Cardiff.
28. Τον επισκέφθηκαν ο κ. Γ. Παλακίοβόφου, η κα Λούλα Νικολαΐδου, ο θεοφ. Επίσκοπος Κυνένων κ. Χρυσόστομος, και ο καθηγητής κ. Νικόλαος Λαβδαράς.
- Παρέστη στη δεξίωση που έδωσε ο Καρδινάλιος Βασίλειος Hume στην

HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS' DIARY

JANUARY 1994

1. He celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral Of Saint Sophia and then blessed the Vasilopitta. In the afternoon he blessed the Vasilopitta of the Greek Cypriot Brotherhood. In the evening he was a guest at a dinner given by the High Commissioner Of Cyprus, Mr. Angelos Angelides.
2. He celebrated the Divine Liturgy at the Church Of Saint Panteleimon, Harrow, and conferred the Patriarchal Officiation on Mr. Pantelis Demosthenous. In the afternoon he went to Southampton where he blessed the Baptism of Charalambia Krineou at the Church Of Saint Nicholas.
3. He was visited by Archimandrite Ephraim Lash.
4. At the Cathedral Of Saint Mary, Wood Green, he presided over a meeting of the English clergy of the Archdiocese.
5. He celebrated the Divine Liturgy in the Chapel Of The Archdiocese.
6. He celebrated the Divine Liturgy at the Church Of Saint Mary Magdalene, Hastings.
7. He celebrated the Divine Liturgy in the Church Of Saint John The Baptist, Haringey. In the evening he gave a dinner in honour of the Revd. John Broadhurst and his wife.
8. Dr. Sherif Habib visited him.
9. He celebrated the Divine Liturgy in the Church Of Saint Michael The Archangel. In the afternoon he blessed the cutting of the Vasilopitta of the Democratic Rally.
10. He met with the secretariat of EFEPE at the offices of the Cypriot Educational Mission.
11. He visited an exhibition in the Museum Of London which was organized by the Kyriaki Paroikia.
12. He blessed the cutting of the Vasilopitta of the Hellenic College. He visited the Museum Of London where the Choir Of Byzantine Music chanted.
13. Mr. Androutsopoulos (Regional Manager of The National Bank Of Greece for Western Europe) visited him. In the evening he was a guest at dinner given by Mr. G. Makris.
14. Dr. John Charalambous visited him. He went to Amsterdam in Holland where he blessed the yacht of the family of Sp. Metaxa.
15. He blessed the cutting of the Vasilopitta, and after, in the evening, he was present at a dinner which the Cypriot Estia Of London organized.
16. He celebrated the Divine Liturgy in the Church Of Saint Nicholas, Leicester. He blessed the engagement of Luke and Eleni Makri at the Forte Crest Hotel, Birmingham. Following this he laid the foundation stone at the Church Of The Holy Trinity And Saint Luke.
17. He celebrated the Divine Liturgy at the Church Of Saint Antony, Caledonian Road, Holloway. He was a guest at a meal with Messrs. St. Androutsopoulos and N. Papanikolaou at the National Bank Of Greece.
18. He celebrated the Divine Liturgy in the Church Of Saint Athanasios, Cambridge. In the afternoon he was present at an ecumenical Evening Service which took place in the Chapel in Lambeth Palace.
19. Representatives of the Community of Saints Cyril and Methodios, Mansfield, visited him. Mr. M. Peratikos visited him.
20. Messrs. A. Ekkestis, P. Demosthenous and Mr and Mrs Michaelidou visited him. In the evening he presided over a meeting of the Officialioi of the Ecumenical Patriarchate.
21. Mr. Evangelos Skopelipis, Mr. Donald Savage, and the Committee of the Greek School of Saint Dimitrios, Edmonton, visited him. In the afternoon he was present at a concert of John Tavener's music at Westminster Abbey. In continuation he was a guest at a reception given by the Dean of the Abbey.
22. He blessed the wedding of Antony and Titika Ioanna Empeirikou in the Cathedral Church Of Saint Sophia.
23. He preached in Westminster Cathedral. Following this he visited and preached in the Church Of Saint Panteleimon, Harrow where, in continuation, he blessed the table in honour of the elderly people of the Community. He blessed the cutting of the Vasilopitta of DEKO, and later he attended a reception at the house of Mr. G. Christophidis.
24. He officiated at festal vespers in the Cathedral Of Saint Nicholas, Shepherd's Bush.
25. He celebrated the Divine Liturgy in the Chapel Of The Archdiocese. He was present at the official opening of The Cypriot Book Exhibition in Wood Green.
26. He blessed the funeral of Penelope Lazarou at the Church Of Saint Dimitrios. Mr. N. D. Pateras and the couple G. Kassapi visited him.
27. The representative of POED of Cyprus, Mr. Mr. G. Vayianos, the Revd. Fr. Alexander Chemei and Mrs. A. Voyiatzidou visited him.
28. A representative of the Antiochian Church visited him. He presided over a meeting of the bishops of the Archdiocese.
29. He visited and blessed the house of John Tavener for the celebration of his fiftieth birthday. Mr. G. Mavromatis visited him. He celebrated Great Vespers in the Cathedral Of Saint Sophia with the celebration of the opening of the function commemorating the Three Holy Hierarchs and the Greek Letters.
30. He celebrated the Divine Liturgy and spoke in the Cathedral Of Saint Sophia. In the afternoon he officiated at Vespers in the Church Of Saint Nicholas, Liverpool. Following this, he visited the Church Of The Annunciation, Manchester, where he was present at the speech of Professor I. Phountoulis.
31. He gave a Dinner in honour of the Minister Of The Exterior of Cyprus, Mr. Al. Michaelidis at which the High Commissioner, Mr. Angelos Angelidis, Bishop Timotheos and Professor Ioanis Phountoulis were guests. In the afternoon he was present at the speech given by Professor I. Phountoulis in Saint Andrew's Cathedral, Kentish Town, on the occasion of the function for the Greek Letters.

FEBRUARY

1. He blessed the Waters at the Chapel of the Archdiocese. He was also visited by Mr. H. Matsas.
2. He celebrated the Divine Liturgy in the Greek Cathedral of the Dormition of The Theotokos, Wood Green. He attended the consecration service of the Revd. Canon Geoffrey Powell at St. Paul's Cathedral. He celebrated the Holy Paraklisis at the All Saints Church, Camden Town.
3. He attended the lecture "Byzantine Thessaloniki" at Kings College. He gave lunch in honour of Mr J. Theophanides of the Greek Embassy.
4. He was visited by His Eminence Metropolitan Antony of Sourzh. Later he performed the funeral service of Maroula Zannetides at The Cathedral of St. Sophia. In the afternoon he was visited by the Committee for the Elderly.
5. He celebrated Holy Liturgy at the Chapel of the Archdiocese. He was visited by Mrs. Soutana Kyriakides from Birmingham.
6. He celebrated Holy Liturgy in the Community of St. Charalambos, Luton.
7. He was visited by Archimandrite Ephraim Lash and Mr. D. Melling. In the afternoon he presided over a meeting of the committee of St. Athanasios, Cambridge.
8. He attended the ceremony for The Friends of the Foundation for Hellenic Culture. He was visited by Mr Andreas VANDOROS.
9. He was visited by Mr. Varsis, Naval Attache at the Greek Embassy; by Mr. M. Savvopoulos of the Committee of The Organization of Greek Students in London; by Mrs. Giolanda Papageorgiou; by Mrs Anastasia Kyriacou; and by Mr Loizos Loizou. He was visited by the Committee of the Greek School of Potters Bar.
10. He celebrated Holy Liturgy at the Chapel of the Archdiocese and conferred Patriarchal Officia on Mr. Haris Sophocleides and Mr. Antonis Gerolemou. He was visited by the Ladies' Committee of St. Nicholas, Shepherds Bush; by His Eminence Metropolitan John of Pergamos; and by Mr. Stamos Fafalos.
11. He gave Dinner in honour of Mr. Patroklos and Mrs. Mary Stavrou at the Archdiocese. He was visited by Archimandrite Anthimos Eleftheriades of the Greek Cathedral of St. Nicholas, Shepherds Bush; and by Mr. Thrasos Nadiotis of the Greek School of Potters Bar.
12. He was visited by Profesor N. Livadaras of the University of Salonica; and by Mr. Constantinides. Later on he blessed the engagement of John Despotis and Georgia Sergiou.
13. He celebrated Holy Liturgy at the Community of Christ the Saviour, Woolwich. In the evening he attended the social function organised by the Community of St. Panteleimon Harrow.
15. He was visited by the Ladies' Committee of the community of Sts. Constantine and Helen, Croydon; by Mr. Doulis; by Fr. Harrison; and by Michael Kashis of the Greek Schools of Harrow and High Barnet. In the evening he blessed the opening of the Ecclesiastical Seminary at the Cathedral of St. Mary, Wood Green.
16. He was visited by Father Joseph Paliouras; by Father Antonios; and by Maria Tsangada. In the evening he sat at Dinner at 10 Downing Street.
17. He celebrated Holy Liturgy at the Church of Sts. Theodore and Panteleimon, Eastbourne. In the evening he sat at Dinner given by the Community of St. Barnabas Wood Green.
18. He was visited by the Archimandrite Anthimos Eleftheriades; and by Mr. A. Papadakis. Later on he blessed the hostel of St. Philothea.
20. He celebrated Holy Liturgy at the church of Sts. Constantine and Helen, Croydon, where he conferred Patriarchal Officia on Mr. Paul Pavlou and Mr. Stavros Matheou. He also presented the silver Cross of the Archdiocese to Mrs. Helen Michaelides and Mrs. Theodora Charalambous. In the afternoon he performed the baptism of the child of Mr. Takis and Myriam Kasolides at the chapel of the Archdiocese. Later he blessed the engagement of Andreas and Stella G. Mishi at the Cathedral of St. Mary, Wood Green.
21. He was visited by the revd. Melvin; by Mr. Costas Carras; by Mr. Atalians; and by Mr. Savvas Agathangelou. Later on he was visited by the Committee of the Greek School of Enfield.
22. He was visited by Dr. Richard Marsh. He organised a reception at the Archdiocese in honour of the teachers from Greece and Cyprus working in the Greek schools in Gr. Britain. He was visited by father Christopher Boxley and his wife Lydia; also by Mr. George Giakoumis and Mr. Tasos Menicou from Birmingham. In the evening he was visited by the Committee of the Greek School of Finchley.
23. He was visited by Mrs. Anna Maria Methren; and by Mrs. Nitsa Charalambous. He officiated at the funeral service of Chrystalla N. Papantoniou.
24. He was visited by representatives of the Greek school of Potters Bar and by Mr Savvas Agathangelou. In the evening he sat at Dinner given by the committee of St. Sophia at Langham Hilton Hotel.
25. He was visited by Metropolitan Antony of Sourzh and by Bishop Gabriel Salipa of the Patriarchate of Antiocheia; and by Mr. Michael Ellinas. In the evening he was visited by the Committee of the Greek school of High Barnet.
26. He sat at Dinner given in honour of Sir David Hunt by the National Federation of Cypriots in Great Britain. Later on he attended the social function organised by the London Community of St. George of the Antiocheian Church.
27. He celebrated Holy Liturgy at the church of St. Nicholas, Cardiff.
28. He was visited by Mr. George Papakleovoulou of the Greek school of Manor Hill; by Bishop Chrysostomos of Kyanea; by Prof. Livadaras; and by Mrs. L. Nicolaides. Later on he attended a reception given by Cardinal Hume at the Throne Room.

Η παρούσα έκδοση πραγματοποιήθηκε χάρι στην ευγενή προσφορά της εταιρείας KATSOURIS BROS.